

Gustav Petersson

Utvärdering av projektet SLUSS

Ett projekt i samarbete med Mälardalens högskola

Titel Utvärdering av projektet SLUSS

Författare Gustav Petersson

Ett projekt i samarbete med Mälardalens högskola.

Utgiven Mars 2007
Formgivare omslag P&P Kommunikation
Rapport 1:2007
ISBN 978-91-85777-12-9

Adress NSHU
Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning
Box 194
Telefon Brunnshusgatan 6
Fax 871 24 Härnösand
E-post 0611-34 95 00
0611-34 95 05
info@nshu.se
www.nshu.se

MÅLARDALENS HÖGSKOLA

Förord

Föreliggande rapport är en slutredovisning av ett utvärderingsuppdrag utfört på uppdrag av *Myndigheten för Nätverk och Samarbete inom Högre Utbildning*, NSHU. Utvärderingen har gjort en granskning av arbetet med upphandling av lärandestödjande plattformar. Ett arbete som involverade 18 lärosäten som tillsammans med NSHU utvecklade en gemensam kravbild och kravspecifikation för sådana plattformar. Inom projektet har deltagarna och myndigheten gjort en första ”intern” utvärdering av projektet. Därefter har ett uppdrag om en extern summativ utvärdering av projektet givits till Mälardalens utvärderingsakademi (MEA) som är en enhet vid Institutionen för samhälls- och beteendevetenskap (ISB) vid Mälardalens högskola. <http://www.mdh.se/isb/mea>.

Ansvarig för det konkreta utvärderingsarbetet har varit fil mag. Gustav Jakob Petersson som också har producerat föreliggande rapport. Professor Evert Vedung, gästprofessor vid MEA, har medverkat som handledare och rådgivare i utvärderingsarbetet.

I utvärderingen har en rad olika befattningshavare och berörda deltagit och lämnat värdefulla uppgifter som har gjort det möjligt att samla information om projektet. Vi vill framföra vårt tack till alla som har medverkat i vårt arbete och besvarat våra frågor vid intervjuer och enkäter.

Eskilstuna 2007

Ove Karlsson Vestman
Professor och vetenskaplig ledare för MEA

Executive summary

In 2005 18 Swedish institutions of higher education together with the Swedish Agency for Networks and Cooperation in Higher Education launched a project, “SLUSS – Defining the Specification of Requirements for LMS”, that should increase cooperation between the institutions of higher education both in knowledge building and in the efficient procurement of platforms that support internet-based learning (Learning Management Systems). This should lead to a reduction in the number of learning platforms, which in turn should make things less complicated for students who study at several institutions and for teachers involved in courses that are run as collaboration projects by several institutions. The project should also make it possible for the institutions of higher education to reach a higher degree of needs fulfilment when purchasing a platform.

This evaluation of SLUSS focuses on three questions. They were formulated by the Swedish Agency for Networks and Cooperation in Higher Education before giving the task to evaluate SLUSS to Mälardalen Evaluation Academy. That is, the agency did not expect to receive an evaluation of SLUSS in all its aspects. Ove Karlsson Vestman has been responsible for the evaluation, which has been performed by Gustav Jakob Petersson.

The questions were the following.

1. In what way did the participating institutions of higher education and the Swedish Agency for Networks and Cooperation in Higher Education respectively benefit from SLUSS?

The benefits of the Swedish Agency for Networks and Cooperation in Higher Education are defined as great in as far as the project has reached its objectives. This is justified by the fact that project objectives achievement promotes the general objectives of the Swedish Agency for Networks and Cooperation in Higher Education.

One such general objective of the Swedish Agency for Networks and Cooperation in Higher Education is to make it easier for Swedes to study at universities. A closely interrelated one is to broaden recruitment to Swedish universities. Better use of learning management systems should promote such general objectives of the agency.

The four main objectives of SLUSS were:

1. To identify the scenarios in internet-based courses as well as the subjects identified in these scenarios.
2. To investigate the possibilities for common support, maintenance and user training.

3. To make collaboration between the universities and university colleges possible.
4. To identify a common specification of requirements. This should facilitate joint procurement.

The project managers and the former participants of the working groups of SLUSS were asked for their opinions on whether SLUSS reached these objectives or not. Furthermore, the former participants of the working groups were given the opportunity to grade the results of their work.

The conclusion made in this evaluation is that the benefits of the agency are relatively great. However, more could have been done on investigating the possibilities for common support, maintenance and user training.

The former participants of the working groups were also asked what benefits their institutions of higher education have had from SLUSS in general, from the concrete products of SLUSS and which the benefits of these products are likely to become in the future.

All the representatives of institutions of higher education except one stated that the institution had reaped some benefits from SLUSS. Therefore the benefits of the participating institutions of higher education must be considered relatively great. Amongst the benefits mentioned were concerted use of the specification of requirements in procurement of learning management systems, knowledge on what learning management systems are and how they function, and positive side effects from the networks that SLUSS created between the institutions of higher education.

2. Which opinions are held on the organisation of the project, the tasks to be fulfilled, the time frames and the size of the project?

The former participants of the working groups of SLUSS were again consulted. However, their opinions on the working model that was adopted within the project were highly divergent. The model distinguishes 56 different stages of an internet-based course, stretching from planning to evaluation. Some meant that the model was too technocratic and that the use of it led to neglect of the pedagogical aspects of teaching over the internet. The project managers justify the use of the model with the narrow time frame, which made it necessary to adopt a clear cut working model.

In grading the project managers the majority of the participants of the working groups were positive. However, a majority criticized the project managers for not having made clear before the beginning of the project how many hours the participants were supposed to work in the project.

The participants harboured different opinions on the process of interrelating the scenarios and subjects. However, a majority conceived the access to information on what other participants did during this process as unsatisfying and the time frame as too narrow for satisfyingly fulfilling the task.

3. Which opportunities and threats against future projects on learning management systems can be identified?

The participants expressed a demand for future projects on internet-based learning management systems. Several participants expressed interest in projects on the

pedagogical aspects of internet-based teaching. Others would like to see projects on Open Source platforms, user groups for institutions that use the same learning management systems or development of new learning management systems.

Some institutions outside the policy sector of higher education have shown interest in the results that SLUSS produced, which implies a need for projects on learning management systems outside this sector.

However, some threats against such future projects have been identified. One such threat, which the project managers handled remarkably well, is the difficulty of coordinating participants from different geographical areas. Some recommendations have seemed necessary, however, on how project managers of future projects can avoid problems like the ones resulting in the critique mentioned above.

The perhaps most serious threat to future projects, which SLUSS highlighted, does not necessarily have to do with problems at the project level. The participants were asked what they had learnt from SLUSS and whether they have had the opportunity to implement their new knowledge in their respective institutions. 87 percent of the participants had gained knowledge by participating in SLUSS. However, only 37 percent expressed that they have been able to implement the new knowledge in the institutions where they normally work, a remarkably low share.

Of course, it is possible that the remaining share will be able to implement their new knowledge's in the future, but it doesn't seem unlikely that there is a structural problem for the institutions of higher education to implement knowledge's from projects launched in cooperation with other institutions in their field. This problem does not seem to be unique for SLUSS.

Some explanations for this problem have been offered; lacking knowledge on learning management systems among persons that are vital for the implementation process in the institutions of higher education and unsatisfying communication during the project between the representatives and their institutions.

Furthermore, there were remarkable differences between different groups of participants of SLUSS concerning their possibilities to learn from the project and to implement their new knowledge in their respective institutions. The participants, which in their daily work mainly taught, had substantially greater difficulties to implement their new knowledge than participants normally dealing mainly with tasks in the area of information technology.

Some explanations have been offered for these two problems. One is that SLUSS to a greater extent than foreseen at the beginning of the project came to deal with technical aspects of learning management systems and to a smaller extent with the pedagogical aspects. Another possible explanation is that persons, which normally work with information technology, have more experience from working within projects than persons mainly teaching. That is, this group is more familiar with the way in which work is structured in projects. Thereby they have a greater ability to learn and to implement new knowledge. This second explanation finds some support in theoretical literature on the subject of implementing new knowledge from projects. That is, neither these problems are unique for SLUSS.

Some suggestions have been made on how the problems of implementation can be avoided in future projects. Above all, it should be made sure that the key persons for the implementation process in the participating institutions have necessary basic knowledge on the subject that is being dealt with in the project.

Innehåll

1. PROJEKTET SLUSS	8
1.1 PROLOG	8
1.2 PROJEKTETS MÅL OCH SYFTEN	8
1.3 ORGANISATION OCH ANSVARSFÖRDELNING INOM SLUSS	9
1.3.1 Styrgruppen	10
1.3.2 Projektledningsgruppen.....	10
1.3.3 Arbetsgrupperna.....	11
1.3.3.1 Effektgruppen	11
1.3.3.2 Förvaltningsgruppen	11
1.3.3.3 Sammankoppling av scenarier och objekt i undergrupper	12
1.3.3.4 Kostnadsgruppen	12
1.3.3.5 Finansieringsgruppen	13
1.3.3.6 Kommunikation inom projektet	13
1.4 SLUSS-PROJEKTETS EPILOG: DEN GEMENSAMMA UPPHANDLINGEN	13
2 UPPDRAGSBESKRIVNING OCH AVGRÄNSNINGAR.....	15
2.1 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	15
2.2 METOD OCH MATERIAL	15
2.2.1 Enkät 1: SLUSS-projektets processutvärdering.....	16
2.2.2 Enkät 2.....	16
2.2.3 Intervjuer med projektledningen och styrgruppen.....	16
2.3 RAPPORTENS FORTSÄTTA DISPOSITION.....	16
3 NYTTA MED SLUSS FÖR DELTAGANDE LÄROSÄTEN OCH FÖR NSHU.....	17
3.1 NSHU:S NYTTA AV SLUSS.....	17
3.1.1 Grad av måluppfyllelse i SLUSS-projektet	18
3.1.2 Kvaliteten på SLUSS-projektets slutprodukter	22
3.1.3 Sammanfattning	24
3.2 LÄROSÄTENAS NYTTA AV SLUSS	25
3.2.1 Lärosätenas syften med deltagandet i SLUSS.....	25
3.2.2 Hypoteser om lärosätenas syften med deltagandet i SLUSS.....	26
3.2.2.1 Korrelation mellan antal distanskurser och syften med deltagandet?.....	26

3.2.2.2	Korrelation mellan tidigare erfarenheter och syftet med deltagandet?	27
3.2.3	Lärosätenas primära nytta med deltagandet i SLUSS	28
3.2.4	Förhållandet mellan lärosätenas syften och primära nytta	30
3.2.5	Lärosätenas nytta av SLUSS slutprodukter	30
3.2.5.1	Förhållandet mellan uppnådd och förväntad framtida nytta av slutprodukterna	32
3.2.6	Lärosätenas övriga nytta av SLUSS	34
3.2.7	Sammanfattning	36
3.3	OMSÄTTNING AV LÄROSÄTESREPRESENTANTERNAS KUNSKAPER	37
3.3.1	Vad deltagarna lärde sig	37
3.3.2	Vem lärde sig vad?	37
3.3.2.1	"Undervisning"	38
3.3.2.2	"IT"	39
3.3.2.3	"Övrig administration"	39
3.3.2.4	"Student"	40
3.3.2.5	Jämförelse mellan de olika kategoriernas förvärvade kunskaper	40
3.3.3	Kunskapernas omsättning på lärosätena	41
3.3.4	Vem har kunnat omsätta sina kunskaper?	41
3.3.4.1	"Undervisning"	41
3.3.4.2	"IT"	42
3.3.4.3	"Övrig administration"	42
3.3.4.4	"Student"	43
3.3.4.5	Jämförelse mellan de olika kategorierna vad gäller kunskapernas omsättning	43
3.3.5	Sammanfattande diskussion	44
4	ARBETSGRUPPERNAS ARBETSMODELLER OCH PROCESSER.....	48
4.1	KRITIKEN MOT EFFEKT- OCH FÖRVALTNINGSGRUPPERNAS ARBETSMODELL	48
4.1.1	Arbetsgruppernas bedömningar av deras arbetsmodeller	49
4.1.1.1	Enkät 2	50
4.1.1.2	Enkät 1: SLUSS-projektets processutvärdering	53
4.1.2	Projektledningens beskrivning av kritiken	55
4.2	UNDERGRUPPERNAS ARBETE	56
4.2.1	Undergruppernas självvärdering	56
4.2.1.1	Antal personer per undergrupp och arbetsresultatets kvalitet	56
4.2.1.2	Informationsutbytet inom undergrupperna	58
4.2.2	Projektledningens bedömning	58
4.3	KOSTNADSGRUPPENS ARBETSMODELL	59
4.4	PROJEKTLEDNINGENS LYHÖRDHET FÖR KRITIK	59
4.5	SAMARBETE OCH KOMMUNIKATION INOM SLUSS	61
4.5.1	Samarbete och kommunikation inom arbetsgrupperna	61
4.5.2	Kommunikation mellan projektledningen och arbetsgrupperna	63
4.5.2.1	Oklarheter kring förväntad arbetsinsats	64
4.5.3	Kommunikation mellan projektledningen och undergrupperna	66

4.6 KRAVBILD OCH KRAVSPECIFIKATION TAS FRAM UNDER TIDSBRIST	67
4.6.1 Hur kravbildens kvalitet påverkades av tidsbristen.....	68
4.7 REMITTERING AV PROJEKTSPECIFIKATION OCH KRAVSPECIFIKATION.....	70
4.8 SAMMANFATTNING	71
5 FRAMTIDA LIKANDE PROJEKT.....	73
5.1 BEHOV AV PROJEKT OM LÄRANDESTÖDJANDE PLATTFORMAR	73
5.2 MÖJLIGHETER FÖR PROJEKT OM LÄRANDESTÖDJANDE PLATTFORMAR.....	75
5.3 HOT MOT PROJEKT MED SLUSS KARAKTERISTIKA.....	76
5.4 SAMMANFATTNING	81
6 SAMMANFATTANDE DISKUSSION.....	83
6.1 NYTTA MED SLUSS FÖR DELTAGANDE LÄROSÄTEN OCH FÖR NSHU	83
6.2 ARBETSGRUPPERNAS ARBETSMODELLER OCH PROCESSER	88
6.3 FRAMTIDA LIKANDE PROJEKT	90
7 REFERENSER.....	93
BILAGA 1: TABELLER.....	95

1. Projektet SLUSS

1.1 Prolog

En lärandestödande plattform¹ är ett nödvändigt redskap för ett lärosäte som ska bedriva distansutbildning. Den är också användbar vid campusutbildning.²

Att göra en upphandling av en lärandestödande plattform är emellertid ett omfattande arbete. För att underlätta sådana upphandlingar för svenska universitet och högskolor kallade VHS och dåvarande Myndigheten för Sveriges nätuniversitet (nuvarande Myndigheten för Nätverk och Samarbete inom Högre Utbildning, NSHU) under hösten 2004 till två samråd med fri diskussion om lärandestödande plattformar.

Vid dessa möten, där 15-20 lärosäten fanns representerade, diskuterades tanken om en gemensam upphandling för flera lärosäten. Vid det andra av de båda mötena utsågs en grupp med uppgift att ta fram ett projektdirektiv.³

Förslaget låg färdigt i januari 2005. Utifrån remissvaren slutjusterades direktiven för projektet SLUSS i februari samma år. Projektet startade den 15 mars 2005. 18 svenska lärosäten skulle delta i projektet och varje lärosäte skulle avsätta 2 personer för arbete i olika arbetsgrupper.⁴

Akronymen SLUSS valdes eftersom den hänsyftade till bland annat Samverkan, Stödande, Lärande, Lärosäte, Lösning, Utbildning och Undervisning. Den var även en anspelning på att NSHU skulle ”slussa” lärosätena genom svårigheter.

1.2 Projektets mål och syften

Projektets mål var:

”att ta fram en kravbild för en lärandestödande plattform. Kravbilden ska omformuleras till en kravspecifikation med funktionella och icke-funktionella krav, vilken ska användas i en gemensam upphandling för Sveriges universitet och lärosäten.”⁵

1 Synonymer för ”lärandestödande plattform” är bland andra ”lärplattform”, ”Learning Management System” (LMS) och ”Virtual Learning Environment” (VLE).

2 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20014, 1 min.

3 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20014, 53 min.

4 Holmgren och Krysander 2005, s 5.

5 Luleå tekniska universitet 2005, s 6.

Upphandlingsarbetet skulle alltså göras effektivare och samordnas genom att olika universitet utarbetade en gemensam mall för vilka krav som bör ställas vid upphandling av lärandestödjande plattform.⁶

Idag använder de flesta svenska universitet och högskolor fler än en lärandestödjande plattform. Detta var skäl för dem att vilja göra en gemensam upphandling, eftersom det innebär merarbete för de lärare som bedriver nätbaserad undervisning att använda flera olika lärandestödjande plattformar.⁷

Färre lärandestödjande plattformar innebär också att det blir lättare för studenter att via internet studera vid flera olika universitet och högskolor.⁸

En ytterligare fördel för lärosätena med att gå samman och använda färre lärandestödjande plattformar är att leverantörer av sådana plattformar nyttjar användargrupperingar som referensgrupper vid utvecklingsarbete. Ju fler lärosäten som ingår i en sådan användargrupp och alltså använder samma lärandestödjande plattformar desto större inflytande har deras åsikter vid systemutveckling. Färre och stabilare leverantörer av lärandestödjande plattformar innebär också att lärosätens investeringar i sådana plattformar blir säkrare och mer långsiktiga.⁹

Om flera lärosäten som använder samma lärandestödjande plattform också beslutar att bedriva gemensam support så innebär detta en kostnadsbesparing. Lärosäten som använder samma lärandestödjande plattform skulle också kunna bedriva gemensamma distansutbildningar.¹⁰

Projektet utgick från fyra syften¹¹:

1. ”Identifiera en gemensam kravbild där olika scenarier för utbildningsaktiviteter är utgångspunkten. Dessa kan vara kurser, program, projekt, praktik och olika arbetsformer inom dessa. De är definierade i studietid och äger rum på högskola eller universitet.”
2. ”Undersöka möjligheter för gemensam support, drift och användarutbildning.”
3. ”Möjliggöra samverkan för lärosätena. Lärosätena ska i högre grad kunna använda samma system vid utbildningar som drivs i gemensam regi.”
4. ”Underlätta en gemensam upphandling genom att konvertera kravbild till kravspecifikation samt göra totalkostnads- och marknadsanalys. Marknadsanalys kan eventuellt köpas utifrån.”

1.3 Organisation och ansvarsfördelning inom SLUSS

Arbetet med att förverkliga projektets syften utfördes av en projektledningsgrupp (projektgrupp), en styrgrupp och fyra arbetsgrupper. Vid sökningarna efter kompetent personal till arbetsgrupperna assisterade en referensgrupp. Denna utgjordes av NSHU:s referensgrupp för kompetensutveckling, ”Referensgruppen för kompetensprogrammet”.

6 Nätuniversitetet 2005, s 1.

7 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20016, 9 min.

8 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20016, 19, 23 min, Luleå tekniska universitet 2005, s 7.

9 Luleå tekniska universitet 2005, s 7.

10 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20016, 19, 23 min.

11 Luleå tekniska universitet 2005, s 6.

Uppdragsgivare för projektet, det vill säga initiativtagare, var NSHU. Efter att det hade avgjorts vilka lärosäten som skulle delta i projektet och ett projektdirektiv hade utformats av NSHU var det formellt denna myndighet som erbjöd Luleå tekniska universitet att bli projektägare, det vill säga att administrera och ansvara för projektet. Styrgruppen och projektledningsgruppen fanns fastställda i det projektdirektiv som remitterades till lärosätena. Luleå tekniska universitet utsåg i egenskap av projektägare Staffan Saarbäck vid Luleå tekniska universitet till projektsponsor, det vill säga ytterst ansvarig för beslut inom projektet. Projektledningsgruppen hade möjlighet att föreslå personer till arbetsgrupperna, men de utsågs av de i SLUSS deltagande lärosätena.

1.3.1 Styrgruppen

Styrgruppen utgjordes av sammanlagt sju personer, vilka hämtades från de deltagande lärosätena samt från NSHU. För projektets operativa styrning ansvarade styrgruppen och det yttersta ansvaret ålåg projektsponsor Staffan Saarbäck, vilken också var ordförande i styrgruppen. Denne avgjorde för vilka beslut styrgruppen skulle sammankallas.

Styrgruppen tog alla beslut som föranledde ändringar i projektplan, tidplan och budget. Även för förändringar i projektets ekonomiska direktiv ansvarade styrgruppen.

Åtta styrgruppsmöten genomfördes under SLUSS-projektets gång, varav tre var fysiska möten.

1.3.2 Projektledningsgruppen

Projektledningen bestod av tre personer som arbetade deltid inom SLUSS-projektet: projektledare Katrin Holmgren, Luleå tekniska universitet, vice projektledare Christian Krysander, Linköpings universitet och Lena Vestin, Luleå tekniska universitet.

Projektledare Katrin Holmgren ansvarade för projektets administration, såsom exempelvis att en projektspecifikation upprättades, att projektet bemannades, att budgetar och tidplaner upprättades samt att möten för arbetsgrupperna organiserades. Projektledningsgruppen löste emellertid dessa uppgifter gemensamt.¹² Holmgren ansvarade också för framtagningen av samtliga leverabler, såsom kravspecifikationen och då i synnerhet förvaltningsgruppens arbete med denna.¹³ Dessutom ansvarade hon för framtagningen av totalkostnadsanalysen.¹⁴ Uppföljning av projektets resursanvändning skulle göras av projektledaren.¹⁵

Ansvarig för leveransen av kravbilden var Christian Krysander, Linköpings universitet. Denne skulle också organisera arbetsgrupperna.¹⁶ Främst skulle Krysander arbeta med effektgruppen i dennas arbete med att ta fram scenarier.¹⁷

12 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20014, 6 min.

13 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20014, 32 min.

14 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20014, 41 min.

15 Luleå tekniska universitet 2005, s 12.

16 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20014, 30 min

17 Krysander 2006, "Intervju med Christian Krysander", spår 20190, 1 min.

Lena Vestin var projektadministratör med ansvar för de virtuella mötesplatserna. Projektet använde den lärandestödande plattformen Classfrontier som virtuell mötesplats. Hon upprättade ett system med olika behörigheter, där arbetsgruppernas mappar endast var tillgängliga för deltagarna i respektive arbetsgrupp. Projektet använde dessutom Marratech som synkront mötesverktyg. Vestin organiserade också exempelvis möten inom projektet. Hon avslutade emellertid sitt arbete i SLUSS den 1 juli 2005.¹⁸

1.3.3 Arbetsgrupperna

Ursprungligen skulle tre arbetsgrupper ha bildats, men det blev fyra. Indelningen gjordes dels med hänsyn till deltagarnas preferenser, dels så att tidigare erfarenheter skulle bli användbara i arbetet inom SLUSS.¹⁹

Två av dessa, effektgruppen och förvaltningsgruppen, skulle sköta arbetet med att ta fram kravbilderna, detta utifrån var sitt perspektiv; pedagogik respektive teknik. I april 2005 hölls ett tvådagarsmöte i Stockholm för dessa båda grupper, huvudsakligen var för sig. En arbetsmodell antogs vid detta möte. Denna innebar att de båda grupperna ur sina respektive perspektiv skulle beskriva de 56 olika moment som en distanskurs alltid omfattar. Dessa moment sammanfattar hela processen från kursplanering till utvärdering och de fanns redan tidigare fastställda i generella termer, giltiga för alla universitetsutbildningar.²⁰

Mer konkret var arbetsgruppernas uppgiftsfördelning den följande.

1.3.3.1 Effektgruppen

Effektgruppen skulle arbeta med krav på lärandestödande plattformar i det direkta lärandet, det vill säga de pedagogiska aspekterna, samt i kursadministrationen ("funktionella krav"). Dessa skulle beskrivas som så kallade användarscenarier. Scenarierna strukturerades alltså kronologiskt. Ett exempel på ett användarscenario är att en diskussion bedrivs i en kurs. Även de resultat som studenter och lärare vill ha ut av scenariot ingår i scenariobeskrivningen. Ett exempel på ett funktionellt krav som är relevant i detta användarscenario är att kommunikation mellan studenter och lärare ska kunna bedrivas över en lärandestödande plattform.

Effektgruppen bestod av 19 personer.

1.3.3.2 Förvaltningsgruppen

Förvaltningsgruppen skulle för det första definiera kravbildens gränssytor mot studieadministrativa funktioner, infrastrukturella tjänster och angränsade system.²¹ Med andra ord skulle förvaltningsgruppen beskriva var gränsen går mellan de uppgifter som ska skötas av en lärandestödande plattform och de som ska skötas av andra system. För det andra skulle förvaltningsgruppen beskriva kravbildens icke-funktionella krav", det vill säga de rent tekniska krav som en internetbaserad utbildning ställer på en lärandestödande plattform, exempelvis

18 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20014, 24 min, Vestin 2006, "Intervju med Lena Vestin", spår 20007, 2 min.

19 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20014, 17 min.

20 Holmgren och Krysanter 2005, s 8.

21 Luleå tekniska universitet 2005, s 10.

hårdvaruprestanda. Dessa krav skulle beskrivas som objekt, vilka är giltiga för all utbildning.²²

Om scenariot är att en diskussion bedrivs i en kurs så hör till de objekt som ingår i scenariot och som var relevanta för förvaltningsgruppen att definiera exempelvis en text som utgör underlag för diskussionen. Även de studenter som diskuterar den utgör objekt. Ett exempel på ett icke-funktionellt krav på en lärandestödjande plattform som kan tas fram ur detta scenario är att systemet ska kunna lagra en text.²³

Under arbetets gång togs en klassificeringsstruktur fram för objekt. I denna skildes mellan exempelvis läroobjekt, såsom lektioner, och organisationsobjekt, såsom klasser.²⁴

Förvaltningsgruppen bestod av 10 personer.

1.3.3.3 Sammankoppling av scenarier och objekt i undergrupper

I maj respektive i juni 2005 hölls två ytterligare möten för effekt- och förvaltningsgrupperna där de scenarier och objekt, vilka alltid ingår i något moment av en distansutbildning, kopplades samman i en kravbild.²⁵ Detta skulle göras i mindre grupper där personer ur effekt- och förvaltningsgrupperna blandades. De olika undergrupperna skulle sedan läsa varandras alster och lämna kritik. Dessa undergrupper bestod av 1 till 5 personer. Varje undergrupp hade en gruppleddare, vilken höll kontakt med Kristian Krysander.²⁶

Kravbilderna skulle beskriva de scenarier som var relevanta att ta hänsyn till för kravställandet på en lärandestödjande plattform. Därvid beskrevs givetvis implicit även ett antal objekt, men kravbilderna skulle inte vara uttömmande med avseende på relevanta objekt. Däremot skulle kravspecifikationen omfatta samtliga relevanta objekt.²⁷

Kravspecifikationen skulle vara flexibel så att de enskilda lärosätena skulle kunna använda den vid bedömningar av olika typer av lärandestödjande plattformar. Bland annat skulle den kunna användas vid bedömning av såväl proprietära lärandestödjande plattformar som plattformar med öppen källkod. En proprietär plattform är en vars källkod inte är tillgänglig. Därmed blir det svårare att bygga på moduler eller göra förbättringar av programvaran.

Kravspecifikationen skulle också utformas så att varje enskilt lärosäte kunde värdera de olika kraven utifrån sin egen behovsbild.²⁸

1.3.3.4 Kostnadsgruppen

Den tredje arbetsgruppen, kostnadsgruppen, hade till uppgift att ta fram en analys av vilka kostnader som är förenade med användningen av en lärandestödjande plattform. Denna analys skulle utformas som en kalkylmodell med nyckeltal och kunna användas vid organisering av förvaltning, drift, support och utbildning vid lärosäten som använder lärandestödjande plattformar. Kostnadsanalysen skulle

22 Holmgren och Krysander 2005, s 8.

23 Intervju över telefon med Katrin Holmgren.

24 Krysander 2006, "Intervju med Christian Krysander", spår 20190, 7 min.

25 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20014, 82 min.

26 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20014, 21 min, Luleå tekniska universitet 2005, s 16 f.

27 Holmgren, 2006a, "Telefonintervju med Katrin Holmgren".

28 Luleå tekniska universitet 2005 s 8.

också kunna användas som underlag för strategier vid upphandling och utgöra ett riktmärke för budgetering på högskolor.²⁹ Nyckeltalen skulle tas fram genom en inventering av de deltagande lärosätenas erfarenheter. Lärosätena skulle alltså kunna använda kostnadsanalysen för att skaffa sig en uppfattning om de kostnader som är förenade med förvaltningen av en lärandestödande plattform. Denna beräkning skulle kunna göras utifrån respektive lärosätes specifika förutsättningar.³⁰

Kostnadsgruppen bestod av 4 personer.

1.3.3.5 Finansieringsgruppen

Dessutom skulle en fjärde arbetsgrupp ta fram ett förslag på finansieringsmodell för en gemensam upphandling. Denna finansieringsmodell skulle omfatta förslag på kostnadsfördelning mellan de lärosäten som ville delta i en gemensam upphandling. Den skulle ta hänsyn till respektive lärosätes betalningsförmåga baserat på antalet helårsstudenter samt till om lärosätet hade deltagit i SLUSS eller inte.

Finansieringsgruppen skulle bestå av 2 personer förutom projektledaren.

1.3.3.6 Kommunikation inom projektet

Förutom de fysiska mötena höll samtliga arbetsgrupper e-möten. För dessa möten användes det synkrona e-mötesverktyget Marratech. Som gemensam projektplats användes Classfrontier som inte är ett projektverktyg utan en lärandestödande plattform.

Kommunikationen mellan projektledningen och arbetsgrupperna skedde via e-post och vad gäller andra kommunikationsätt främst mellan Christian Kryssander, som projektledningens representant, och de respektive gruppledarna.

1.4 SLUSS-projektets epilög: den gemensamma upphandlingen

SLUSS avslutades vid ett slutmöte den 20 september 2005. Vid detta möte upprättades en remissversion av kravspecifikationen, vilken sedan skickades ut till lärosätena.

Den 18 oktober förelåg lärosätenas remissvar på kravspecifikationen vid ett styrgruppsmöte. Denna sammanställning gick därefter ut till lärosätena.

Samtidigt fick alla anordnare av högskoleutbildning inbjudan till deltagande i en gemensam upphandling av lärandestödande plattformar. 20 lärosäten anmälde sitt intresse, varav 18 sedan deltog i ett konstituerande möte den 27 oktober. Vid detta möte förelåg remissversionen av kravspecifikationen samt lärosätenas remissvar på denna.

19 lärosäten beslutade sig för att tillsammans starta ett upphandlingsprojekt.³¹ Detta gjordes utifrån förslag på finansieringsmodell, budget och kravspecifikation som hade tagits fram inom SLUSS.

²⁹ Luleå tekniska universitet 2005, s 8.

³⁰ Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20014, 42 min.

³¹ Holmgren och Kryssander 2005, s 6.

På våren 2006 slöts sedan inom ramen för upphandlingsprojektet fem stycken ramavtal med LUVIT, Classfronter, Ping Pong, it's learning och Salvir. Fördelen med att ha slutit sådana ramavtal är att ett lärosäte som därefter gör upphandling av lärandestödjande plattform inte måste gå ut i offentlig upphandling.³²

³² Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20014, 55, 68 min.

2 Uppdragsbeskrivning och avgränsningar

Föreliggande utvärdering har genomförts på uppdrag av Myndigheten för Nätverk och Samarbete inom Högre Utbildning. Utvärderingens syften, dess metoder samt det material den baseras på presenteras nedan.

2.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med utvärderingen är att bedöma för det första nyttan av projektet SLUSS för olika berörda, för det andra arbetsgruppernas arbete och process, samt för det tredje projektets resultat och totala genomförande.³³

Utvärderingen ska därvid besvara följande frågor³⁴:

1. Vilken nytta har projektet haft för deltagande lärosäten och för Myndigheten för Nätverk och Samarbete inom Högre Utbildning?
2. Vilka synpunkter finns på formen för samarbetet i projektet i relation till uppdrag, tidsram och storlek på projektet?
3. Vilka framtida möjligheter och hinder finns för samarbete kring lärandestödjande plattformar?

Utvärderingen ska ligga till grund för hur NSHU ska gå vidare med de resultat som projektet SLUSS har producerat, exempelvis den framtagna kravbilden. I uppdragsförfrågan påpekas att NSHU alltså inte avser att få en heltäckande utvärdering.³⁵

2.2 Metod och material

Föreliggande rapport baseras för det första på primärmaterial från SLUSS, såsom projektdirektiv och slutrapport, för det andra på enkäter med arbetsgruppernas deltagare och för det tredje på intervjuer med projektledningen, samt med styrgruppens ordförande.

För att analysera detta material används både definierande och jämförande metoder. Exempelvis definieras i diskussionen om lärosätenas nytta med deltagandet i SLUSS olika typer av nytta. Jämförande metod används bland annat då projektledningens uppfattningar jämförs med arbetsgruppsdeltagarnas.

³³ Karlsson 2006, s 1.

³⁴ Karlsson 2006, s 1.

³⁵ Karlsson 2006, s 1.

2.2.1 Enkät 1: SLUSS-projektets processutvärdering

Inom projektet genomfördes i maj 2005 en enkätundersökning, vilken i projektets slutrapport benämns en processutvärdering.³⁶ Denna enkätundersökning genomfördes på vissa deltagares krav.³⁷ 16 av 19 deltagare i effektgruppen besvarade enkäten (76,2 procent) och 5 av 10 deltagare i förvaltningsgruppen (50,0 procent).³⁸

Enkät 1 omfattar både bundna och öppna svarsalternativ.

I föreliggande utvärdering hänvisas till den sammanställning av SLUSS-projektets processutvärdering som gjordes innan projektet avslutades ("Enkät 1, processutvärdering, s X").

2.2.2 Enkät 2

Inom arbetet med föreliggande utvärdering skickades i maj 2006 en ytterligare enkät ut till de 37 före detta deltagarna i SLUSS arbetsgrupper. 30 stycken enkätsvar inkom, vilket motsvarar en svarsfrekvens på drygt 80 procent. De 30 svarande deltagarna representerade 17 olika svenska lärosäten. Karolinska institutet var det enda lärosäte som fanns representerat i SLUSS arbetsgrupper, men inte lämnade något enkätsvar.

Även enkät 2 omfattar både bundna och öppna svarsalternativ.

Till denna enkät hänvisas med "Enkätsvar X, fråga X."³⁹

2.2.3 Intervjuer med projektledningen och styrgruppen

Enkätmaterialet har kompletterats med besöksintervjuer med de tre personerna i projektledningen: projektledare Katrin Holmgren, Luleå tekniska universitet (2006-09-18)⁴⁰, vice projektledare Christian Krysander, Linköpings universitet (2006-11-03)⁴¹ och Lena Vestin, Luleå tekniska universitet (2006-09-18)⁴². Dessutom har telefonintervjuer genomförts med Katrin Holmgren (2006-04-25)⁴³ samt med projektsponsor Staffan Sarbäck (2006-11-22)⁴⁴.

2.3 Rapportens fortsatta disposition

Föreliggande rapport struktureras utifrån dess tre frågeställningar. I del 3 diskuteras vilken nytta de i SLUSS deltagande lärosätena samt NSHU har haft av projektet SLUSS. I del 4 diskuteras arbetsgruppernas arbetsmodeller och processer. Slutligen diskuteras i del 5 de framtida behoven av, möjligheterna för och hoten mot liknande samarbetsprojekt.

36 Holmgren och Krysander 2005, s 5.

37 Holmgren 200.

38 Holmgren och Krysander 2005, s 11.

39 En lista där enkättagarnas svar finns numrerade bevaras hos Gustav Jakob Petersson, Mälardalens Högskola, Eskilstuna.

40 Till denna intervju hänvisas med "Holmgren, 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår X, X min".

41 Till denna intervju hänvisas med "Krysander, 2006, "Intervju med Christian Krysander", spår X, X min".

42 Till denna intervju hänvisas med "Vestin, 2006, "Intervju med Lena Vestin", spår X, X min".

43 Till denna intervju hänvisas med "Holmgren, 2006a, "Telefonintervju Katrin Holmgren.""

44 Till denna intervju hänvisas med "Sarbäck, 2006, "Intervju med Staffan Sarbäck", spår X, X min".

3 Nyttan med SLUSS för deltagande lärosäten och för NSHU

Följande avsnitt behandlar utvärderingens första fråga⁴⁵:

Vilken nytta har projektet haft för deltagande lärosäten och för Myndigheten för Nätverk och Samarbete inom Högre Utbildning?

Den följande analysen av vilken nytta projektet SLUSS har skapat utförs på tre nivåer. För det första analyseras nyttan för Myndigheten för Nätverk och Samarbete inom Högre Utbildning (3.1). För det andra analyseras nyttan för de i SLUSS deltagande lärosätena (3.2). För det tredje analyseras nyttan för deltagarna i SLUSS arbetsgrupper, det vill säga för lärosätenas representanter (3.3). Det bör bemärkas att dessa deltagares kunskaper inte behöver korrespondera mot deras respektive lärosätes nytta. Huruvida individernas kunskaper har överförts till lärosätesnivå beror på deltagarnas möjligheter att omsätta sina kunskaper på sina ordinarie arbetsplatser.

3.1 NSHU:s nytta av SLUSS

Graden av uppfyllelse av SLUSS-projektets målsättningar kan fungera som ett mått på nyttan med projektet såväl för de deltagande lärosätena som för NSHU, menar projektsponsor Staffan Sarbäck, projektledare Katrin Holmgren, vice projektledare Christian Krysander och projektadministratör Lena Vestin. De motiverar detta bland annat med att dess uppgifter är att samordna olika lärosätens internetbaserade utbildningar samt att försöka få fler att studera. Den har på så sätt ett samordningsansvar. En lärandestödande plattform som håller hög kvalitet verkar för sådan samordning. Därför finner de det rimligt att beskriva myndighetens nytta av SLUSS som stor i den mån som projektets syften har fyllts.⁴⁶

I föreliggande rapport mäts NSHU:s nytta med SLUSS-projektet för det första som grad av måluppfyllelse inom projektet (3.1.1). Projektledningen har i intervjuer tillfrågats om graden av måluppfyllelse. Dess uppfattningar jämförs med vissa svar på enkät 2. NSHU:s nytta mäts för det andra med den

⁴⁵ Karlsson 2006, s 1.

⁴⁶ Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20015, 22 min, Krysander 2006, "Intervju med Christian Krysander", spår 20190, 76 min, Vestin 2006, "Intervju med Lena Vestin", spår 20007, 10 min, Sarbäck 2006, spår 20696, "Intervju med Staffan Sarbäck", 8 min.

betygsättning av SLUSS-projektets slutprodukter som deltagarna i SLUSS arbetsgrupper själva har gjort i enkät 2 (3.1.2).

Det bör observeras att detta andra mått på NSHU:s nytta är smalare än det första. Graden av måluppfyllelse (det första måttet) beror dels på kvaliteten på de slutprodukter som färdigställdes (det andra måttet), dels på vilka av de planerade slutprodukterna som över huvudtaget färdigställdes.

3.1.1 Grad av måluppfyllelse i SLUSS-projektet

SLUSS-projektets första syfte var:

”Identifiera en gemensam kravbild där olika scenarier för utbildningsaktiviteter är utgångspunkten. Dessa kan vara kurser, program, projekt, praktik och olika arbetsformer inom dessa. De är definierade i studietid och äger rum på högskola eller universitet.”⁴⁷

Kravbilden färdigställdes inte helt inom SLUSS-projektet. Därmed kunde den, trots att den färdigställdes till övervägande del, inte användas för kvalitetssäkring av systemkraven i kravspecifikationen.⁴⁸ Detta innebär att kravspecifikationen inte kunde utvärderas mot de scenarier som låg till grund för den. Tanken var att en kontroll på så vis kunde ha gjorts av kravspecifikationens förmåga att beskriva de krav som en undervisningssituation ställer på lärandestödande plattformar.⁴⁹

I enkät 2 tillfrågades deltagarna i SLUSS arbetsgrupper om vilken de ansåg ha varit SLUSS-projektets största brist. I några enkätsvar nämndes just att kravbilden inte färdigställdes helt: ”Att kravspecen sedan inte visade sig fungera utan fick omarbetas kraftigt.”⁵⁰

Christian Krysander anser emellertid att med hänsyn tagen till vilka resurser som stod till buds så har SLUSS-projektets första syfte fyllts mycket väl. Han beklagar likafullt att inte tid fanns för återkoppling av kravbilden till de deltagande lärosätena.⁵¹

Krysander menar sig också vara imponerad av att representanterna för de olika lärosätena lyckades med att enas kring så relativt likartade uppfattningar om vad kravbilden borde omfatta.⁵²

I SLUSS-projektets slutrapport hävdas att kravbilden trots att den inte färdigställdes helt omfattar samtliga scenarier som deltagarna i SLUSS arbetsgrupper ansåg relevanta:

”Kravbilden speglar sannolikt alla deltagares krav i form av scenarios. Arbetet med att koppla scenarios och objektbeskrivningar färsigställdes till ca 70 procent.”⁵³

47 Luleå tekniska universitet 2005, s 6.

48 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 54 min, Holmgren och Krysander 2005, s 6.

49 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20016, 17 min.

50 Enkät 2, enkätsvar 37, fråga 21.

51 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 44, 63 min.

52 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 62 min.

53 Holmgren och Krysander 2005, s 6.

Katrin Holmgren instämmer i att den gemensamma kravbilden är tillfredsställande och hävdar att den till 80 procent täcker de relevanta scenarier för nätverksbaserade utbildningsaktiviteter.⁵⁴

I slutrapporten betonas att kravbilden kan användas för pedagogisk utveckling samt för systemutveckling:

”Användningsområdena kommer främst att vara utveckling av metodik och didaktik för IT-stödd utbildning för lärare och IT-pedagoger på lärosätena. Tänkbar användning kan även vara för utvecklare [sic!] av system och egna moduler, men detta är inte versifierat.”⁵⁵

I enstaka svar på enkät 2 ifrågasattes emellertid om kravbilden såsom avsett blev giltig för alla olika typer av lärandestödjande plattformar och därmed också om den är giltig vid systemutveckling generellt. Kritiken rör att kravbilden inte anses gälla lärandestödjande plattformar med öppen källkod (Open Source). Kravspecifikationen var avsedd att kunna användas vid upphandlingar av såväl proprietära lärandestödjande plattformar som plattformar med öppen källkod:

”Så här, nästan ett år senare, känns kravbilden redan gammal och tankarna hos många har gått ifrån en stängd läplattform med många funktioner, till flexiblare (kanske modulära) lösningar. Med mer tid till gemensamma diskussioner mellan tekniker och pedagoger hade vi kanske kommit närmare det redan för ett år sedan. Eller så hade vi kommit någonannanstans, men i alla fall framåt.”⁵⁶

SLUSS-projektets andra syfte var:

”Undersöka möjligheter för gemensam support, drift och användarutbildning.”⁵⁷

Detta andra syfte anser Katrin Holmgren inte har blivit fullt uppfyllt inom projektets ramar. Vilka möjligheterna är för gemensam support, drift och användarutbildning skulle behöva undersökas utifrån de avtal om lärandestödjande plattformar som slöts efter att SLUSS hade avslutats, menar hon.⁵⁸ Christian Kryssander menar att möjligheterna till gemensam support, drift och användarutbildning diskuterades under arbetet med kravbilden och att de nätverk som därvid bildades utgör en förutsättning för sådana koordineringsinitiativ. Även den kostnadsmodell som togs fram inom SLUSS-projektets ramar är en förutsättning för att nämnda aktiviteter skall kunna koordineras mellan olika lärosäten. Några beräkningar av vilka kostnads fördelar det skulle innebära att bedriva support, drift och användarutbildning gemensamt gjordes emellertid inte.⁵⁹

54 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20015, 10 min.

55 Holmgren och Kryssander 2005, s 6.

56 Enkät 2, enkätsvar 24, fråga 21.

57 Luleå tekniska universitet 2005, s 6.

58 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20015, 11 min.

59 Kryssander 2006, ”Intervju med Christian Kryssander”, spår 20190, 44 min.

SLUSS-projektets tredje syfte var:

”Möjliggöra samverkan för lärosätena. Lärosätena ska i högre grad kunna använda samma system vid utbildningar som drivs i gemensam regi.”⁶⁰

En samverkan kring nätbaserad utbildning förutsätter att de involverade lärosätena använder samma system för nätbaserat lärande. Ett exempel på sådan samverkan finns idag berättar Holmgren; åtta stycken lärosäten har enats kring HingOnline (HögskoleIngenjörerOnline), ett gemensamt högskoleingenjörsprogram. De lärosäten som slöt de fem ramavtal, vilka blev en konsekvens av SLUSS, skulle kunna bedriva liknande gemensamma utbildningar på ett effektivare sätt än idag. Därmed har SLUSS ökat möjligheterna för samverkan kring drift av lärandestödande plattformar och gemensamma nätbaserade utbildningar, menar Holmgren.⁶¹ Även Christian Kryssander framhåller att ingåendet av de fem ramavtalen var ett viktigt steg mot ökad samverkan mellan lärosäten kring internetbaserade utbildningar.⁶²

Projektsponsor Staffan Sarbäck lyfter fram betydelsen i sig av kravbilden. Även om de lärosäten som deltog i den gemensamma upphandlingen inte avropar samma lärandestödande plattform så torde deras lärandestödande plattformar bli mer lika varandra, detta eftersom lärosätena utgår från liknande krav vid upphandling. Därmed skulle det bli lättare för studenter att studera på distans vid flera olika lärosäten.⁶³ Alltså skulle kravbilden kunna bidra till uppkomsten av en gemensam ”kundkrets”, vilket kan tänkas skapa ytterligare möjligheter för samverkan kring gemensamma utbildningar.

SLUSS-projektets fjärde syfte var:

”Underlätta en gemensam upphandling genom att konvertera kravbild till kravspecifikation samt göra totalkostnads- och marknadsanalys. Marknadsanalys kan eventuellt köpas utifrån.”⁶⁴

Liksom kravbilden färdigställdes inte *kravspecifikationen* helt inom SLUSS-projektets ramar. Den fick därför omvandlas till ett upphandlingsunderlag inom det upphandlingsprojekt som följde på SLUSS.⁶⁵

I projektets slutrapport hävdas att kravspecifikationen på grund av sin flexibla utformning skulle kunna användas som upphandlingsunderlag även av lärosäten som gör egna upphandlingar av lärandestödande plattformar:

”Kravspecifikationen är användbar för enskilda lärosäten som vill göra egna upphandlingar. [---] Kraven är utformade på ett sådant sätt att varje enskilt lärosäte kan värdera de olika kraven utifrån sin egen behovsbild. [---]

60 Luleå tekniska universitet 2005, s 6.

61 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20015, 18 min.

62 Kryssander 2006, ”Intervju med Christian Kryssander”, spår 20190, 47 min.

63 Sarbäck 2006, spår 20696, ”Intervju med Staffan Sarbäck”, 5 min.

64 Luleå tekniska universitet 2005, s 6.

65 Kryssander 2006, ”Intervju med Christian Kryssander”, spår 20190, 54 min.

Kravspecifikationen är användbar för de som väljer så kallade Open Source lösningar.”⁶⁶

Det hävdas också att kravspecifikationen är användbar som utvärderingsredskap:

”Den är också användbar för lärosäten som vill utveckla användandet och göra en utvärdering av befintligt IT-stöd.”⁶⁷

Krysander menar sig också vara imponerad av att representanterna för de olika lärosätena lyckades med att enas kring så relativt likartade uppfattningar om vad en kravspecifikation borde omfatta.⁶⁸

I enkät 2 framkom emellertid enstaka mycket kritiska kommentarer på kravspecifikationen, bland annat rörande att den anses överdetaljerad och svårbegriplig:

”Att kravspecen var så undermålig. Exempel:

- a) Med alla de skall-krav som fanns, så skulle ingen LMS klara sig.
- b) Många underfrågor på vissa funktioner, mycket få på andra
- c) Många funktioner som ej hör hemma i en LMS egentligen
- d) Frågor som innehåll "och" kan man ej ha i en spec. Man måste dela upp det på fler frågor.
- e) Luddiga frågor som ingen förstår, ingen bra ordlista. Vad är en "övning", vad menas med "dölja inlägg", vad är en "laboration...

Det vi gjorde på sista specialmötet (då ej alla var inbjudna, tror jag), borde ha gjorts första dagen. Klassiker med post-it-lappar etc. Tänka först, jobba sedan.”⁶⁹

I SLUSS-projektets slutrapport är bedömningen av *totalkostnadsanalysen* övervägande positiv. Den omfattar nyckeltal och en checklista för kostnadsanslag. Det hävdas att kostnadsanalysen är användbar som riktmärke för budgetering vid ett lärosäte.⁷⁰

Totalkostnadsanalysen beskriver emellertid inte i detalj de olika kostnader som är förenade med lärandestödande plattformar, vilket kan framhållas som en kritikpunkt, menar Christian Krysander.⁷¹

Delvis som en konsekvens av oförutsedda kostnader i arbetet med kravbild och kravspecifikation beslutade styrgruppen att *marknadsanalysen* inte skulle genomföras.⁷² Katrin Holmgren anser emellertid att *syftet* med framtagandet av en marknadsanalys till stor del fylldes. Hon motiverar detta med att SLUSS initierade ett projekt om gemensam upphandling där ett anbud gick ut på marknaden för lärandestödande plattformar. Därmed gavs de involverade

66 Holmgren och Krysander 2005, s 6.

67 Holmgren och Krysander 2005, s 6.

68 Krysander 2006, "Intervju med Christian Krysander", spår 20190, 62 min.

69 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 21. Jfr Enkät 2, enkätsvar 05, fråga 17 nedan.

70 Holmgren och Krysander 2005, s 4 och s 7.

71 Krysander 2006, "Intervju med Christian Krysander", spår 20190, 57 min.

72 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20014, 46 min.

lärosätena en marknadsöverblick. Detta är värdefullt menar Holmgren, eftersom det finns olika typer av lärandestödjande plattformar vars egenskaper bör hållas isär.⁷³

Exempelvis finns så kallade LCMS (Learning Content Management Systems), vilka är specialiserade på att spåra innehåll på lärandestödjande plattformar, detta till skillnad från vanliga lärandestödjande plattformar, vilka är strukturerade i en mapphierarki.⁷⁴

En ytterligare typ av lärandestödjande plattformar är så kallade portallösningar vilka även hanterar relaterade tjänster, såsom studentportaler.⁷⁵

Christian Krysander betraktar det inte som något problem att inte någon marknadsanalys gjordes inom SLUSS-projektets ramar eftersom sådana kan köpas in från olika företag.⁷⁶

Staffan Sarbäck berättar att han inte ville riskera att projektet skulle bli försenat och därför ströks marknadsanalysen. Projektet fyllde även utan marknadsanalysen sina syften i tillräckligt hög grad, menar Sarbäck.⁷⁷

Katrin Holmgren betonar en erfarenhet som gjordes genom anbudsförfarandet. De två internationellt största leverantörerna av lärandestödjande plattformar, WebCT och Blackboard, lämnade inte några anbud. Hon framhåller det som negativt i sig att den gemensamma upphandlingen, trots att ett stort antal svenska lärosäten hade slutit sig samman, alltså inte var attraktiv för de två största leverantörerna. Emellertid framhåller hon det också som nyttigt för lärosätena att ha fått veta detta.⁷⁸

En svarande på enkät 2 beskrev detta som SLUSS-projektets största brist:

”Att alla stora leverantörer av LMS inte kom med till slut, Blackboard, WebCT saknas dvs 80 procent av marknaden! Mycket märkligt och det gör hela upphandlingen till en del värdelös. De två systemen är ju "risklikarna" för LMS. Tyvärr fick vi därmed inte veta om våra svenska och norska LMS kan matcha Bb och WEBCT. Av de fem system som vann upphandlingen så har ett gått i konkurs idag och de flesta av dem aldrig visat vinst eller mycket små vinster. Ett LMS är en tung strategisk investering, vågar man lägga den i händerna på dessa små svenska och norska bolag? Den "konsolidering" och "rensning" av marknaden (enligt VHS fanns/finns de 40 LMS inom U/H i Sverige) som Nätuniversitetet pratat om blev aldrig av. Samma 5 som finns idag vann upphandlingen. Vad uppnådde vi egentligen med den?”⁷⁹

3.1.2 Kvaliteten på SLUSS-projektets slutprodukter

I enkät 2 ombads de före detta deltagarna i SLUSS arbetsgrupper att betygssätta de slutprodukter som deras respektive arbetsgrupper färdigställde. Analysen av de inkomna svaren presenteras i Tabell 1 nedan.

73 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20015, 21 min.

74 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20015, 21 min.

75 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20015, 21 min.

76 Krysander 2006, "Intervju med Christian Krysander", spår 20190, 52 min.

77 Sarbäck 2006, spår 20696, "Intervju med Staffan Sarbäck", 6 min.

78 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20015, 38 min.

79 Enkät 2, enkätsvar 26, fråga 21.

Sammanlagt inkom 25 svar på denna fråga, varav 14 från effektgruppen, 8 från förvaltningsgruppen och 3 från kostnadsgruppen. Inga svar inkom från finansieringsgruppen.

Medel-, median- och typvärden har beräknats för de tre svarande arbetsgruppernas betygssättningar. Framför allt bör observeras att samtliga tre svarande arbetsgruppers medel-, median- och typvärden ligger på den övre halvan av värdeskalen. Oavsett vilket mått som beaktas så satte kostnadsgruppen högst betyg, men det bör alltså observeras att endast 3 svar inkom från denna grupp. En jämförelse mellan effekt- och förvaltningsgruppernas betygssättningar visar att effektgruppen satte något högre betyg utifrån medel- och typvärden, men det bör observeras att skillnaden är relativt små.

Tabell 1. Arbetsgruppsdeltagarnas uppfattningar om kvaliteten på de slutprodukter som respektive grupp tog fram.

Svarsalternativ: 1 = Dåligt, 4 = Mycket bra.

	Effektgrupp	Förvaltningsgrupp	Kostnadsgrupp	Totalt
Antal enkätsvar	14	8	3	25
Medelvärde	3,0	2,9	3,7	3,0
Medianvärde	3,0	3,0	4,0	3,0
Typvärde	3,0	2,5	4,0	3,0
Antal extremvärden	3	2	2	7

Källa: Författarens konstruktion. Tabellen baseras på enkät 2.

Från de deltagare i effektgruppen som satte betyget 2 inkom följande kommentarer:

”Kravbilden som togs fram under workshopen med Olof är jag väldigt nöjd med. Den motsvarar helt och hållet ett underlag som jag bedömer hade varit lämpligt att utgå ifrån vid formuleringen av en kravspec. Dock gjordes detta först i slutfasen av processen, vilket alltså var helt bakvänt! Scenariorna bedömer jag däremot är alldeles för detaljerade och specifika för att ha som underlag för en kravspec. I stora stycken innehåller de en mängd information som är helt oväsentlig för en kravspecifikation och det visade sig ju också att den blev alldeles för detaljerad, spretig och svårhanterlig.”⁸⁰

”Vi kunde gjort ett bättre jobb med tydligare instruktioner.”⁸¹

En deltagare i förvaltningsgruppen som satte betyget 2 lämnade följande kommentar:

”Jag tror inte att arbetsmodellen fungerar för att få fram en nyskapande lärplattform, jag upplever det som att vi beskrev en plattform som hade all funktionalitet man kunde komma på, oavsett om det passar i en lärplattform eller inte. Med lite längre tid hade vi, kanske, kunnat vara mer visionära och

⁸⁰ Enkät 2, enkätsvar 05, fråga 17.

⁸¹ Enkät 2, enkätsvar 17, fråga 17.

kommit på bra arbetssätt och verktyg som vi inte redan har. Å andra sidan kanske inte det var avsikten med projektet.”⁸²

En deltagare i förvaltningsgruppen som satte betyget 3 lämnade följande kommentar:

”Det var lite diffust vad slutprodukten av kravbilsarbetet blev. Det gled över i arbetet med kravspecifikationen, i vilken jag inte deltog.”⁸³

En deltagare i förvaltningsgruppen som satte betyget 4 lämnade följande kommentar:

”Svårt att se exakt vad det tjänat till. Svårt att greppa hur väl det fungerar för en utförare.”⁸⁴

En deltagare i kostnadsgruppen som satte betyget 4 lämnade följande kommentar:

”Med de enkätsvar vi fick in (14 stycken) blev det faktiskt förvånande giltiga resultat.”⁸⁵

3.1.3 Sammanfattning

I det föregående har argumenterats för att NSHU:s nytta med SLUSS kan beskrivas som stor i den mån som projektet fyllde sina syften.

I enkät 2 gavs var och en av de före detta deltagarna i SLUSS arbetsgrupper möjligheten att sätta ett sammanfattande betyg på de slutprodukter som den egna arbetsgruppen producerade. Effekt-, förvaltnings- och kostnadsgruppernas medel-, median- och typbetyg sammantagna var för sig ligger på den övre halvan av betygsskalan.

Följande kritikpunkter kan dock riktas mot de slutprodukter som dessa grupper producerade.

Vad gäller kravbildens brister bör bemärkas att den inte färdigställdes helt. Därmed kunde inte kravspecifikationen utvärderas mot de scenarier som låg till grund för den. Emellertid anser både Katrin Holmgren och Christian Krysander att med hänsyn tagen till vilka resurser som stod till buds så är kravbilden tillfredsställande.

Projektledningens bedömning av kravspecifikationen är till övervägande del positiv. Enstaka kritiska kommentarer framkom emellertid i enkät 2. Dessa uttryckte bland annat uppfattningarna att kravspecifikationen är svårbegriplig och att den är överdetaljerad.

Totalkostnadsanalysen tycks vara tillfredsställande. Deltagarna i kostnadsgruppen var de som satte högst betyg på sin arbetsgrupps slutprodukter, detta oavsett om medel, median- eller typvärden beaktas. Projektledningens

82 Enkät 2, enkätsvar 24, fråga 17.

83 Enkät 2, enkätsvar 23, fråga 17.

84 Enkät 2, enkätsvar 29, fråga 17.

85 Enkät 2, enkätsvar 37, fråga 17.

bedömning är övervägande positiv. Christian Krysander framhåller emellertid kritikpunkten att totalkostnadsanalysen inte beskriver olika kostnader i detalj.

Någon marknadsanalys genomfördes inte inom projektet. Katrin Holmgren menar emellertid att syftet med marknadsanalysen till stor del fylldes, eftersom SLUSS initierade ett projekt om gemensam upphandling, vilket gav de deltagande lärosätena en marknadsöverblick.

SLUSS skulle också undersöka möjligheterna för gemensam support, drift och användarutbildning vad gäller lärandestödjande plattformar. Holmgren och Krysander menar båda att mycket återstår att göras på denna punkt, men framhåller också att SLUSS har skapat goda förutsättningar för sådant arbete genom att nya kontakter mellan deltagarna i arbetsgrupperna uppkom under projektets gång. Av samma skäl menar de att SLUSS har förbättrat de deltagande lärosätenas förutsättningar att bedriva gemensamma internetbaserade utbildningar, vilket var ett ytterligare syfte med SLUSS.

3.2 Lärosätenas nytta av SLUSS

Vad gäller de deltagande lärosätenas nytta av SLUSS-projektet används ett precisare mått än måluppfyllelse inom SLUSS-projektet och arbetsgruppernas betygssättning av levererade slutprodukter; de före detta deltagarna i SLUSS arbetsgrupper har tillfrågats för det första om vilken primär nytta deras respektive lärosäte hade haft av SLUSS-projektet (3.2.3), för det andra om vilken nytta lärosätet hade haft av slutprodukterna från SLUSS (3.2.5) och för det tredje om vilken övrig nytta lärosätet hade haft av SLUSS (3.2.6).

Följande redogörelse för lärosätenas målsättningar med och nytta av SLUSS gäller enbart för de lärosäten som besvarade enkät 2. Den baseras alltså på 30 enkätsvar från 17 lärosäten.

3.2.1 Lärosätenas syften med deltagandet i SLUSS

I enkät 2 tillfrågades de före detta deltagarna i SLUSS arbetsgrupper om vilka syften det egna lärosätet hade haft med deltagandet i SLUSS. Denna fråga besvarade 29 av de 30 SLUSS-deltagare som returnerade enkäten. De skäl som uppgavs kan beskrivas med 3 idealtyper; upphandlingsskälet, kunskapsskälet och nätverksskälet. Enkättagarnas svar delades in med avseende på vilken av dessa 3 idealtyper respektive svar låg närmast.

Det första huvudskälet, upphandlingsskälet, innebar att fokus låg på framtida upphandlingar av lärandestödjande plattformar. En version av detta skäl var att lärosätet senare skulle kunna vara med om en gemensam upphandling av lärandestödjande plattform. En gemensam upphandling skulle kunna ge en bättre marknadsöverblick och samtidigt stärka förhandlingspositionen gentemot säljare av lärandestödjande plattformar. Därvid uppgavs också att en reduktion av antalet lärandestödjande plattformar skulle minska driftskostnaderna och förbättra möjligheterna att utöka antalet distanskurser:

”Få tillgång till ett gemensamt kraftfullt lärandestödjande plattform.”⁸⁶

⁸⁶ Enkät 2, enkätsvar 25, fråga 4.

”Möjlighet att avropa ett driftsäkert, bra system till rimligt pris.”⁸⁷

”En gemensam upphandling med bra genomgång av plattformar och ett förhoppningsvis bra pris.”⁸⁸

”Deltaga i framtagning av behoven/villkoren för en gemensam upphandling av en/flera plattformar. Förhoppningen är att kunna ensa [sic!] utbudet av (universitetets) plattformar för att därmed minska konstnaderna för drift och underhåll.”⁸⁹

”Vara med om en standardisering av interaktiva lärmiljöer för att kunna erbjuda studenter ett utökat utbud.”⁹⁰

Ett närliggande och delvis överlappande huvudskäl till deltagandet, kunskapsskålet, innebar att lärosätet ville få tillgång till den gemensamma kravspecifikation, vilken blev en av SLUSS slutprodukter, eller på annat vis ville få nya insikter om de egna behoven vad gäller lärandestödande plattformar, om sådana plattformar generellt eller om marknaden för dem. Även för flera av dessa lärosäten stod upphandlingar av lärandestödande plattformar i fokus för intresset på så vis att det angavs att de större kunskaperna skulle underlätta en upphandling. Den avgörande skillnaden gentemot de lärosäten som uppgav upphandlingsskålet var alltså huruvida upphandlingen skulle genomföras i gemensam eller enskild regi.

Ett tredje huvudskäl som uppgavs, nätverksskålet, innebar en strävan efter att knyta kontakter med andra lärosäten som har intresse av frågor kring lärandestödande plattformar. Här handlade det i regel om att genom samarbete utveckla kunskapen om tillämpning av lärandestödande plattformar:

”Bidra till utvecklingen av lärandestödande plattformar, nätverk med andra lärosäten och jämförelse med egna plattformar”⁹¹

”Viktigt för vårt lärosäte att delta i debatt och diskussioner, utveckling och implementering om nätbaserat lärande”⁹²

3.2.2 Hypoteser om lärosätenas syften med deltagandet i SLUSS

I det följande prövas två hypoteser om vilka lärosäten som hade vilka syften med deltagandet i SLUSS.

3.2.2.1 Korrelation mellan antal distanskurser och syften med deltagandet?

Den följande analysen av vilka i SLUSS deltagande lärosäten som hade vilka syften med deltagandet utgår från en hypotes (hypotes 1):

87 Enkät 2, enkätsvar 39, fråga 4.

88 Enkät 2, enkätsvar 17, fråga 4.

89 Enkät 2, enkätsvar 11, fråga 4.

90 Enkät 2, enkätsvar 27, fråga 4.

91 Enkät 2, enkätsvar 13, fråga 4.

92 Enkät 2, enkätsvar 38, fråga 4.

De lärosäten som före SLUSS hade relativt liten erfarenhet av distansutbildning deltog främst för att underlätta en upphandling av lärandestödjande plattform, medan de lärosäten som hade större erfarenhet främst deltog för kunskapsutbyte och kontaktknytande.

Hypotesen kan motiveras med att distansutbildning idag bedrivs med hjälp av lärandestödjande plattformar. De lärosäten som har liten erfarenhet av distansutbildning torde därmed ha relativt sett liten kunskap om upphandlingar av lärandestödjande plattformar.

Den följande analysen baseras på svar på enkät 2 från de SLUSS-deltagare som besvarade både en fråga om hur många distanskurser deras respektive lärosäte bedrev under 2004 och en fråga om vilket syfte deras lärosäte hade med deltagandet i SLUSS. Av de 30 SLUSS-deltagare som besvarade enkäten lämnade fyra denna fråga svarslös, medan en menade sig inte kunna besvara frågan. Övriga 25 svarande enkätdeltagare uppgav ungefärliga värden på det egna lärosätets antal distanskurser under 2004.

Det undersöktes huruvida någon korrelation fanns mellan å ena sidan lärosätenas antal distanskurser och å den andra huruvida de deltog i SLUSS främst av

- upphandlingsskälet alternativt av kunskapsskälet med betoning av syftet att genomföra en enskild upphandling eller
- nätverksskälet alternativt av kunskapsskälet men utan betonande av en enskild upphandling.

Analysen visar att allt från ett tiotal till 200 distanskurser kan sägas ha varit normalt.

Lärosätena delades in i tre grupper med avseende på deras syften; ”Främst upphandling”, ”Främst kunskapstillväxt och kontaktknytande” samt ”Såväl upphandling som också kunskapstillväxt och kontaktknytande”. Medianvärden beräknades för lärosätenas antal distanskurser inom dessa grupper.

Analysen gav emellertid ett nollresultat. Någon direkt korrelation mellan antalet distanskurser och vilken målsättning som prioriterades högst kunde alltså inte observeras. Emellertid var underlaget relativt litet och en viss osäkerhet i resultatet består därför.⁹³

3.2.2.2 Korrelation mellan tidigare erfarenheter och syftet med deltagandet?

Den följande analysen av vilka i SLUSS deltagande lärosäten som hade vilka syften med deltagandet utgår från en andra hypotes (hypotes 2):

De lärosäten som före projektstart inte var anslutna till någon lärandestödjande plattform deltog främst för att underlätta en upphandling av lärandestödjande plattform, medan de lärosäten som var anslutna till någon lärandestödjande plattform främst deltog för kunskapsutbyte och kontaktskapande.

Hypotesen kan motiveras med att, såsom tidigare har konstaterats, det är resurskrävande att göra en upphandling av lärandestödjande plattform. Alltså

93 Endast svar från 12 av de lärosäten som hade svarat på enkäten kunde användas i denna undersökning. För svaren från vissa av de övriga lärosätena gällde att de olika representanterna för ett och samma lärosäte svarade alltför motstridigt för att resultaten skulle kunna sammanfattas till en enhetlig bild. Även enkätsvar som var ofullständiga vad gällde de nödvändiga uppgifterna exkluderades.

borde det primära intresset för de lärosäten som ännu inte har gjort någon upphandling vara att underlätta en sådan upphandling.

Frågan om huruvida lärosätet var anknutet till någon lärandestödande plattform eller inte innan SLUSS påbörjades besvarades av 29 tidigare deltagare i SLUSS arbetsgrupper. De representerade samtliga 17 svarande lärosäten. Resultatet visar att en klar majoritet av de i SLUSS deltagande lärosätena var anslutna till någon lärandestödande plattform redan innan SLUSS; 28 representanter besvarade frågan med ja. Frågan besvarades nekande av den ende representanten från ett av de deltagande lärosätena. I en returnerad enkät besvarades frågan inte alls.

På grund av den mycket ojämna fördelningen mellan de lärosäten som före SLUSS var anslutna till någon lärandestödande plattform och de som inte var det kan utfallet av denna undersökning inte som planerat korreleras mot lärosätenas syften med att delta i SLUSS.

3.2.2.2.1 Vilken?

Av de 28 SLUSS-deltagare som menade att deras respektive lärosäten redan före deltagandet i SLUSS var anslutna till någon lärandestödande plattform namngav 27 olika lärandestödande plattformar, medan en svarade inte minns. Till de mest frekvent använda hörde WebCT, LUVIT, FirstClass och Fronter. Ett stort antal andra plattformar angavs emellertid också. Vid vissa lärosäten användes också egenutvecklade plattformar.⁹⁴

En stor del av de lärosäten som besvarade enkäten använde flera olika lärandestödande plattformar och svaren från olika representanter var därför ofta inte exakt överensstämmande. Dessutom var i flera fall de olika svaren från ett och samma lärosäte direkt motstridiga. Av dessa skäl kan det tidigare valet av plattform inte korreleras mot syftet med deltagandet i SLUSS.

För det lärosäte som inte tidigare var anslutet till någon lärandestödande plattform var syftet att få kunskap om lärandestödande plattformar ur ett stort antal olika perspektiv; drift, administration, pedagogik och kostnad.

3.2.3 Lärosätenas primära nytta med deltagandet i SLUSS

Deltagarna i SLUSS arbetsgrupper ombads att beskriva vilken som hade varit den största nyttan för deras respektive lärosäte med deltagandet i SLUSS.

De enkätsvar som inkom kan beskrivas med 3 idealtyper av nytta, vilka motsvarar de 3 idealtyperna för skäl till deltagandet i SLUSS; upphandlingsnytta, kunskapsnytta och nätverksnytta. Enkättagarnas respektive svar delades in med avseende på vilken av dessa 3 idealtyper för nytta svaret låg närmast.

Flera representanter för lärosäten, vilka deltog i den gemensamma upphandlingen uttryckte stor tillfredsställelse med densamma (upphandlingsnytta):

”gedigen upphandling som vi inte själva skulle kunnat genomföra”⁹⁵

”Delta i en gemensam upphandling som på sikt kan ge starkare företag som

⁹⁴ Förutom de ovan namngivna uppgavs också LearnGate, Blackboard, Webzone, LearnLoop, Ping Pong, moodle, it's learning, idenet, First Class och Platon.

⁹⁵ Enkät 2, enkätsvar 03, fråga 5.

levererar plattformar.”⁹⁶

Andra menade att kravbilden och kravspecifikationen, vilka användes vid den gemensamma upphandlingen, skulle komma att bli användbara vid egna marknadsundersökningar (kunskapsnytta).

”Skapa underlag för ett beslut om ev. inköp av annan plattform [sic!]”⁹⁷

”Vi fick en bra överblick över lärandestödande plattform, bra kravbild samt urvalet av lärandestödande plattform.”⁹⁸

”Diskussionen om olika typer av krav på lärandestödande plattform. Struktureringen av fältet, bl.a. via scenarios.”⁹⁹

Ytterligare andra värderade förutom nya kunskaper även nya kontakter (nätverksnytta).

”Erfarenhet, kunskapsutbyte, kontakter”¹⁰⁰

”Dela erfarenheter med andra lärosäten.”¹⁰¹

”En viktig del tycker jag har varit nätverkandet där man ser att det finns andra lärosäten runt om med samma behov som vi själva.”¹⁰²

”Personligen: bra med personliga kontakter nationellt. Bra att se hur det fungerar på olika lärosäten i Sverige.”¹⁰³

”Vi som deltog fick dock många värdefulla kontakter och viss kompetensutveckling”¹⁰⁴

”Inblicken i vad de andra lärosätena har för plattformar och vad de tycker är viktiga funktioner, samt kontakten med Nätuniversitetet och andra ”likasinnade”. ”¹⁰⁵

Av de 30 deltagare i SLUSS som fyllde i enkäten angav två inget alls på denna fråga. Fem stycken svarade vet ej. Några av dem motiverade detta med att de inte

96 Enkät 2, enkätsvar 01, fråga 5.

97 Enkät 2, enkätsvar 20, fråga 4.

98 Enkät 2, enkätsvar 06, fråga 5.

99 Enkät 2, enkätsvar 02, fråga 5.

100 Enkät 2, enkätsvar 14, fråga 5.

101 Enkät 2, enkätsvar 36, fråga 4.

102 Enkät 2, enkätsvar 27, fråga 9.

103 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 5.

104 Enkät 2, enkätsvar 04, fråga 5.

105 Enkät 2, enkätsvar 11, fråga 5.

ännu hade sett vilka konkreta resultat den gemensamma upphandlingen skulle leda till: ”Går inte att säga eftersom slutredovisningen inte varit (12:e juni)”¹⁰⁶

Andra ville avvakta de egna upphandlingarna:

”Den har vi inte sett än - vi hoppas på att få den [största nyttan] då vi ska omvärdera vårt val av lärplattform”¹⁰⁷

Endast en representant uttryckte att lärosätet inte hade haft någon nytta alls av deltagandet: ”För lärosätet, ingen.”¹⁰⁸

3.2.4 Förhållandet mellan lärosätenas syften och primära nytta

Utifrån de svar som inkom på enkät 2 kan konstateras att en majoritet (17 av 30) menade att deras respektive lärosäte hade erhållit den nytta som eftersträvades då lärosätet gick med i SLUSS. Detta gäller oavsett om det främsta syftet med deltagandet var att förbättra förutsättningarna i en upphandling eller om det var att mer generellt vinna kunskaper och kontakter.

En stor del av de övriga inkomna svaren var tvetydiga vad gäller vilken av de 3 olika formerna av nytta (upphandlingsnytta, kunskapsnytta, nätverksnytta) lärosätet hade förvärvat. Därmed är det svårt att avgöra huruvida dessa enkätdeltagare ansåg att deras respektive lärosäte hade uppnått avsedd nytta med deltagandet i SLUSS.

3.2.5 Lärosätenas nytta av SLUSS slutprodukter

I enkät 2 ombads de före detta deltagarna i SLUSS arbetsgrupper att beskriva vilken nytta deras respektive lärosäte hade haft av slutprodukterna från SLUSS. De ombads också att beskriva vilken nytta de trodde att deras respektive lärosäte skulle komma att få i framtiden av slutprodukterna från SLUSS.

Det bör bemärkas att det i uppgiftsformuleringen alltså gjordes en precisering av vilken del av SLUSS-projektet som förväntas ha skapat den efterfrågade nyttan; alltså slutprodukterna.

1. Beskriv den nytta Ditt lärosäte har haft av slutprodukterna från SLUSS, dvs. kravbild, kravspecifikation, totalkostnadsanalys och finansieringsmodell.

Av de 30 tidigare SLUSS-deltagare som besvarade enkäten uppgav 7 att det egna lärosätet hade haft någon nytta av slutprodukterna från SLUSS. De former av nytta som dessa 7 deltagare angav var upphandlingsnytta och kunskapsnytta. Två huvudlinjer kunde därvid urskiljas.

Den första huvudlinjen representerades av dem som antingen angav upphandlingsnytta eller kunskapsnytta i samband med egen upphandling:

”Nästan ingen, mer än att det faktiskt blev en upphandling och faktiskt ramlade ut ett par lärandestödande plattform-ramavtal. Bra idé med

¹⁰⁶ Enkät 2, enkätsvar 26, fråga 5.

¹⁰⁷ Enkät 2, enkätsvar 17, fråga 5.

¹⁰⁸ Enkät 2, enkätsvar 05, fråga 5.

kostnadsanalys dock. Bra att visa att det som kostar är support, inte hårdvara.”¹⁰⁹

”Vi har fått ett urval att utgå från i vårt eget upphandlingsförfarande.”¹¹⁰

”ramavtalet, scenarierna”¹¹¹

Den andra huvudlinjen representerades av dem som angav kunskapsnytta i något annat sammanhang än i egen upphandling. Dessa representanter kan i sin tur delas in i två grupper. Den första gruppen utgjordes av dem som menade att deras lärosäte hade fått allmän och värdefull kunskap om vad lärandestödande plattformar är och på vilket vis de utgör en tillgång:

”Ökad medvetenhet om behovet.”¹¹²

”Vi har LUVIT och är nöjda med det. Det efterföljande upphandlingsprojektet (inte SLUSS) visade att marknaden inte innehöll några klart överlägsna produkter, som vi borde köpa in. Denna "icke-nytta" är ju ändå av viss nytta. Men om beloppet som deltagandet kostade oss motsvarar nyttan kan jag inte svara på.”¹¹³

Den andra gruppen utgjordes av representanter för de lärosäten som hade funnit mer konkret administrativ användning för slutprodukterna från SLUSS:

”Kostnadsanalysen används som underlag vid planering och äskande för att bygga upp support- och förvaltningsorganisation.”¹¹⁴

”Kravspec har varit till hjälp för att utvärdera egna lärandestödande plattform.”¹¹⁵

9 enkätdeltagare menade att de dittills inte hade kunnat se någon nytta för det egna lärosätet med slutprodukterna från SLUSS.

Återstående 8 enkätdeltagare angav att de inte visste. I flera fall var skälet att man inte har en position på lärosätet som ger nödvändig överblick. I ett fall uppgavs därvid att omorganisation av lärosätet gjorde det svårt att få överblick. 6 stycken lämnade inte något svar. Dessa båda grupper omfattade alltså tillsammans nära hälften av alla enkätsvar.

Deltagarna i enkät 2 gavs alltså även en andra uppgift:

2. Beskriv den nytta Du tror att Ditt lärosäte kommer att ha i framtiden av dessa slutprodukter.

109 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 8.

110 Enkät 2, enkätsvar 06, fråga 8.

111 Enkät 2, enkätsvar 03, fråga 8.

112 Enkät 2, enkätsvar 32, fråga 8.

113 Enkät 2, enkätsvar 37, fråga 8.

114 Enkät 2, enkätsvar 05, fråga 8.

115 Enkät 2, enkätsvar 13, fråga 8.

Av de 30 tidigare SLUSS-deltagare som besvarade enkäten förväntade sig 20 någon framtida nytta för det egna lärosätet med slutprodukterna från SLUSS och de angav därvid upphandlingsskålet eller kunskapsskålet. Kommentarererna återges nedan, fördelade på vad respektive enkätdeltagare ansåg om lärosätets ditintills erhållna nytta.

2 enkätdeltagare uppgav att de inte förväntade sig någon framtida nytta. 6 angav inte något på denna uppgift, medan 2 svarade att de inte visste. De menade båda att man på lärosätet genom deltagandet hade insett att den lärandestödjande plattform man redan hade var bra, det vill säga de betonade kunskapsskålet

3.2.5.1 Förhållandet mellan uppnådd och förväntad framtida nytta av slutprodukterna

Av de 9 deltagare som menade att deras respektive lärosäten inte hade haft någon nytta av slutprodukterna trodde *samtliga* att dessa produkter kommer att bli eller skulle kunna bli användbara som utvärderingsredskap vid framtida upphandlingar. Här rör det sig alltså om kunskapsnytta i samband med upphandling:

”I samband med att vi skall bestämma oss för något/några av de fem system som det har skrivits avtal med.”¹¹⁶

”Vi har inte använt den en, men kommer att göra det då vi ska omvärdera vårt val av lärplattform [...] Vi hoppas kunna göra ett gott val av lärplattform, både vad gäller funktionalitet och kostnad”¹¹⁷

”Vi står nu inför att ta itu med det och själva göra en upphandling och hoppas att vi kan få ut så mycket som möjligt av det som SLUSS och följande projekt gett. [---] Det kommer att finnas ett ramavtal med 5 leverantörer. Det underlättar för oss på lärosätet vilka vi har att välja emellan.”¹¹⁸

”Ingen särskild ännu. Det finns en potential till nytta längre fram om vårt lärosäte beslutar sig för att avropa mot det centrala avtalet som tecknades våren 2006.”¹¹⁹

”Underlätta potentiell upphandling. En färdig kravspecifikation att utvärdera nuvarande och framtida plattformar mot.”¹²⁰

”underlag om vi går en egen upphandling och de kan också vara underlag när vi själva väljer LMS”¹²¹

116 Enkät 2, enkätsvar 25, fråga 9.

117 Enkät 2, enkätsvar 17, fråga 8.

118 Enkät 2, enkätsvar 01, fråga 8.

119 Enkät 2, enkätsvar 02, fråga 8.

120 Enkät 2, enkätsvar 23, fråga 9.

121 Enkät 2, enkätsvar 26, fråga 9.

Uppfattningarna framfördes också att slutprodukterna skulle kunna driva fram eller påskynda en upphandling som annars kanske inte skulle ha kommit till stånd, detta genom att tillföra kunskap om lärandestödjande plattformar och förbilliga processen (upphandlingsnytta eller kunskapsnytta i samband med egen upphandling):

”Förhoppningsvis inser vi att vi behöver byta LMS, och vet hur vi ska kunna specificera våra krav.”¹²²

”Ingen [nytta] än så länge troligen. Upphandlingen har ju plockat fram de plattformar vi ändå troligen hade valt ifrån. Men lågt avropningspris och en "motor"/"motor" för att faksikt agera blir förhoppningsvis resultatet för mitt lärosäte.”¹²³

Av de 9 deltagare som hävdade att slutprodukterna inte hade tillfört lärosätet någon nytta menade slutligen en att de kan komma att bli användbara som seminarieunderlag (kunskapsnytta):

”Underlag vid seminarieverksamhet kring frågor om LMS och hur man kan arbeta med flexibel utbildning på ett högskolepedagogiskt sätt.”¹²⁴

Såsom tidigare har konstaterats menade 3 av de sammanlagt 7 enkättagare som hävdade att deras respektive lärosäten redan hade erhållit någon nytta med SLUSS slutprodukter att denna låg i upphandlingsarbete. De väntade sig även liknande framtida nytta:

”ramavtalet, scenarierna”¹²⁵

”En metod att arbeta fram en kravspecifikation på.”¹²⁶

”Att vi kan upphandla en ny/samma LMS är det viktigaste. Eventuellt nytta av totalkostnadsanalysen och finansieringsmodellen¹²⁷.”

Av de 4 enkättagare som såg en uppnådd nytta med slutprodukterna i den kunskap som dessa hade tillfört besvarades frågan om framtida nytta av 3. 2 av dessa förväntade sig nytta vid framtida upphandling (upphandlingsnytta eller kunskapsnytta med betoning av egen upphandling) respektive fortsatt användning av kostnadsanalysen (kunskapsnytta):

”Upphandling genomförs”¹²⁸

122 Enkät 2, enkätsvar 14, fråga 9.

123 Enkät 2, enkätsvar 16, fråga 9.

124 Enkät 2, enkätsvar 02, fråga 9.

125 Enkät 2, enkätsvar 03, fråga 8.

126 Enkät 2, enkätsvar 06, fråga 9.

127 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 9.

128 Enkät 2, enkätsvar 32, fråga 9.

”Förutom kostnadsanalysen tror jag inte att vi kommer att ha någon större nytta av dem. Möjligen att kravbilden (som togs fram under workshopen med Olov Nilsson) kan komma till användning (eller kanske snarare processen att ta fram den) någon gång i framtiden.”¹²⁹

Den tredje svarande menade att ingen framtida nytta kunde förväntas.

Av de 8 deltagare som menade sig inte veta vilken nytta det egna lärosätet hade haft av slutprodukterna från SLUSS, hävdade 3 att slutprodukterna blir till nytta om det kommer till en gemensam eller separat upphandling (upphandlingsnytta):

”Vid eventuell upphandling”¹³⁰

”Som mall och jämförelseverktyg”¹³¹

”Vid avrop av system kan dessa kunskaper bidra till att systemet byggs upp av moduler vi har bättre kunskaper om.”¹³²

En menade att det krävs uppföljning av resultaten från SLUSS för att slutprodukterna ska komma till användning.

Slutligen menade en att den framtida nyttan förmodligen inte kommer att bli någon, detta på grund av spårbundenhet vid lärosätet:

”Jag tror inte att vi kommer att ha särskilt stor nytta av dem, om vi fortsätter med ett system så blir det nog gärna Ping Pong, eftersom vi haft det så länge. Om min avdelning får leda utvecklingen, så tror jag att vi kommer att gå från slutna lärplattformar till något mer modulariserat som går att koppla till olika portalsystem.”¹³³

Vidare menade 2 av de 8 enkättagare som inte visste vilken nytta det egna lärosätet hade haft av slutprodukterna från SLUSS, att de inte heller kunde förutsäga något om tänkbar framtida nytta. En lät bli att lämna svar.

Av de 6 deltagare som inte angav huruvida deras respektive lärosäten ditintills hade haft någon nytta av slutprodukterna menade en att slutprodukterna kunde komma att tjäna som framtida beslutsunderlag (upphandlingsnytta). En annan menade att det kommer att bli enklare att hantera lärandestödjande plattformar samt att det kommer bli lättare att ställa krav mot leverantörer (kunskapsnytta med betoning av egen upphandling). Övriga 4 lät bli att ange någon trolig framtida nytta.

3.2.6 Lärosätenas övriga nytta av SLUSS

I enkät 2 tillfrågades de före detta deltagarna i SLUSS arbetsgrupper också om deras respektive lärosäte hade haft någon övrig, det vill säga sekundär till skillnad

¹²⁹ Enkät 2, enkätsvar 05, fråga 6.

¹³⁰ Enkät 2, enkätsvar 04, fråga 9.

¹³¹ Enkät 2, enkätsvar 11, fråga 9.

¹³² Enkät 2, enkätsvar 39, fråga 9.

¹³³ Enkät 2, enkätsvar 24, fråga 9.

från primär, nytta av deltagandet i SLUSS. Fem enkättagare angav som övrig nytta kunskapsnytta, sex angav nätverksnytta, medan övriga 19 enkättagare inte angav något alls.

Olika former av kunskapsnytta angavs, bland andra nytta av nya kunskaper om hur projekt med SLUSS karakteristika bör drivas och av kunskaper om hur andra lärosäten tänker kring lärandestödande plattformar:

”Den största nyttan är att jag lärt mig mycket om hur man INTE bör göra. Hur man inte skriver tekniska kravspecifikationer, hur man inte jobbar med scenarier (för många personer/fel sammansatta grupper), att om man bedriver ett distribuerat projekt som detta så måste man ju i projektet använda vettig teknik och metodik för just samarbetet mm.”¹³⁴

”Projektet var bra på så sätt att det samlade många deltagare och lärosäten till att diskutera lärplattformar. Ännu bättre hade det varit om man inte delat upp frågan mellan proprietära lärplattformar och plattformar med öppen källkod.”¹³⁵

”[M]in erfarenhet bidrar naturligtvis till att enheten jag tillhör har fått en större kompetens på området.”¹³⁶

”Vi har sett vad andra använder och hur de resonerar kring lärandestödande plattform”¹³⁷

”Ökad kunskap”¹³⁸

Vad gäller nätverksnytta skrevs det följande:

”Det har knutits kontakter man har fått ett nätverk”¹³⁹

”Kontakter med kollegor runt om i landet.”¹⁴⁰

”möte med kollegor i högskolevärlden”¹⁴¹

”Ökat kontaktnät”¹⁴²

”utökat nätverk”¹⁴³

134 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 10.

135 Enkät 2, enkätsvar 24, fråga 10.

136 Enkät 2, enkätsvar 05, fråga 10.

137 Enkät 2, enkätsvar 26, fråga 10.

138 Enkät 2, enkätsvar 32, fråga 10.

139 Enkät 2, enkätsvar 01, fråga 10.

140 Enkät 2, enkätsvar 02, fråga 10.

141 Enkät 2, enkätsvar 30, fråga 10

142 Enkät 2, enkätsvar 04, fråga 10.

143 Enkät 2, enkätsvar 03, fråga 10.

En fjärde nytta angavs också; expressiv nytta. Till skillnad från de tre former av nytta som tidigare har diskuterats (upphandlingsnytta, kunskapsnytta och nätverksnytta) är denna nytta inte instrumentell till sin karaktär. Själva deltagandet betraktas istället som ett egenvärde:

”Vi har visat att landets största universitet (och största kursgivaren inom Nätuniversitetet) är med på banan, har kompetens och intresse för detta. Vi har fått kontakt med likasinnade vid de andra universiteten och högskolorna.”¹⁴⁴

3.2.7 Sammanfattning

I enkät 2 tillfrågades de före detta deltagarna i SLUSS arbetsgrupper om vilka skäl det egna lärosätet hade för deltagandet. De svar som inkom på denna fråga kan beskrivas med 3 olika idealtyper: upphandlingsskälet, det delvis därmed överlappande kunskapsskälet och nätverksskälet. De olika lärosätesrepresentanternas svar delades in med avseende på vilken av dessa idealtyper svaret låg närmast.

Upphandlingsskälet innebär att ett lärosäte eftersträvar en gemensam upphandling av lärandestödjande plattform.

Kunskapsskälet kan innebära att ett lärosäte eftersträvar kunskaper som underlättar en enskild upphandling av lärandestödjande plattform. Det kan i sådana fall sägas till sin innebörd vara delvis överlappande med upphandlingsskälet, eftersom den enda skillnaden består i huruvida den framtida upphandlingen planeras i gemensam eller enskild regi. Det kan emellertid även innebära att ett lärosäte eftersträvar andra typer av kunskaper om lärandestödjande plattformar, exempelvis kunskaper om hur sådana plattformar kan användas på ett mer pedagogiskt vis.

Nätverksskälet innebär att ett lärosäte eftersträvar nya kontakter med andra lärosäten som också har intresse av frågor kring lärandestödjande plattformar.

För var och en av dessa 3 idealtyper för huvudskäl att delta har en motsvarande idealtyp för uppnådd nytta definierats; upphandlingsnytta, kunskapsnytta och nätverksnytta.

En majoritet av de svarande på enkät 2 tycks ha ansett att deras respektive lärosäte hade uppnått avsedd nytta med deltagandet i SLUSS. Endast en av lärosätenas representanter i SLUSS hävdade i enkät 2 att dennes lärosäte inte hade haft någon nytta av deltagandet i SLUSS.

I enkät 2 tillfrågades också de före detta deltagarna i SLUSS arbetsgrupper om huruvida det egna lärosätet hade haft någon nytta av slutprodukterna från SLUSS. 7 svarande menade att deras respektive lärosäte hade haft någon nytta av slutprodukterna från SLUSS, medan 9 menade att lärosätet inte hade haft någon sådan nytta. Dessa 9 trodde emellertid samtliga att slutprodukterna kommer att bli eller skulle kunna bli användbara vid framtida upphandlingar (upphandlingsnytta alternativt kunskapsnytta med betoning på framtida upphandling). Även kunskapsnytta mer generellt uppgavs som tänkbar framtida nytta. Med andra ord uppgav ingen enkättagare att SLUSS-projektets slutprodukter varken har varit eller kan tänkas komma att bli nyttiga för det egna lärosätet. Uppfattningen att

¹⁴⁴ Enkät 2, enkätsvar 37, fråga 10.

slutprodukterna inte har kommit till nytta för det egna lärosätet ska alltså inte tolkas som ett missnöje med dessa: ingen enkättagare kan sägas ha uttalat ett onyanserat missnöje med slutprodukterna från SLUSS. 20 av 30 svarande enkättagare förväntade sig framtida nytta för det egna lärosätet med slutprodukterna från SLUSS, medan 2 inte förväntade sig någon sådan nytta.

Det bör emellertid noteras att bortfallet i undersökningen om lärosätenas nuvarande och framtida nytta av SLUSS slutprodukter var nära 50 procent.

Slutligen ställdes i enkät 2 frågan huruvida de svarandes respektive lärosäte hade haft någon övrig nytta av SLUSS.

Sammanfattningsvis kan sägas att de flesta enkättagare tycks ha funnit projektet som kunskapsgenerator vara en tillgång för lärosätet. Vissa skattade emellertid högre de möjligheter som projektet gav till upphandling av lärandestödande plattform.

Det kan också noteras att en enkättagare angav en övrig nytta, vilken måste definieras som en fjärde typ; expressiv nytta. Denna är till skillnad från de övriga 3 typerna av nytta inte instrumentell till sin karaktär. Istället betraktas här själva deltagandet i projektet som ett egenvärde.

3.3 Omsättning av lärosätesrepresentanternas kunskaper

I enkät 2 tillfrågades de före detta deltagarna i SLUSS arbetsgrupper om vilken kunskap de hade förvärvat genom deltagandet. Därvid gavs de fasta svarsalternativen ”Kunskap om pedagogiska aspekter av internetbaserad utbildning” samt ”Kunskap om lärandestödande plattformar”. Dessutom frågades efter om deltagarna hade vunnit någon annan kunskap samt gavs utrymme för övriga kommentarer.

Därefter frågades huruvida de hade kunnat omsätta sina kunskaper från SLUSS på sina respektive lärosäten, det vill säga huruvida de individuella kunskaperna hade kunnat omvandlas till kunskapsnytta på organisationsnivå, samt i sådana fall hur.

3.3.1 Vad deltagarna lärde sig

26 av 30 enkättagare (86,7 procent) ansåg sig ha vunnit någon kunskap genom deltagandet i SLUSS. 15 av dessa 26 enkättagare angav ”Kunskap om pedagogiska aspekter av internetbaserad utbildning” (57,7 procent). 16 av 26 ansåg sig ha vunnit ”Kunskap om lärandestödande plattformar” (61,5 procent). 3 enkättagare svarade att de inte hade förvärvat någon kunskap inom SLUSS.

21 enkättagare svarade att de hade vunnit någon övrig kunskap. Några av dessa personers beskrivningar av sina övriga kunskaper återges i följande avsnitt.

3.3.2 Vem lärde sig vad?

Enkättagarna tillfrågades om vilken befattning de har vid sina respektive lärosäten. Utifrån de 29 svar som inkom på denna fråga delades enkättagarna in

i fyra grupper med avseende på deras sysselsättningar; ”Undervisning”, ”IT”, ”Övrig administration” och ”Student”.¹⁴⁵

3.3.2.1 ”Undervisning”

11 enkättagare hänfördes till kategorin ”Undervisning”. 2 av dessa svarade att de hade fått ”Kunskap om pedagogiska aspekter av internetbaserad utbildning”. Motsvarande siffra för ”Kunskap om lärandestödjande plattformar” var 4.

I gruppen ”Utbildning” svarade också 9 personer att de hade fått någon övrig kunskap. Bland dessa övriga kunskaper märktes de följande:

”många nya idéer och tips om hur man kan genomföra nätbaserade kurser (även campus)”¹⁴⁶

”Kunskap om projektledning, distribuerade projekt. Dvs hur man inte skall göra. T.ex. att man bör tänka igenom mycket noga och ha en bra arbetsmetod och plan innan man skapar nationella projekt med så många inblandade som jobbar på det vis (med scenarios, distribuerat på distans) och med den gruppindelning som var (effektgrupp, ...etc).”¹⁴⁷

”Kunskap och erfarenhet av att göra en kravbild: identifiera behov, dokumentera och analysera dem (workshopen med Olov Nilsson). Erfarenheter av att försöka arbeta med många människor från många ställen med olika viljor!

Insikt om att folk har svårt att hålla fokus på behoven och inte på tekniken.”¹⁴⁸

”hur en kravspec måste skrivas”¹⁴⁹

”Inte så mycket nya detaljkunskaper. Däremot en översikt över olika typer av krav och villkor vid användning av lärandestödjande plattform.”¹⁵⁰

Slutligen menade 2 av de 11 svarande i kategorin ”Undervisning” att de inte hade förvärvat någon kunskap alls genom deltagandet, detta eftersom de av olika skäl inte deltog i diskussionerna:

”Eftersom jag aldrig kom med i diskussionerna kan jag inte säga att jag fick något kunskap”¹⁵¹

145 Kategorin ”Forskning”, vilken kanske tycks självklar då det rör sig om en klassificering av akademikers sysselsättningar, har inte tagits med eftersom lärandestödjande plattformar är avsedda för utbildning, inte för forskning. Samtliga enkättagare som ägnade sig åt forskning hade befattningar som även omfattar andra sysselsättningar och dessa personer har alltså hänförts till andra kategorier.

En enkättagare uppgav befattningen ”Universitetsadjunkt, IKT-pedagog”. Det tycktes inte självklart till vilken av de båda första kategorierna denna persons enkätsvar skulle hänföras. Det har därför exkluderats ur denna undersökning, men finns givetvis inkluderat i den föregående.

146 Enkät 2, enkätsvar 03, fråga 6.

147 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 6.

148 Enkät 2, enkätsvar 05, fråga 6.

149 Enkät 2, enkätsvar 37, fråga 6.

150 Enkät 2, enkätsvar 02, fråga 6.

151 Enkät 2, enkätsvar 20, fråga 6.

”Kunde inte delta i projektet på grund av att förutsättningarna beträffande arbetsinsatsen var okända när jag tackade ja, och visade sig vara helt oförenliga med mitt schema”¹⁵²

3.3.2.2 ”IT”

10 enkättagare hänfördes till kategorin ”IT”. Av dessa svarade 6 att de hade fått ”Kunskap om pedagogiska aspekter av internetbaserad utbildning”. Motsvarande siffra för ”Kunskap om lärandestödande plattformar” var 6.

I gruppen ”IT” svarade också 9 personer att de hade fått någon övrig kunskap. Bland dessa övriga kunskaper nämndes de följande:

”Insikter i andra lärosätens system och behov”¹⁵³

”Kostnader”¹⁵⁴

”Modellering av kravbildshantering”¹⁵⁵

”Diskussioner i gruppen om scenarier”¹⁵⁶

”Pedagogiska aspekterna var väldigt lite i projektet. Det var mer insikt i hur projektet genomfördes och samtal med andra medlemmar som gav kunskap om lärandestödande plattform och utvecklingsprojekt.”¹⁵⁷

Vidare svarade en enkättagare i kategori ”IT” att denne inte vann någon kunskap genom deltagandet: ”Vi erhöll inte så mycket kunskap utan snarare delade med oss.”¹⁵⁸

3.3.2.3 ”Övrig administration”

6 enkättagare hänfördes till kategorin ”Övrig administration”. Av dessa svarade 4 att de hade fått ”Kunskap om pedagogiska aspekter av internetbaserad utbildning” och lika många att de hade fått ”Kunskap om lärandestödande plattformar”.

I denna kategori svarade också 4 att de hade fått någon övrig kunskap. Bland dessa övriga kunskaper märktes de följande:

”den komplexa kravspecifikationsproblematiken”¹⁵⁹

”Jag har lärt mig både om pedagogiska aspekter och om lärplattformar, men den största behållningen för mig har varit att jag sett hur olika nivå såväl användare som lärosäten befinner sig på, och hur det ligger till grund för

152 Enkät 2, enkätsvar 12, fråga 6.

153 Enkät 2, enkätsvar 14, fråga 6.

154 Enkät 2, enkätsvar 32, fråga 6.

155 Enkät 2, enkätsvar 23, fråga 6.

156 Enkät 2, enkätsvar 17, fråga 6.

157 Enkät 2, enkätsvar 13, fråga 6.

158 Enkät 2, enkätsvar 26, fråga 6.

159 Enkät 2, enkätsvar 30, fråga 6.

olika behov och synsätt på plattformarna. [---] Insynen i projektet har varit givande, likaså kontakterna med andra deltagare. Den "politiska" processen kring projektet har också varit intressant... Faktamässigt har det varit av mindre intresse."¹⁶⁰

"Metodik för upphandling och möjlighet att detaljstudera flera lärplattformar."¹⁶¹

3.3.2.4 "Student"

En av de 30 enkättagarna var en av de studentrepresentanter som ingick i SLUSS arbetsgrupper. Denne menade sig ha fått "Kunskap om pedagogiska aspekter av internetbaserad utbildning" samt "Kunskap om lärandestödande plattformar". Dessutom ansåg sig denne ha fått generella kunskaper om riksomfattande projekt:

"Kunskap om hur man arbetar i riksomfattande projekt och hur man kan bedriva ett sådant med distansverktyg som e-mötesverktyg osv."¹⁶²

3.3.2.5 Jämförelse mellan de olika kategoriernas förvärvade kunskaper

Eftersom deltagarkategorin "Student" endast omfattar en svarande så har den exkluderats ur följande analys. Vilka kunskaper som förvärvades av hur stor andel av de respektive deltagarkategorierna "Utbildning", "IT" och "Övrig administration" samt i genomsnitt för dessa kategorier sammantagna redovisas i Tabell 2 nedan. De tre här redovisade deltagarkategorierna omfattar 27 av de 30 svarande enkättagarna.

Det framgår att en stor andel av deltagarna i de här medtagna kategorierna uppgav att någon kunskap hade tillförts dem genom deltagandet; i genomsnitt 96 procent. Som jämförelse kan nämnas att 26 av de 30 SLUSS-deltagare som besvarade enkät 2 (87 procent) uppgav att de hade tillförts någon kunskap genom deltagandet i SLUSS.

Sammantaget menade drygt hälften av deltagarna i de här medtagna kategorierna att de tillfördes "Kunskap om pedagogiska aspekter av internetbaserad utbildning". En tydlig skillnad märks emellertid mellan de olika deltagarkategorierna; endast 18 procent av deltagarna i kategorin "Undervisning" ansåg sig ha fått sådana kunskaper, medan motsvarande andel av deltagarna i de båda kategorierna "IT" och "Övrig administration" är 60 procent eller mer.

En skillnad märks också mellan de olika deltagarkategorierna vad gäller "Kunskap om lärandestödande plattformar"; även där ligger genomsnittet på drygt hälften av deltagarna i de tre kategorierna sammantagna, men endast 36 procent av de deltagarna i kategorin "Undervisning" ansåg sig ha fått sådana kunskaper, medan motsvarande andel för deltagarna i de båda kategorierna "IT" och "Övrig administration" åter är 60 procent eller mer.

"Undervisning" är också deltagarkategorin där den minsta andelen angav att de hade tillförts någon kunskap alls; 82 mot 90 respektive 100 procent. Genomsnittet låg på 90 procent. Övriga skillnader är mindre anmärkningsvärda.

¹⁶⁰ Enkät 2, enkätsvar 24, fråga 7.

¹⁶¹ Enkät 2, enkätsvar 16, fråga 6.

¹⁶² Enkät 2, enkätsvar 27, fråga 6.

Det bör noteras att underlaget i kategorin ”Övrig administration” är relativt litet; 6 enkätsvar.

Tabell 2. Förvärvad kunskap redovisad för deltagarkategorier och olika kunskaper. Procent av antal deltagare inom respektive kategori.

		Förvärvad kunskap			
		a	b	c	d
Kategori enkät- deltagare	I	18	36	82	82
	II	60	60	90	90
	III	67	67	67	100
	IV	56	59	78	96

Symbolförklaringar: I = Utbildning, II = IT, III = Övrig administration, IV = Enkätdeltagarna i I, II och III sammanräknade.

a = ”Kunskap om pedagogiska aspekter av internetbaserad utbildning”, b = ”Kunskap om lärandestödande plattformar”, c = övrig kunskap, d = någon kunskap.

Anm.: Antal enkätdeltagare i I: 11, II: 10, III: 6, IV: 27.

Källa: Författarens konstruktion. Tabellen baseras på enkät 2.

3.3.3 Kunskapernas omsättning på lärosätena

11 av 30 svarande på enkät 2 menade att de hade kunnat omsätta sina kunskaper från SLUSS på sitt lärosäte, det vill säga deras individuella kunskaper hade kunnat omvandlas till kunskapsnytta på organisationsnivå. Emellertid ansåg sig lika många inte ha kunnat göra det. Dessa båda grupper motsvarar vardera 37 procent av samtliga 30 enkätdeltagare. Två enkätdeltagare menade sig inte veta huruvida de hade kunnat omsätta sina kunskaper.

Vissa av de kommentarer som bifogades dessa svar presenteras i följande stycken.

3.3.4 Vem har kunnat omsätta sina kunskaper?

I denna delundersökning har samma kategorier använts för indelning av enkätdeltagarna som i föregående stycke, alltså ”Undervisning”, ”IT”, ”Övrig administration” och ”Student”.

3.3.4.1 ”Undervisning”

Av de 11 enkätdeltagarna i kategorin ”Undervisning” menade sig tre ha kunnat omsätta sina kunskaper eller veta att de snart skulle kunna göra det:

”Ja, förbättrad pedagogik på nätbaserade kurser som gett en bättre kvalitet”¹⁶³

”Till viss del när vi nu prövar ett nytt system.”¹⁶⁴

¹⁶³ Enkät 2, enkätsvar 03, fråga 7.

¹⁶⁴ Enkät 2, enkätsvar 06, fråga 7.

Sex svarade att de inte hade kunnat omsätta sina kunskaper från SLUSS på sitt lärosäte, två av dem med reservationen ”inte ännu”:

”Trodde förut (våren 2005) att jag ev. skulle kunna använda scenarios i kurser om "IT-pedagogik" för lärare på lärosätet, men är mycket tveksam till det nu. Orsaken till tveksamheten är att kvalitén i dem är mycket varierande. Den tid olika personer lade ned på att forma scenarios var mycket ojämn. Vissa skrev utifrån pedagogiska tankar utan ngn tanke på lärandestödjande plattform alls, medan andra enbart skrev om många små funktionsdetaljer t.ex. om hur inläggen skall vara och icke vara i ett diskussionsforum i en lärandestödjande plattform.”¹⁶⁵

En ansåg sig inte veta, medan en inte besvarade frågan.

3.3.4.2 ”IT”

Av de 10 enkättagarna i kategorin ”IT” menade sig fem ha kunnat omsätta sina kunskaper eller veta att de snart skulle kunna göra det:

”Sluss gav möjligheten att fortsätta med upphandlingen.”¹⁶⁶

”Ja, [...] Ökad kompetens om lärandestödjande plattform (kostnad, pedagogiska perspektiv administrativa och driftperspektiv”¹⁶⁷

”Ja. genom att göra en egen genomlysning av våra nuvarande system.”¹⁶⁸

”Ja, vikten av att se till många olika behov”¹⁶⁹

”Ja, kan sätta mitt arbete i relation till hur andra arbetar. Har bättre beredelse vid samverkan med andra lärosäten.”¹⁷⁰

Fyra svarade att de inte hade kunnat omsätta sina kunskaper från SLUSS på sitt lärosäte, en av dem med reservationen ”inte ännu”: ”Nej, vi avvaktar slutrapporten”¹⁷¹

En enkättagare i denna kategori besvarade inte frågan.

3.3.4.3 ”Övrig administration”

Av de sex enkättagarna i kategorin ”Övrig administration” menade sig en ha kunnat omsätta sina kunskaper från SLUSS på sitt lärosäte, medan en svarade nej. En enkättagare menade sig inte veta, medan tre inte besvarade frågan.

165 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 7.

166 Enkät 2, enkätsvar 36, fråga 7.

167 Enkät 2, enkätsvar 32, fråga 4 och fråga 7.

168 Enkät 2, enkätsvar 13, fråga 7.

169 Enkät 2, enkätsvar 29, fråga 7.

170 Enkät 2, enkätsvar 14, fråga 7.

171 Enkät 2, enkätsvar 26, fråga 7.

3.3.4.4 ”Student”

Den studentrepresentant som besvarade enkäten menade sig ha kunnat omsätta kunskaperna från SLUSS på sitt lärosäte: ”Jag är student och har omsatt mina kunskaper i bland annat min uppsats”¹⁷²

3.3.4.5 Jämförelse mellan de olika kategorierna vad gäller kunskapernas omsättning

Hur stor andel av enkätdeltagarna i kategorierna ”Utbildning”, ”IT” respektive ”Övrig administration” samt i genomsnitt för dessa kategorier som har kunnat omsätta sina kunskaper från SLUSS på sitt lärosäte redovisas i Tabell 3 nedan. De tre här redovisade deltagarkategorierna motsvarar 27 av de 30 enkätdeltagare som besvarade enkäten. Eftersom deltagarkategorin ”Student” endast omfattar en enkätdeltagare så har den exkluderats ur följande undersökning.

Sammantaget menade 33 procent av deltagarna i de här medtagna kategorierna att de har kunnat omsätta sina kunskaper från SLUSS på sina respektive lärosäten. En större andel, 41 procent, menade sig inte ha kunnat omsätta sina kunskaper från SLUSS. Det bör emellertid noteras att de övriga svaren sammantagna utgjorde så stor andel som 26 procent.

En jämförelse visar att den andel av deltagarna i kategorin ”Undervisning” som menade sig ha kunnat omsätta sina kunskaper från SLUSS på sitt lärosäte var mindre än den andel som menade sig inte ha kunnat göra det. Detsamma gäller inom kategorin ”IT”, men skillnaden var större inom ”Undervisning”. Andelen av deltagarna i ”Undervisning” som menade sig ha kunnat omsätta sina kunskaper var också mindre än motsvarande andel inom ”IT” och även mindre än motsvarande andel för de tre kategorierna sammantagna.

Inom kategorin ”Övrig administration” var andelen som svarade ”Vet ej” eller som inte svarade något alls så stor som 67 procent. Underlaget i denna kategori är också totalt sett litet. Därför kan inga bärande slutsatser dras om förhållandena inom denna kategori.

¹⁷² Enkät 2, enkätsvar 27, fråga 7.

Tabell 3. Omsättning av SLUSS-deltagares kunskaper vid det egna lärosätet. Enkät svar redovisade för deltagarkategorier. Procent av antal deltagare inom respektive kategori.

		Omsättning av kunskaper vid det egna lärosätet			
		ja	nej	vet ej	ej besvarat
Kategori enkät- deltagare	I	27	55	9	9
	II	40	50	0	10
	III	17	17	17	50
	IV	33	41	7	19

Symbolförklaringar: I = Utbildning, II = IT, III = Övrig administration, IV = Enkät-deltagarna i I, II och III sammanräknade.

Anm.: Antal enkät-deltagare i kategori I: 11, II: 10, III: 6, IV: 27.

Källa: Författarens konstruktion. Tabellen baseras på enkät 2.

3.3.5 Sammanfattande diskussion

Av de 30 SLUSS-deltagare som besvarade enkät 2 menade sig 26 (87 procent) ha vunnit någon kunskap genom deltagandet i SLUSS. 15 uppgav att de hade vunnit "Kunskap om pedagogiska aspekter av internetbaserad utbildning" medan 16 uppgav "Kunskap om lärandestödjande plattformar". De övriga kunskaper som angavs rörde kravbilds- och kravspecifikationshantering samt krav och villkor på lärandestödjande plattformar, upphandlingar, andra lärosätens kunskaper och behov på dessa områden, kostnader som är förenade med lärandestödjande plattformar, upplägg och pedagogiska aspekter av nätbaserade kurser samt projektledning.

Vissa enkät-deltagare specificerade hur kunskapsomsättningen vid lärosätena hade gått till. Kunskaperna hade kommit till användning dels i direkt arbete med lärandestödjande plattformar och upphandlingar, dels i samverkan med andra lärosäten och dels i pedagogiska förbättringar av nätbaserade kurser.

Med tanke på att 87 procent av enkät-deltagarna menade sig ha vunnit någon kunskap genom deltagandet i projektet är det anmärkningsvärt att endast 37 procent, eller 11 stycken, menade sig ha kunnat omsätta nya kunskaper på sitt lärosäte. Med andra ord hade endast 37 procent kunnat omvandla sina nyvunna kunskaper till nytta på organisationsnivå. Lika många menade sig inte ha kunnat göra det.

Det kan tänkas att lärosätesrepresentanternas kunskaper från SLUSS-projektet kommer att överföras till lärosätesnivå i framtiden. Staffan Sarbäck framhåller också att de ovan presenterade uppgifterna kan underdriva graden av omsättning. Det är nämligen hans uppfattning att vissa lärosäten som har förändrat sitt arbete med lärandestödjande plattformar i riktningar som SLUSS förespråkade menar sig inte ha följt SLUSS rekommendationer, men däremot ha inspirerats av dem. Skillnaden består ibland endast i formuleringen, menar Sarbäck.¹⁷³

Emellertid kan det tänkas att det finns problem på lärosätesnivå med kunskapsöverföring från projekt som har drivits tillsammans med andra lärosäten. Staffan Sarbäck framhåller också att de frågor som diskuterades inom SLUSS är

¹⁷³ Sarbäck 2006, spår 20696, "Intervju med Staffan Sarbäck", 21 min.

komplicerade. Alltså krävs det en stor arbetsinsats för att sätta sig in i dem. Det tycks troligt att de personer på lärosätena som var insatta i dessa frågor var de som deltog i SLUSS. Att de personer på lärosätena som skulle omsätta de nyvunna kunskaperna i moderorganisationen inte hade lika goda kunskaper före SLUSS kan vara en förklaring till omsättningsproblemet.¹⁷⁴

Katrin Holmgren menar att SLUSS-projektet inte utgick från någon tanke om hur lärosätesrepresentanternas kunskaper skulle överföras till lärosätesnivå.¹⁷⁵ Enligt Christian Krysander hade deltagarna i arbetsgrupperna mindre kontakt under projektets gång med sina respektive lärosäten än vad projektledningen hade hoppats och även uppmuntrade till.¹⁷⁶

Det finns ytterligare stöd för att återkopplingen till de i SLUSS deltagande lärosätena var svag redan under projektets gång. I enkät 1, det vill säga den enkät som inom SLUSS-projektets ram skickades ut till deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna, ställdes frågan:

”Har du haft stöd, input etc från personer på ditt lärosäte som inte ingår i projektet?”¹⁷⁷

Tre fasta svarsalternativ fanns; ja, nej och vet ej. Av 21 enkätdeltagare svarade 8 ja (38,1 procent), medan 12 enkätdeltagare svarade nej (57,1 procent).¹⁷⁸ Alltså var den andel av enkätdeltagarna som ansåg sig ha haft stöd eller input från sitt lärosäte mindre än den andel som ansågs sig inte ha haft det. Detta tyder på att återkopplingen till de i SLUSS deltagande lärosätena var svag redan under projektets gång.

Det fanns emellertid också positiva exempel där återkopplingen till lärosätet hade var god:

”Vi har samlat en liten referensgrupp och diskuterat kring behov och önskemål om funktioner i lärplattform.”¹⁷⁹

I detta sammanhang är det intressant att det i slutrapporten hävdas att informationsspridningen till lärosätena har varit god:

”Informationsspridningen till lärosätena har varit god och projektet är välkänt på lärosätena.”¹⁸⁰

Emellertid konstateras det också att deltagarna i arbetsgrupperna har haft svagt stöd från sina lärosäten:

”Nästan ingen har haft ytterligare stöd och hjälp från sitt lärosäte vid utförande av arbetsuppgifterna.”¹⁸¹

174 Sarbäck 2006, spår 20696, ”Intervju med Staffan Sarbäck”, 17 min.

175 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20015, 27 min.

176 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 59 min.

177 Enkät 1, Enkät 1, processutvärdering s 7.

178 Enkät 1, processutvärdering s 7.

179 Enkät 1, processutvärdering s 7.

180 Holmgren och Krysander 2005, s 4.

181 Holmgren och Krysander 2005, s 11.

Föreliggande utvärdering har också ambitionen att diskutera vilka deltagare i SLUSS som lyckades bäst med att tillgodogöra sig kunskaper inom projektet samt med att omsätta dessa på sitt lärosäte. Därför tillfrågades i enkät 2 deltagarna i arbetsgrupperna om vilken befattning de har vid sina respektive lärosäten. De delades in i 4 grupper; "Undervisning", "IT", "Övrig administration" och "Student". De 3 förstnämnda kategorierna jämfördes med avseende på dels kunskaper de förvärvade inom SLUSS, dels vilka möjligheter de har haft att omsätta de nya kunskaperna på sina respektive lärosäten.

En tydlig skillnad kunde observeras mellan kategorierna "Undervisning" och "IT" med avseende på hur stor andel som ansåg sig ha förvärvat olika typer av kunskaper. Den andel av kategorin "Undervisning" som ansåg sig ha förvärvat någon kunskap över huvud taget genom deltagandet var mindre än motsvarande andel av "IT", 82 respektive 90 procent. En klart mindre andel av deltagarna i "Undervisning" än av deltagarna i "IT" ansåg sig också ha förvärvat "Kunskap om pedagogiska aspekter av internetbaserad utbildning"; 18 respektive 60 procent. Detsamma gällde för "Kunskap om lärandestödjande plattformar", 36 respektive 60 procent.

Underlaget i kategorin "Övrig administration" var mindre än i de båda andra och slutsatser om denna grupp bör därför dras med försiktighet, men det bör ändå noteras att samtliga deltagare i denna kategori ansåg sig ha vunnit någon kunskap genom deltagandet i SLUSS.

Skillnader mellan deltagarkategorierna fanns också vad gäller möjligheten att omsätta de nya kunskaperna på det egna lärosätet. Både "Undervisning" och "IT" hade fler deltagare som menade sig *inte* ha kunnat omsätta sina kunskaper än som menade sig ha kunnat göra det, men skillnaden var större inom kategorin "Undervisning" (27 procent ja, 55 procent nej) än inom "IT" (40 procent ja, 50 procent nej).

Dessutom var andelen som hade kunnat omsätta sina kunskaper från SLUSS mindre för "Undervisning" (27 procent) än för "IT" (40 procent).

Alltså har SLUSS-deltagarna i "Undervisning" både förvärvat mindre kunskap genom deltagandet i projektet och i mindre utsträckning kunnat omsätta de nya kunskaperna. Katrin Holmgren menar att detta skulle kunna förklaras med att SLUSS ägnades mer åt tekniska aspekter av lärandestödjande plattformar än planerat och mindre åt pedagogiska aspekter.¹⁸²

Projektadministratör Lena Vestin framhäver en annan förklaring; personer med IT-relaterade arbetsuppgifter kan tänkas ha en större vana av att arbeta i projekt än personer med uppgifter direkt knutna till undervisning. Därmed kan de tänkas ha en större förmåga att ta till sig kunskaper inom projektet samt att omsätta dessa kunskaper på sitt lärosäte. Dessutom tycks de personer i SLUSS arbetsgrupper som ägnade sig åt IT-relaterade arbetsuppgifter ha känt eller känt till varandra redan före projektstart, menar Vestin.¹⁸³ Detta kan ha gjort det lättare för dessa personer än för andra deltagare i arbetsgrupperna att tillgodogöra sig nya kunskaper inom projektet.

En alternativ förklaring är att pedagogers verksamhet behöver längre tid för omsättning av nya kunskaper, eftersom universitetskursers upplägg och innehåll fastställs i god tid innan en termin påbörjas. Inom IT-relaterad verksamhet kan

182 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20015, 30 min.

183 Vestin 2006, "Intervju med Lena Vestin", spår 20007, 24 min.

däremot förändringar göras tidigare efter att nya kunskaper har vunnits. Det formativa ögonblick då kunskapsöverföring kan ske från individnivå till lärosätetsnivå kan alltså ligga tidigare för administration av lärandestödande plattformar än för undervisning.

4 Arbetsgruppernas arbetsmodeller och processer

Följande avsnitt behandlar utvärderingens andra fråga¹⁸⁴:

Vilka synpunkter finns på formen för samarbetet i projektet i relation till uppdrag, tidsram och storlek på projektet?¹⁸⁵

Under SLUSS-projektets gång framkom kritik inom effekt- och förvaltningsgrupperna mot dessa båda gruppernas arbetsmodell.¹⁸⁶ Därför berörs i det följande främst dessa båda gruppernas arbete och process. Även kostnadsgruppens arbete och process berörs dock. Från finansieringsgruppen, vilken alltså endast bestod av 2 personer, inkom endast 1 svar på enkät 2, medan enkät 1 alltså endast gick ut till effekt- och förvaltningsgrupperna. Några slutsatser har därför inte dragits om finansieringsgruppens arbete eller process.

I det följande diskuteras kritiken mot effekt- och förvaltningsgruppernas arbetsmodell (4.1), bedömningar av undergruppernas arbete (4.2), kostnadsgruppens arbetsmodell (4.3), projektledningens förmåga och vilja att lyssna till kritik (4.4), samarbete och kommunikation inom arbetsgrupperna, mellan projektledningen och arbetsgrupperna samt mellan projektledningen och undergrupperna (4.5), sammanställningarna av kravbild respektive kravspecifikation (4.6) samt remitteringarna av projektspecifikationen och kravspecifikationen till de i SLUSS deltagande lärosätena (4.7).

4.1 Kritiken mot effekt- och förvaltningsgruppernas arbetsmodell

Katrin Holmgren menar att redan under SLUSS-projektets gång framkom kritik inom effekt- och förvaltningsgrupperna mot deras arbetsmodell. Den i april 2005 fastställda momentuppdelningen med de 56 moment som genomförandet av en internetbaserad utbildning måste omfatta kritiserades för att fokusera alltför mycket på utbildningens administration och alltför lite på de pedagogiska aspekterna av internetbaserad utbildning. Momentuppdelningen upplevdes dessutom av vissa deltagare i effekt- och förvaltningsgrupperna som förvirrande

¹⁸⁴ Karlsson 2006, s 1.

¹⁸⁵ Karlsson 2006, s 1.

¹⁸⁶ Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20015, 7 min.

eftersom olika pedagogiska idéer använder samma tekniska struktur som lösning. Därmed återkom samma tekniska krav i flera olika scenarier. Dessutom anklagades projektledningen för att ha fastställt arbetsmodellen utan att konsultera deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna.¹⁸⁷

Även i SLUSS-projektets slutrapport diskuteras kritiken mot att effektgruppen i för liten utsträckning fick ägna sig åt pedagogiska frågor och att vissa deltagares kompetens därmed inte togs till vara:

”En del har saknat en pedagogisk diskussion som utgångspunkt innan arbetsprocesserna startade.”¹⁸⁸

Dessutom konstaterades att deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna inte hade haft möjlighet att föra fram en alternativ arbetsmodell:

”I april träffades arbetsgrupperna för en kick-off och arbetsmöte. Projektledningen presenterade en arbetsmodell vid mötet. Det gavs knappt någon tid för att bearbeta modellen eller för [att] utarbeta någon ny metod.”¹⁸⁹

Dessutom fick projektledningen motta kritik för att deltagare i effekt- och förvaltningsgrupperna ansåg det oklart hur scenarier och objekt skulle beskrivas. De båda möten som hölls för effekt- och förvaltningsgrupperna i maj respektive i juni 2005 var inte inplanerade från början, utan lades till för att klara ut denna oklarhet, menar Holmgren.¹⁹⁰

Hon menar vidare att projektledningen kritiserades för att ha styrt vilka deltagare inom effekt- och förvaltningsgrupperna som skulle arbeta med vilka moment. Kritiken bottnade i att Christian Krysander och Katrin Holmgren vid mötena framhävde preferensen att deltagarna skulle arbeta i par. Emellertid kom även större grupper att bildas i arbetet med att koppla scenarier till objekt (”undergrupperna”).¹⁹¹

I maj 2005 genomfördes som svar på denna kritik en enkätundersökning bland deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna.¹⁹²

4.1.1 Arbetsgruppernas bedömningar av deras arbetsmodeller

Nedan presenteras två analyser av graden av tillfredsställelse med arbetsgruppernas arbetsmodeller. Den ena baseras på svar på enkät 2 (4.1.1.1), den andra på svar på enkät 1 (4.1.1.2). Observera att enkät 1 endast gick ut till effekt- och förvaltningsgrupperna, medan enkät 2 gick ut till samtliga fyra arbetsgrupper.

187 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20015, 7 min, Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 7 min.

188 Holmgren och Krysander 2005, s 11.

189 Holmgren och Krysander 2005, s 5.

190 Holmgren, 2006a, ”Telefonintervju med Katrin Holmgren”.

191 Holmgren, 2006a, ”Telefonintervju med Katrin Holmgren”.

192 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20015, 7 min.

Kritik mot projektledningen för arbetsmodell framkom alltså inte från kostnads- och finansieringsgrupperna, men synpunkter från dessa både grupper på deras arbetsmodeller presenteras under 4.1.1.1. som jämförelsepunkt.

4.1.1.1 Enkät 2

I enkät 2 gavs deltagarna i arbetsgrupperna de båda frågorna ”Vilken arbetsgrupp deltog du i?” och ”Hur har arbetsmodellen/processen för Din arbetsgrupp fungerat?” Efter den sista av dessa båda frågor gavs utrymme för kommentarer. 28 svar inkom från tidigare deltagare i SLUSS arbetsgrupper. Inga svar inkom från finansieringsgruppen. Svaren finns sammanställda i Tabell 4 nedan.

Den arbetsgrupp där tillfredsställelsen med arbetsmodellen/processen var lägst är förvaltningsgruppen. Detta gäller oavsett om medel-, median- eller typvärden beaktas. Utifrån median- och typvärden kan ingen skillnad mellan effekt- och kostnadsgrupperna observeras. Utifrån medelvärden följs förvaltningsgruppen i grad av missnöje av effektgruppen.

Förvaltningsgruppen var den enda arbetsgruppen med medel- och medianbetyg (2,2 och 2) på den nedre hälften av värdeskalen. Av förvaltningsgruppen fick arbetsmodellen/process alltså ett snarare negativt än positivt betyg.

Effektgruppens medel- och medianbetyg på arbetsmodellen/processen (2,5 och 3) ligger på den övre halvan av betygsskalen. Denna grupp satte alltså ett snarare positivt än negativt betyg.

Medelbetyget för samtliga enkätsvar är 2,6, det vill säga just över mitten på betygsskalen. Median- och typvärdena är desamma som effekt- och förvaltningsgruppernas (3). Alltså fick arbetsmodellen/processen för effekt- och förvaltningsgrupperna ett snarare positivt än negativt betyg utifrån medelvärden betraktat.

Det bör noteras att antalet inkomna enkätsvar från de olika arbetsgrupperna skiljer sig åt markant.

Tabell 4. Arbetsgruppsdeltagarnas uppfattningar om arbetsmodellen/processen för SLUSS arbetsgrupper.

Svarsalternativ: 1 = Dåligt, 4 = Mycket bra.

	Effektgrupp	Förvaltningsgrupp	Kostnadsgrupp	Totalt
Antal enkätsvar	19	6	3	28
Antal ”vet ej”	0	1	0	1
Medelvärde	2,5	2,2	3,3	2,6
Medianvärde	3	2	3	3
Typvärde	3	2,5	3	3
Antal extremvärden	4	1	1	6

Källa: Författarens konstruktion. Tabellen baseras på enkät 2.

Ett antal kommentarer lämnades också. Från de deltagare i effektgruppen som satte betyg 1 eller 2 inkom följande kommentarer:

”Arbetet bedrevs med sådan fart att jag aldrig hann komma med i det. Det fanns helt enkelt ingen tid för det i mitt schema.”¹⁹³

¹⁹³ Enkät 2, enkätsvar 20, fråga 12.

”Den arbetsgrupp jag ingick i var tilldelat mycket kort tid för att utföra allt arbete”¹⁹⁴

“Vi var kritiska till att de pedagogiska aspekterna kom alltför mycket i bakgrunden.”¹⁹⁵

“Arbetet bedrevs utifrån felaktigt perspektiv, med en färdig slutprodukt som sedan skulle motiveras.”¹⁹⁶

“Jag dokumenterade detta i den utvärdering som gjordes i projektets slutfas. Kontentan var väl att arbetsmodellen hade ett alldeles för starkt tekniskt fokus, istället för att fokusera på de pedagogiska behoven och önskade effekter och mål.”¹⁹⁷

“Varierande - det fanns stundvis en stor frustration över arbets sättet och tidspressen”¹⁹⁸

“Det var kort om tid och oklara instruktioner. Det var svårt att se sammanhanget.”¹⁹⁹

”kort tid och hög arbetsbelastning gjorde att jag inte hann med att bearbeta mina bidrag optimalt”²⁰⁰

“För luddiga arbetsuppgifter, dålig planering, ont om tid, dålig information (t.ex. om att mer tid skulle gå åt än vi anat innan).

Exempel 1: Erfarna nätlärare var med i gruppen. Detta innebär att de är vana att använda lärandestödjande plattform:er och nätbaserade projekthanteringssystem för kommunikation och samarbete i ett distribuerat projekt. De är vana vid nätet som kommunikationshjälpmedel och vet dess begränsningar, t.ex. vet att man måste vara extra tydlig, att det måste vara någon som bringar ordning och reda etc. Dvs att ladda upp och/eller samarbeta i dokument, att kommunicera om vem har gjort vad etc måste ske på ett strukturerat sätt. Projektledningen insåg ej detta. Man hade underskattat problemet med att projektet tog mer tid än väntat, vilket kräver mer struktur för att fungera. Det var mycket kaos vilket var stressande. Ofta var det deltagarna själva som styrde upp.

Exempel2: Fel metod, fel grupper. Redan första mötet i Sthlm så hade projektledningen inte insett att de som var med i projektet faktiskt var med för sina kunskapers skull. Många lärare var med i effektgruppen för att

194 Enkät 2, enkätsvar 4, fråga 12.

195 Enkät 2, enkätsvar 2, fråga 12.

196 Enkät 2, enkätsvar 8, fråga 12.

197 Enkät 2, enkätsvar 5, fråga 12.

198 Enkät 2, enkätsvar 14, fråga 12.

199 Enkät 2, enkätsvar 17, fråga 12.

200 Enkät 2, enkätsvar 3, fråga 12.

kunna bidra med kunskap och erfarenheter ur pedagogisk synvinkel. Projektledningen ville dela in oss i grupper som var av typen:

A: tar hand om scenarios före en kursstart (om antagning/registrering,...)

B: tar hand om pedagogiska scenarios (genomförande)

C: tar hand om scenarios efter en kurs (kurslut, uppföljning)

men alla ville ju vara med i "B-gruppen". Då fick en deltagare istället komma med idén att låta grupperna ha hans om scenarios ur de olika delarna (A, B, C), så att alla grupper fick B också.

Mycket av tiden gick åt till att diskutera med projektledningen om att styra om projektet, arbeta annorlunda etc. Lite av detta lyckades. Det var bra."²⁰¹

"Okunskap om vad erfarna nätlärare (effektgruppen) faktiskt har för kunskaper och erfarenheter. Att respektera dem, att ta hand om deras kunskaper.

Att ha får många med att skriva scenarios. det funkar bra med ca 8 pers, men ej 20 pers. [---] Att lita på att icke-lärare och icke-upphandlingskunniga kan tolka pedagogiska scenarios och skriva en riktig kravspeg."²⁰²

De deltagare i effektgruppen som satte betyget 3 eller 4 lämnade följande kommentarer:

"Lite oklart vad som skulle göra soch när, men annars har arbetet på distans vi Marratech etc fungerat bra."²⁰³

"Själva processen var ok, men det var för lite tid och för lite förankring kring arbetssättet."²⁰⁴

"Fysiska möten fungerade bra. Värre med att jobba enskilt. Svårt att få till koordinerade arbetsinsatser. Videokonferens och samarbetsprogram med en teamdeltagare fungerade bättre."²⁰⁵

De deltagare i förvaltningsgruppen som satte betyget 1 eller 2 gav följande kommentarer:

"Många var mycket orutinerade när det gäller att göra en kravspekifikation och få hade varit med om en upphandling."²⁰⁶

"Min grupp skulle titta på tekniska aspekter, vilket inte var möjligt att göra utan att ha de pedagogiska scenarierna färdiga. Men eftersom det var så ont om tid, så kunde vi inte vänta på några scenarier. När båda grupperna träffades kändes det som att vi hade gjort dubbelarbete där såväl tekniker som pedagoger gissade hur man ville ha det. Det hade varit bättre att blanda

201 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 12.

202 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 21.

203 Enkät 2, enkätsvar 16, fråga 12.

204 Enkät 2, enkätsvar 13, fråga 12.

205 Enkät 2, enkätsvar 29, fråga 12.

206 Enkät 2, enkätsvar 26, fråga 12.

grupperna och jobba med teknik och pedagogik samtidigt. Jag tror att de flesta var överens om att arbetsmodellen inte var så bra och det kändes inte som att vi kom särskilt långt.”²⁰⁷

En av de deltagare i förvaltningsgruppen som satte betyget 3 gav följande kommentarer:

”En relativt komplex modell för kravbildshantering gjorde det tog tid att komma i gång för gruppen, vilket ledde till förserat arbete mot slutet.”²⁰⁸

Den deltagare i kostnadsgruppen som satte betyget 4 lämnade följande kommentar:

”Vår rapport (som jag skrev) kom fram under lugna och gemytliga former. Ingen har sagt något om dess kvalitet, så det vet vi inte så mycket om sett ur andras perspektiv. Gruppen var nöjd.”²⁰⁹

Dessutom framförde en deltagare i effektgruppen i annat sammanhang följande kritiska kommentar om processen:

”Många (inkl. jag själv) i arbetsgruppen hade svårt att se värdet av att utföra uppgifterna enligt den process och de instruktioner som lades fram. Min undergrupp försökte istället formulera dokumentationen ur ett annat perspektiv och med mer pedagogiskt och användarfokus. Vi tyckte inte att processen tog vara på vår kompetens och det vi hade att bidra med till projektet. Tidspressen gjorde också att vi hade svårt att hinna leverera material i den omfattning som förväntades av oss samt att scenariernas utformning ("mallen") krävde på tok för mycket och detaljerad information för att kunna göra en vettig analys på så kort tid.”²¹⁰

4.1.1.2 Enkät 1: SLUSS-projektets processutvärdering

Deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna tillfrågades i enkät 1 om hur de ansåg att arbetsmodellen/processen för dessa båda grupper hade fungerat. De fasta svarsalternativen ”dåligt”, ”mindre bra”, ”bra” och ”mycket bra” fanns givna.

Arbetsmodellen för effektgruppen ansåg 1 svarande ha fungerat ”mycket bra” (6,25 procent av alla svarande i effekt- och förvaltningsgrupperna), 6 ”bra” (37,5 procent), 5 ”mindre bra” (31,3 procent) och 4 ”dåligt” (25,0 procent). I förvaltningsgruppen menade 2 svarande att arbetsmodellen hade fungerat bra (40,0 procent), medan 3 menade att den hade fungerat mindre bra (60,0 procent).²¹¹

Om svarsalternativet ”dåligt” ersätts med 1, ”mindre bra” ersätts med 2, ”bra” ersätts med 3 och ”mycket bra” ersätts med 4 så kan en tabell med medel-, median- och typvärden konstrueras. Den är jämförbar med de uppfattningar från

207 Enkät 2, enkätsvar 24, fråga 12.

208 Enkät 2, enkätsvar 23, fråga 12.

209 Enkät 2, enkätsvar 37, fråga 12.

210 Enkät 2, enkätsvar 05, fråga 14.

211 Enkät 1, processutvärdering s 5f.

effekt- och förvaltningsgrupperna som framkom i enkät 2 och som har presenterats i Tabell 4. Observera att skillnaden mellan de båda tabellerna vad gäller effekt- och förvaltningsgruppernas uppfattningar främst består i att Tabell 5 baseras på uppfattningar som uttrycktes medan SLUSS-projektet fortfarande pågick, medan Tabell 4 presenterar uppfattningar som uttrycktes efter projektets avslutande.

Tabell 5 visar att om medelvärdena för de båda gruppernas respektive betygssättningar från tiden då projektet fortfarande pågick betraktas så kan endast en försumbar skillnad mellan de båda arbetsgrupperna observeras (effektgruppen 2,3, förvaltningsgruppen 2,4). Tabell 5 visar också att median- och typvärdena för de båda gruppernas betygssättningar skiljer sig åt inte alls eller endast marginellt.

Det bör emellertid noteras att antalet inkomna enkätsvar från de båda arbetsgrupperna skiljer sig åt markant.

Tabell 5. Effekt- och förvaltningsgruppernas uppfattningar om arbetsmodellen/processen för dessa båda arbetsgrupper.

Svarsalternativ: 1 = Dåligt, 4 = Mycket bra.

	Effektgrupp	Förvaltningsgrupp
Antal enkätsvar	16	5
Medelvärde	2,3	2,4
Medianvärde	2	2
Typvärde	3	2
Antal extremvärden	5	0

Källa: Författarens konstruktion. Tabellen baseras på enkät 1.

De kommentarer som lämnades vid dessa betygssättningar motsvarar i princip de uppfattningar som framkom vid betygssättningen efter projektets avslutande (4.1.1.1); den tid som stod till buds ansågs av vissa ha varit för kort, de pedagogiska perspektiven ansågs ha fått träda alltför mycket i bakgrunden och vid sammankopplingen av scenarier och objekt tyckte vissa enkätdeltagare att det var svårt att hitta i Classfronter. I effektgruppen tyckte också vissa deltagare att det var svårt att förstå hur scenarierna skulle tolkas i objekttermer.²¹²

En jämförelse mellan de uppfattningar som uttrycktes före respektive efter projektets avslutande visar endast på mycket små förändringar.

Tabell 5 visar alltså att skillnaden mellan effekt- och förvaltningsgruppernas respektive medelbetyg endast är försumbar (2,3 och 2,4). Detta kan jämföras med Tabell 4, vilken visar på ett högre medelvärde för effektgruppens betygssättning än för förvaltningsgruppens (2,5 respektive 2,2). Denna förändring i förhållandet mellan de båda gruppernas uppfattningar skulle emellertid kunna förklaras med att uppgiftsformuleringarna i de båda enkäterna skilde sig åt.

En svagt tilltagande tillfredsställelse från effektgruppens sida med arbetsmodellen/processen kan observeras. Medelvärdet för effektgruppsmedlemmarnas betyg steg kring projektets avslutande från 2,3 till 2,5. Även medianvärdet steg (från 2 till 3). Typvärdet förblev dock detsamma (3).

Ingen trend kan observeras vad gäller förändringar av förvaltningsgruppens medlemmars betygssättningar av arbetsmodellen/processen. Medelvärdet sjönk

²¹² Enkät 1, processutvärdering s 6.

kring projektets avslutande från 2,4 till 2,2. Medianvärdet förblev dock detsamma (2), medan typvärdet steg marginellt från 2 till 2,5.

4.1.2 Projektledningens beskrivning av kritiken

Katrin Holmgren menar att arbetsmodellens momentuppdelning krävdes för att skapa tydlighet i kravspecifikationen.²¹³ På grund av sitt missnöje med denna momentuppdelning lät vissa deltagare i effektgruppen bli att beskriva scenarier och beskrev istället pedagogiska idéer och områden, såsom exempelvis kommunikation, menar Christian Krysander. Han ser emellertid i efterhand inget problem med att vissa deltagare i effektgruppen alltså inte fullt ut följde instruktionerna utan istället arbetade utifrån områden och idéer.²¹⁴ Det hade emellertid varit omöjligt utifrån givna tidsramar att föra en diskussion om hur övergripande pedagogiska idéer skulle kunna brytas ned till scenarier, objekt och moment i en kravspecifikation, enligt Holmgren och Krysander. Momentuppdelningen säkerställde att projektet behöll sin ”drivkraft framåt”, med Krysanders ord.²¹⁵

Holmgren menar emellertid att kritiken mot projektledningen kom från främst en liten del av effekt- och förvaltningsgrupperna.²¹⁶ Även Krysander hävdar att arbetsmodellen accepterades av de flesta deltagarna i effektgruppen.²¹⁷

Katrin Holmgren medger att förvaltningsgruppen tvingades ägna sig mer åt teknisk systemutveckling än avsett. Gruppen skulle i högre grad ha ägnat sig åt att definiera de avgränsningar som kravbilderna ska omfatta/inte omfatta.²¹⁸

Då projektet avslutades gjorde projektledningen bedömningen att arbetsmodellen hade fungerat bättre för förvaltningsgruppen än för effektgruppen.²¹⁹

Att vissa projektdeltagare uppfattade det som svårt att se vägen till målet förklarade projektledningen med den snäva uppgiftsindelningen:

”Flera medarbetare har efterfrågat en helhetssyn på hela arbetsuppgiften. De kunde inte se arbetsuppgiften utifrån en större vidare diskussion ned till sin egen mycket begränsade uppgift. Vår bedömning är att reaktioner på detta var bland annat kravet på mer engagemang av projektledningen i gruppernas arbete.”²²⁰

Vid det sista för effekt- och förvaltningsgrupperna gemensamma mötet skulle scenarier kopplas till objektbeskrivningar i en kravbild. I slutrapporten konstaterades att tiden var för knapp vid detta möte.²²¹

213 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20015, 7 min.

214 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 16 min.

215 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20015, 7 min; Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 16 min.

216 Holmgren, 2006a, ”Telefonintervju med Katrin Holmgren”.

217 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 18 min.

218 Intervju över telefon med projektledare Katrin Holmgren.

219 Holmgren och Krysander 2005, s 11.

220 Holmgren och Krysander 2005, s 14.

221 Holmgren och Krysander 2005, s 9.

I SLUSS slutrapport konstaterades att både positiv och negativ kritik hade framkommit under projektets gång: ”Arbetsprocessen har upplevts både bra och dålig.”²²²

4.2 Undergruppernas arbete

Då scenarier och objekt skulle kopplas samman blandades alltså personer ur effekt- och förvaltningsgrupperna i mindre arbetsgrupper. I det följande analyseras huruvida antal personer per undergrupp kan tänkas ha påverkat arbetsresultatets kvalitet (4.2.1.1). Dessutom analyseras hur informationsutbytet fungerade inom undergrupperna (4.2.1.2).

Nedan presenteras också projektledningens uppfattning om hur antalet personer i undergrupperna påverkade hur väl de löste sina uppgifter (4.2.2).

4.2.1 Undergruppernas självvärdering

I enkät 2 har deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna givits möjlighet att bedöma det slutresultat som deras respektive undergrupp producerade. Resultaten från denna undersökning analyseras nedan (4.2.1.1). Dessutom presenteras en analys av svar från enkät 1 på en fråga om hur informationsutbytet fungerade inom undergrupperna (4.2.1.2).

4.2.1.1 Antal personer per undergrupp och arbetsresultatets kvalitet

Deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna tillfrågades om hur många personer som ingick i den egna undergruppen, samt ombads att betygssätta det arbetsresultat som denna grupp producerade. Analysen nedan av huruvida någon korrelation kan observeras mellan antalet personer i undergrupperna och betygssättningen av det egna arbetsresultatet baseras på svaren från de deltagare i effekt- och förvaltningsgrupperna som betygssatte sin undergrupps arbetsresultat.

Utifrån Tabell 6 kan inte någon tydlig korrelation mellan antal personer per undergrupp och hög betygssättning av det egna arbetsresultatet konstateras, detta oavsett om medel-, median- eller typvärden beaktas. Det bör emellertid observeras att underlaget för analysen är relativt litet.

²²² Holmgren och Kryssander 2005, s 11.

Tabell 6. Undergruppernas betygssättningar av sina arbetsresultat.
Svartalternativ: 1 = Dåligt, 4 = Mycket bra.

	Antal personer i undergrupperna					
	1	2	3	4	5	Ej besvarat
Antal enkätsvar	2	5	1	2	7	8
Medelvärde	3	3	3	2,5	3,2	2,2
Medianvärde	3	3	3	2,5	3	2
Typvärde	3	3	3	2,5	3	2
Antal extremvärden	0	0	0	0	2	3

Källa: Författarens konstruktion. Tabellen baseras på enkät 1.

Den enkättagare som uppgav sig ha arbetat individuellt och satte betyget 3 lämnade följande kommentar: ”Mycket övertid!”²²³

De enkättagare som uppgav sig ha arbetat i par och som satte betyget 3 lämnade följande kommentarer:

”Vi jobbade två i gruppen och det fungerade vi jobba effektivt”²²⁴

”Kan alltid göra bättre”²²⁵

”Eftersom vissa hade svårt för modellen, så skiftade lösningsgraden.”²²⁶

Den enkättagare som uppgav sig ha arbetat i en undergrupp med 3 personer och satte betyget 3 lämnade följande kommentar: ”kort med tid”²²⁷

Den enkättagare som uppgav sig ha arbetat i en undergrupp med 4 personer och satte betyget 3 lämnade följande kommentar: ”Resultatet blev att vårt material inte stämde med ”mallen”.”²²⁸

Den enkättagare som uppgav sig ha arbetat i en undergrupp med 5 personer och satte betyget 2 lämnade följande kommentar: ”Vi kunde gjort ett bättre jobb med tydligare instruktioner.”²²⁹

Den enkättagare som uppgav sig ha arbetat i en undergrupp med 5 personer och satte betyget 4 lämnade följande kommentar:

²²³ Enkät 2, enkätsvar 25, fråga 15.

²²⁴ Enkät 2, enkätsvar 01, fråga 13.

²²⁵ Enkät 2, enkätsvar 01, fråga 15.

²²⁶ Enkät 2, enkätsvar 23, fråga 15.

²²⁷ Enkät 2, enkätsvar 22, fråga 15.

²²⁸ Enkät 2, enkätsvar 05, fråga 15.

²²⁹ Enkät 2, enkätsvar 17, fråga 15.

”Jag tog uppgiften på allvar. Jag var ju mitt lärosätes representant och vill göra ett gott jobb. Hela undergruppen vi var med i gjorde detsamma. Vi hade inga som ”emet”. ”²³⁰

Den enkättagare som inte besvarade frågan om hur många personer som ingick i dennes undergrupp och satte betyget 4 lämnade följande kommentar: ”Stor tidspress under våren 2005”²³¹

4.2.1.2 Informationsutbytet inom undergrupperna

I enkät 1 ställdes en fråga till deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna om hur informationsutbytet inom undergrupperna fungerade. Svaren fördelades på de fyra bundna svarsalternativen ”mycket bra”, ”bra”, ”mindre bra” och ”dåligt”. Av de 21 svarande enkättagarna markerade 3 ”mycket bra” (14,3 procent), 3 ”bra” (14,3 procent), 10 ”mindre bra” (47,6 procent) och 5 ”dåligt” (23,8 procent).²³²

Alltså fördelades drygt 70 procent av svaren på de båda mer kritiska bundna svarsalternativen. De kommentarer som lämnades tyder på att en stor del av missnöjet med informationsutbytet inom undergrupperna orsakades av svårigheter med att finna mötestider då samtliga deltagare i den egna undergruppen kunde delta:

”Har inte funnits tid till det förrän i Stockholm 2/6. Lite kort tid att arbeta på där under en dag. En del material kom in sent på Fronter vilket gjorde att överspridningen inte gått så bra.”²³³

”Alla deltagare i min grupp har varit så upptagna att vi aldrig lyckats boka e-möten med fler än två eller tre personer samtidigt. Dialog via e-post har också varit svårt och hela tiden blivit väldigt fördröjd då alla inte svarat förrän efter en ca en vecka efter en initierad kontakt.”²³⁴

Kritik riktades också mot möjligheterna att kommunicera över Classfronter:

”Det var bra när vi träffades fysiskt men dessemellan, extremt svårt att försöka ”få ihop” var resp. grupp skrivit. Rörigt i fronter faktiskt...”²³⁵

4.2.2 Projektledningens bedömning

Katrin Holmgren och Christian Kryssander föreslog att varje undergrupp, det vill säga varje grupp som skulle koppla samman ett antal scenarier med beskrivningar av de objekt som de omfattade, borde bestå av endast två personer. De olika undergrupperna skulle sedan ge kritik på varandras arbeten, detta för att säkerställa kvaliteten. Deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna fick

230 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 15.

231 Enkät 2, enkätsvar 02, fråga 15.

232 Enkät 1, processutvärdering s 4f.

233 Enkät 1, processutvärderingen s 5.

234 Enkät 1, processutvärderingen s 5.

235 Enkät 1, processutvärderingen s 5.

emellertid dela in sig efter egen vilja och somliga valde att arbeta i större grupper.²³⁶

Holmgren och Krysander framhåller att de undergrupper som endast bestod av två personer löste sina uppgifter fortare än de större grupperna, men de vill inte hävda att dessa undergruppers arbetsresultat var av högre kvalitet än övriga grupper.²³⁷

I slutrapporten gjorde ledningsgruppen följande bedömningar:

”Arbetsmodellen byggde på att grupper av medarbetare utförde väl avgränsade arbetsuppgifter. De flesta valde att arbeta i grupper om 4-5 personer medan ett par grupper valde att jobba parvis. I de grupper som arbetade parvis var produktionstakten högre. De hade också lättare att hitta mötestider inom gruppen och kunde på så sätt komma snabbare fram.”²³⁸

4.3 Kostnadsgruppens arbetsmodell

Kostnadsgruppen skulle göra en analys av hur mycket det kostar de olika lärosätena att använda sig av lärandestödande plattformar. Därför uppmanades lärosätena att lämna uppgifter om vilka och hur stora kostnader de hade för lärandestödande plattformar.²³⁹

Ett problem i detta arbete var att de svar som kom in var väldigt varierande. Detta försvårade sammanställningen. Dessutom saknade gruppen en ekonom. Flera lärosäten efterfrågade sådan kompetens, men utan resultat. Trots detta kunde vissa slutsatser dras.²⁴⁰

Kritik framkom emellertid från en deltagare i kostnadsgruppen mot att arbetsfördelningen var ojämn.²⁴¹

4.4 Projektledningens lyhörddhet för kritik

Nedan presenteras analyser av svar på frågor i enkäterna 1 och 2 om projektledningens förmåga och vilja att lyssna på arbetsgruppsdeltagarnas uppfattningar, detta främst om gruppernas arbetsmodeller.

I enkät 2 ställdes frågan huruvida projektledningen var lyhörd för kritik eller inte. Av de 21 enkätdeltagare som besvarade denna fråga menade 18, det vill säga en klar majoritet av de svarande, att projektledningen hade varit lyhörd för kritik. Övriga 3 menade att projektledningen inte hade varit lyhörd för kritik. Emellertid visade samtliga dessa enkätdeltagare förståelse för projektledningens hållning:

”Lite grand, men ej så mycket som hade behövts. Dock gjorde de väl sitt jobb
bra ur projektledningssynpunkt (dvs att leverera något en viss tid och sätta

236 Holmgren, 2006a, ”Telefonintervju med Katrin Holmgren”, Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 33 min.

237 Holmgren, 2006a, ”Telefonintervju med Katrin Holmgren”, Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 33 min.

238 Holmgren och Krysander 2005, s 14.

239 Holmgren och Krysander 2005, s 5.

240 Holmgren och Krysander 2005, s 5 och s 10.

241 Enkät 2, enkätsvar 37, fråga 15.

slut).”²⁴²

”Jag upplevde inte att projektledningen lyssnade, eller att de lyssnade men inte hade möjlighet att göra några större ändringar. Och eftersom kritiken till stora delar rörde arbetsmodellen så skulle alla ändringar vara stora.”²⁴³

”Pga av tidspress, så "körde projektet på" enligt ursprunglig planering. Även om detta inte var särskilt bra, så fanns egentligen inget annat alternativ då.”²⁴⁴

De 18 enkättagare som menade att projektledningen var lyhörd för kritik lämnade följande kommentarer:

”Ja, de var lyhörda, men gav inte efter vilket var bra.”²⁴⁵

”Ja, de var lyhörda och kunde motivera arbetssättet.”²⁴⁶

”Ja men de hade pga tidsbrist inte så stor möjlighet att göra så mycket förändringar.”²⁴⁷

”Jag anser att proj.ledningen gjorde det de var satta att göra.”²⁴⁸

”Det blev en del diskussioner och meningsskiljaktigheter men det löste sig.”²⁴⁹

”Projektledaren var lyhörd men hade (vilket var hennes uppgift) att prioritera utifrån projektet som helhet. Dvs. balansera tidplan och projektleveranser i relation till processen för att få hela projektet i hamn. Ledningen av själva arbetsprocessen i arbetsgruppen var däremot inte lyhörd för synpunkter och kritik och saknade förmågan att göra förändringar som sannolikt kunnat leda till en mer mål- och användarorienterad slutprodukt.”²⁵⁰

”Ja, den var lyhörd. Den tog till sig av kritik, lyssnade på deltagarna och genomförde förändringar som var till gruppens bäst.”²⁵¹

242 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 18.

243 Enkät 2, enkätsvar 24, fråga 18.

244 Enkät 2, enkätsvar 02, fråga 18.

245 Enkät 2, enkätsvar 06, fråga 18.

246 Enkät 2, enkätsvar 14, fråga 18.

247 Enkät 2, enkätsvar 01, fråga 18.

248 Enkät 2, enkätsvar 30, fråga 18.

249 Enkät 2, enkätsvar 04, fråga 18.

250 Enkät 2, enkätsvar 05, fråga 18.

251 Enkät 2, enkätsvar 23, fråga 18.

”Projektledningen gjorde ett mycket bra jobb.”²⁵²

”Ja, men med det korta tidsperspektivet var det inte lätt att ändra modellen”²⁵³

”ja, men de var ju tvugna att rätta sig efter styrgruppen, men de gjorde så gott de kunde”²⁵⁴

I enkät 1 frågades deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna: ”Har du kunnat påverka arbetsprocessen?” Av de 21 svarande enkätdeltagare markerade 4 det bundna svarsalternativet ”ja” (19,1 procent), 7 ”nej” (33,3 procent) och 10 ”har inte försökt” (47,6 procent).²⁵⁵ De svarande som ansåg sig inte ha kunnat påverka arbetsprocessen var alltså fler än de som menade sig ha kunnat göra det.

I enkät 1 ställdes också frågan: ”Hur har projektledningen lyssnat på din åsikt?” De 21 inkomna svaren fördelades på 4 bundna svarsalternativ. 3 enkätdeltagare svarade ”mycket bra” (14,3 procent), 10 ”bra” (47,6 procent), 5 ”mindre bra” (23,8 procent) och 3 ”dåligt” (14,3 procent). Drygt 60 procent av de inkomna svaren fördelades alltså på de båda mer positiva svarsalternativen.

Bland andra lämnades följande kommentarer:

”Projektledningen lade fram vid Stockholmsmötet i april, men lyssnade ej på deltagarnas kommentarer, mer än i små doser. [---] Effektgruppen lade fram flera förslag på aprilmötet, t. ex. att man ville skriva på beskrivningar till lärandestödande plattform-funktioner samtidigt man skrev scenarios. [---] Man har ej i ledningen insett att bland ”pedagogerna” satt erfarna lärare som kan både funktioner i en LMS, pedagogiska metoder i allmänhet, samt se kopplingen däremellan.”²⁵⁶

”I stort tycker jag personligen bra men viss oenighet om detta har jag uppfattat i gruppen.”²⁵⁷

4.5 Samarbete och kommunikation inom SLUSS

Nedan presenteras analyser för det första av samarbetet och kommunikationen inom arbetsgrupperna (4.5.1), för det andra av kommunikationen mellan projektledningen och arbetsgrupperna (4.5.2), samt för det tredje av kommunikationen mellan projektledningen och undergrupperna (4.5.3).

4.5.1 Samarbete och kommunikation inom arbetsgrupperna

De före detta deltagarna i SLUSS arbetsgrupper tillfrågades i enkät 2 om hur samarbetet och kommunikationen hade fungerat inom deras respektive

252 Enkät 2, enkätsvar 11, fråga 18.

253 Enkät 2, enkätsvar 08, fråga 18.

254 Enkät 2, enkätsvar 03, fråga 18.

255 Enkät 1, processutvärdering s 9.

256 Enkät 1, processutvärdering s 4.

257 Enkät 1, processutvärdering s 4.

arbetsgrupper. Därvid fanns de bundna svarsalternativen 1, 2, 3 och 4, varav 1 betecknade ”dåligt” och 4 ”mycket bra”.

Sammanlagt inkom 25 svar, varav 13 från effektgruppen, 10 från förvaltningsgruppen och 2 från kostnadsgruppen. Alltså inkom inga svar från finansieringsgruppen. Eftersom endast 2 enkätsvar inkom från kostnadsgruppen så medtas inte denna grupp betygssättningar i tabellen nedan. De båda deltagare i denna grupp som besvarade frågan satte betygen 3 respektive 4.

Av Tabell 7 kan utläsas att deltagarna i effektgruppen var nöjdare med sin arbetsgrupp vad gäller samarbete och kommunikation än vad deltagarna i förvaltningsgruppen var med sin, detta om medel- eller typvärden beaktas (medelvärden 3,2 respektive 2,8, typvärden 4 respektive 3). Medianvärdet är detsamma för de båda grupperna (3). Det bör emellertid observeras att såväl effektgruppens som också förvaltningsgruppens medlemmar satte betyg vars medelvärden låg på den övre halvan av betygsskalan. Sammanfattningsvis satte alltså deltagarna i dessa båda arbetsgrupper ett snarare positivt än negativt betyg på samarbetet och kommunikationen inom den egna arbetsgruppen.

Tabell 7. Effekt- och förvaltningsgruppernas medlemmars uppfattningar om samarbetet och kommunikationen inom deras respektive arbetsgrupper.

Svarsalternativ: 1 = Dåligt, 4 = Mycket bra.

	Effektgrupp	Förvaltningsgrupp
Antal enkätsvar	13	10
Medelvärde	3,2	2,8
Medianvärde	3	3
Typvärde	4	3
Antal extremvärden	7	0

Källa: Författarens konstruktion. Tabellen baseras på enkät 2.

Den negativa kritik som fogades till dessa betygssättningar rörde uteslutande den knappa kalendertiden och problem med att finna mötestider.

Följande kommentar inkom från den deltagare i effektgruppen som satte betyget 2: ”Pga för lite tid och prioritering av träffarna så blev samarbetet lidande.”²⁵⁸

Följande kommentarer inkom från de deltagare i effektgruppen som satte betyget 3:

”Mycket bra med tanke på att det var distansarbete med folk man inte kände. De flesta i gruppen vara engagerade, villiga att bidra, och nyttigt och lagom skeptiska.”²⁵⁹

”Någorlunda bra. Marratechmöten fungerade bra, men svårt att hitta tider.”²⁶⁰

²⁵⁸ Enkät 2, enkätsvar 13, fråga 16.

²⁵⁹ Enkät 2, enkätsvar 16, fråga 16.

²⁶⁰ Enkät 2, enkätsvar 17, fråga 16.

”Bra på de fysiska träffarna i Sthlm. Mindre bra på distans pga av stor tidspress.”²⁶¹

Följande kommentarer inkom från deltagare i effektgruppen som satte betyget 4:

”Vi använde (telefon endast i nödfall), mail till alla och Marratech-möten för samordning och fördelning av deluppgifter”²⁶²

”Strålande!”²⁶³

”De som kommunicerade fungerade mycket bra tillsammans. Några föll dock ur på ett tidigt stadium.”²⁶⁴

Följande kommentar inkom från en deltagare i förvaltningsgruppen som satte betyget 3:

”Under pomständigheterna bra, trots en del tidsbrist på båda hållen. Kanonbra med E-möten.”²⁶⁵

4.5.2 Kommunikation mellan projektledningen och arbetsgrupperna

Enkät 1 gav vid handen att 13 av de 21 personer som svarade (61,9 procent) ansåg sig före projektstart ha fått tillräcklig information om vad projektet skulle arbeta med, medan 5 inte ansåg sig ha fått det (23,8 procent) och 3 inte ansåg sig kunna bedöma (14,3 procent).²⁶⁶

I enkät 1 tillfrågades också deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna om huruvida de hade fått tillräcklig information före projektstart om vilken kompetens de förväntades tillföra projektet. 21 enkätdeltagare besvarade denna fråga, varav 16 ansåg att de hade fått tillräcklig sådan information före projektstart (76,2 procent). Övriga 5 ansågs sig inte ha fått det (23,8 procent).²⁶⁷

Alltså framförde deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna övervägande positiv kritik vad gäller den information de fick före projektstart om vad SLUSS skulle arbeta med samt om vad de förväntades tillföra projektet.

Vad gäller innehållet i informationen från projektledningen generellt ansåg 2 av 21 svarande att den varit mycket bra (9,5 procent), 10 att den varit bra (47,6 procent), 8 att den varit mindre bra (38,1 procent) och 1 att den varit dålig (4,8 procent).²⁶⁸ Huvuddelen av svaren fördelades alltså på de både positivare svarsalternativen.

Synpunkten framkom emellertid att informationen från projektledningen om projektet var svår att ta till sig, eftersom projektets uppgifter var fastställda före

261 Enkät 2, enkätsvar 02, fråga 16.

262 Enkät 2, enkätsvar 11, fråga 16.

263 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 16.

264 Enkät 2, enkätsvar 14, fråga 16.

265 Enkät 2, enkätsvar 27, fråga 16.

266 Enkät 1, processutvärdering s 1.

267 Enkät 1, processutvärdering s 2.

268 Enkät 1, processutvärdering s 3.

projektstart, men inte arbetsmetoden.²⁶⁹ Det ansågs av vissa även oklart vad som egentligen skulle göras, vad som förväntades och hur målen skulle nås:

”Oklarheter om vad som egentligen förväntades göra och hur det skulle göras.”²⁷⁰

”Beror iofs vad som avses. Information om projektet som sådant, styrgruppens ställningstagande, andra gruppers arbete, tidplan etc har varit fullgod information om syfte och mål med upplägg och innehåll i effektgruppens arbete, vägen till målet har däremot varit otydlig och obegriplig.”²⁷¹

”Det har varit svårt att förstå varför vi skulle jobba på ett visst sätt.”²⁷²

”Dock vissa oklarheter om hur scenarios skulle skrivas. Emellertid fick den grupp jag ingår i besked om att vi inte var tvungna att strikt följa den mall som projektledningen lagt ut utan att vi kunde skriva mera fritt. Huvudsaken var att våra synpunkter kom fram.”²⁷³

I slutrapporten lämnar projektledningen en tänkbar förklaring till den kritik som framfördes mot kommunikationen med deltagarna i arbetsgrupperna:

”Projektledningen fick också en hel del kritik från några som upplevde bristande kommunikation med deltagarna. Sammanfattningsvis tror vi att detta beror på att arbetsmodellen byggde på att många personer skulle arbeta med väl avgränsade mindre uppgifter och att modellen inte var ordentligt förankrad.”²⁷⁴

4.5.2.1 Oklarheter kring förväntad arbetsinsats

Den tyngsta kritik som framkom i enkät 1 mot informationsspridningen före projektstart rörde emellertid den förväntade arbetsinsatsen; 10 av 21 svarande ansåg sig ha fått tillräcklig information på denna punkt (47,6 procent), medan 8 ansåg den ha varit otillräcklig (38,1 procent). Synpunkterna framkom också att arbetsinsatsen var större än förväntat, att den växte med projektets gång, vilket gjorde utgångspunkten otillförlitlig, samt att en större del av arbetet än förväntat skulle utföras på distans och även under kortare kalendertid än förväntat.²⁷⁵

I slutrapporten hävdas att deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna informerades om den förväntade arbetsinsatsens omfattning vid det första mötet:

269 Enkät 1, processutvärdering s 1.

270 Enkät 1, processutvärdering s 3.

271 Enkät 1, processutvärdering s 3.

272 Enkät 1, processutvärdering s 3.

273 Enkät 1, processutvärdering s 4.

274 Holmgren och Krysander 2005, s 14.

275 Enkät 1, processutvärdering, s 2.

”Projektmedlemmarna informerades att deras förväntade arbetsinsats skulle vara 80 timmar vardera. Denna information gavs vid första mötet och framgick inte i projektdirektiven.”²⁷⁶

Denna information uppfattade emellertid inte alla deltagare i arbetsgrupperna, vilket orsakade missförstånd senare. Detta får ses som en brist i kommunikationen mellan projektledningen och arbetsgrupperna, menar Katrin Holmgren.²⁷⁷ Christian Krysander menar att en förklaring till detta problem kan ha varit att projektledningen i början av projektet inte tillräckligt tydligt framhävde hur stor arbetsinsats som förväntades av deltagarna.²⁷⁸

Dessutom förelåg ett styrproblem på så vis att projektledningen inte hade någon möjlighet att följa upp hur mycket tid de enskilda deltagarna investerade i projektet. Skillnaden mellan omfattningen av olika deltagares arbetsinsatser inom SLUSS-projektet kom också att bli betydande, menar Krysander.²⁷⁹ I SLUSS-projektets slutrapport konstaterades att de flesta deltagare i arbetsgrupperna hade lagt ned mellan 50 och 90 timmar inom projektet.²⁸⁰

Kritik mot denna snedfördelning fördes fram särskilt då projektledningen tvingades begära ytterligare medel från lärosätena för att projektet skulle kunna drivas vidare. Denna kostnad var alltså inte beräknad från början och skapade viss misstämning bland de deltagare i arbetsgrupperna som hade arbetat mer än sina förväntade åttio timmar. Redan tidigare hade NSHU skjutit till medel motsvarande 25 procent utöver de som myndigheten ursprungligen anslog.²⁸¹

I projektets slutrapport hävdas att anledningen till överskridandet av budgeten var att antalet timmar för projektadministration, kravbilsarbete, kravspecifikation, informationsspridning och remisshantering hade budgeterats för lågt.²⁸²

Tillkomsten av ytterligare arbetsdagar rönne också kritik. Synpunkten framkom också att det var svårt att finna tidsplaner på projektets lärandestödjande plattform Classfronter.²⁸³

I SLUSS-projektets slutrapport framhålls emellertid att samarbetet inom projektet sammanfattningsvis hade fungerat bra:

”Samarbetet har fungerat mycket bra även om meningsskiljaktigheter har uppstått. Lösningar har dock alltid funnits och viljan till att gemensamt lösa uppgifterna har varit god.”²⁸⁴

276 Holmgren och Krysander 2005, s 8.

277 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20016, 15 min.

278 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 23 min.

279 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 23 min.

280 Holmgren och Krysander 2005, s 11.

281 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20014, 76 min.

282 Holmgren och Krysander 2005, s 4.

283 Enkät 1, processutvärdering, s 2f.

284 Holmgren och Krysander 2005, s 16.

4.5.3 Kommunikation mellan projektledningen och undergrupperna

Vid de båda mötena för effekt- och förvaltningsgrupperna i maj respektive i juni 2005 satte alltså Holmgren och Krysander samman undergrupper av personer ur effekt- och förvaltningsgrupperna. Kritik kom emellertid att riktas mot projektledningen vad gäller de instruktioner som gavs dessa undergrupper i arbetet med att koppla samman scenarier och objekt.²⁸⁵

I enkät 2 tillfrågades de före detta deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna om huruvida arbetsuppgifterna som tilldelades den svarandes undergrupp motsvarade dennes kompetens, huruvida dessa uppgifter var de förväntade samt huruvida de kan sägas ha varit rimliga.

24 enkättagare lämnade svar, varav 10 var till övervägande del positiva, 9 var till övervägande del negativa och 5 var både positiva och negativa. Alltså kan enkättagarnas bedömning av arbetsgruppernas instruktioner sägas ha varit blandad.

Den negativa kritik som framfördes mot tilldelningen av uppgifter med avseende på kompetens, förväntningar och rimlighet rörde för det första att vissa enkättagare ansåg sig ha varit fel kompetens på fel plats, för det andra att den tid som stod till buds i förhållande till uppgifternas omfattningar och för det tredje att instruktionerna om hur scenarier och objekt skulle kopplas samman var otydliga.

Följande kommentarer lämnades av enkättagare som främst hade negativa synpunkter på de arbetsuppgifter som den egna undergruppen tilldelades:

”Skulle vi skriva scenarios som en annan person/grupp (utan LMS_och lärarerfarenhet) kan tolka och omformulera till objekt/krav.spec. som kan användas i en upphandling? Skulle vi skriva scenarios helt pedagogiskt fritt (utan att tänka på dagens LMS:er)? Många i gruppen tolkade uppgiften med scenarios olika.”²⁸⁶

”Instruktionerna var otydliga och sättet att sammanställa upplevde jag som rörigt. Det var "stökigt" inne på Fronter med en mängd mappar och undermapper. Mallen som skulle fyllas i var otydlig.”²⁸⁷

”Arbetsinstruktionerna var ganska luddiga.”²⁸⁸

”nej jag var fel kompetens på fel plats”²⁸⁹

Följande kommentarer lämnades av enkättagare som hade både positiva och negativa synpunkter på de arbetsuppgifter som den egna undergruppen tilldelades:

”Uppgifterna kändes rimliga men många gånger med ganska luddiga instruktioner om hur de skulle utföras. Mer tid gick åt att fundera över hur de skulle utföras än till att verkligen utföra dem.”²⁹⁰

285 Holmgren, 2006a, ”Telefonintervju med Katrin Holmgren”.

286 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 14.

287 Enkät 2, enkätsvar 17, fråga 14.

288 Enkät 2, enkätsvar 04, fråga 14.

289 Enkät 2, enkätsvar 30, fråga 14.

”Tog fram kravspecifikationer vilket var en hyfsad mix. Inte riktigt mitt sätt att tänka så det tog tid att sätta sig in i det. Hade hellre varit med i mer pedagogiska/layout tankar.”²⁹¹

”Motsvarade kompetens – Ja [---] - Nja, fokus var mycket mer på teknik än pedagogik och jag hade förväntat mig mer pedagogik för en gångs skull. Det var mycket retorik kring att pedagogiken var viktig, men fokus hamnade ändå hela tiden på tekniken.”²⁹²

”Uppgifterna var Ok och rimliga i omfattning, men tiden var för knapp. Man fick slita hårt.”²⁹³

Följande kommentarer lämnades av enkättagare som enbart hade positiva synpunkter på de arbetsuppgifter som den egna undergruppen tilldelades:

”Min arbetsuppgifter var rimliga, både i omfattning och i kompetenskrav, även om det varit bra med tydligare information innan om hur stor arbetsbördan skulle bli. Men om vi hade haft möjlighet att arbeta mer visionärt skulle kompetenskraven ökat.”²⁹⁴

”Min kompetens passade väl in i arbetet.”²⁹⁵

”Uppgifterna var rimliga, men jag hade alldeles för lite tid att genomföra dem.”²⁹⁶

4.6 Kravbild och kravspecifikation tas fram under tidsbrist

Vid de båda mötena för effekt- och förvaltningsgrupperna i maj respektive i juni 2005 utfördes arbetet med att koppla samman scenarier och objekt under stor tidspress. Kritik kom att riktas mot projektledningen för detta.²⁹⁷

Efter de båda mötena för sammankoppling av scenarier och objekt fortsatte en student med denna uppgift. Inte heller på detta vis färdigställdes kravbilden helt inom SLUSS-projektets ram och närmare bestämt på så vis att inte samtliga moment beskrevs. Christian Krylander anser emellertid att de scenarier som togs fram var fullständiga.²⁹⁸

290 Enkät 2, enkätsvar 27, fråga 14.

291 Enkät 2, enkätsvar 29, fråga 14.

292 Enkät 2, enkätsvar 13, fråga 14.

293 Enkät 2, enkätsvar 11, fråga 14.

294 Enkät 2, enkätsvar 24, fråga 14.

295 Enkät 2, enkätsvar 23, fråga 14.

296 Enkät 2, enkätsvar 25, fråga 14.

297 Holmgren, 2006a, ”Telefonintervju med Katrin Holmgren”.

298 Krylander 2006, ”Intervju med Christian Krylander”, spår 20190, 2 min.

Det visade sig också att arbetet med framtagandet av kravspecifikationen var mer komplicerat än förutsett och att den tid som stod till buds inom SLUSS-projektet därför inte var tillräcklig för utförandet av denna uppgift.²⁹⁹

Lärosätena tillfrågades om de förfogade över tillräcklig kompetens, men då svaren blev nekande kontaktades Agio System & Kompetens AB, en av de konsulter som Luleås tekniska universitet tidigare hade anlitat för liknande uppgifter, för att fortsätta arbetet med kravbilden, kravspecifikationen och kravspecifikationens avgränsningar. Arbetet utfördes tillsammans med Christian Krysander och Christina Hansson (BTH), tidigare med i effektgruppen. Även Katrin Holmgren deltog vid några av dessa möten.³⁰⁰ Kravspecifikationen delades därvid upp i en funktionell och en icke-funktionell del. Den försenades med två veckor.³⁰¹

Krysander beklagar emellertid att det inte fanns tid för kontrollförfarande som kunde ha säkerställt att samtliga objekt och scenarier hade tagits med.³⁰² I praktiken fick Krysander ta ett större ansvar för leveransen av kravspecifikationen än det var tänkt från början.³⁰³

4.6.1 Hur kravbildens kvalitet påverkades av tidsbristen

Med anledning av kritiken mot att scenarier och objekt sammankopplades under tidspress så tillfrågades i enkät 2 deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna om huruvida de tror att kravbilden skulle ha blivit bättre om mer tid hade funnits.

24 enkätsvar inkom på denna fråga. Ingen av de svarande menade att kravbilden inte skulle ha blivit bättre om mer tid hade stått till buds. Emellertid svarade 13 enkätdeltagare att de inte kunde bedöma huruvida kravbilden skulle ha blivit bättre om mer tid hade funnits.

Av de 15 tidigare deltagare i effektgruppen som besvarade denna fråga menade 6 att kravbilden skulle ha blivit bättre om mer tid hade funnits (40,0 procent). Av de 9 tidigare deltagare i förvaltningsgruppen som besvarade frågan menade 5 att kravbilden skulle ha blivit bättre om tidsramen hade varit vidare tilltagen (56,0 procent).

Möjligheten att lämna kommentarer gavs också. Kritiken från dem som önskade mer tid rörde brist på tid i framtagandet av scenarier och objekt, tidsbrist vid sammankoppling av scenarier och objekt, valet av tidpunkt för sammankopplingen och bristen på diskussion om möjligheter att koppla lärandestödande plattformar till LADOK samt om samkörning av olika lärandestödande plattformar.

Följande citat inkom från deltagare i effektgruppen som menade att kravbilden skulle ha blivit bättre om mer tid hade funnits:

”Slutet på arbetet sammanföll med terminsslut (tenta/lab rättningar och kort om tid för det). Dessutom pågår många internationella konferenser just i mitten/slutet av juni. Om kopplingen mellan scenarios - objektbeskr, skett 1

²⁹⁹ Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20014, 34, 84 min.

³⁰⁰ Holmgren och Krysander 2005,en, s 9, Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20014, 34, 84 min, Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 54 min.

³⁰¹ Holmgren och Krysander 2005,en, s 4.

³⁰² Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 6 min.

³⁰³ Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20014, 34, 84 min.

mån. tidigare så hade vi troligen kunnat göra en mer genomarbetad produkt.”³⁰⁴

”Vi hade då hunnit arbeta igenom det bättre det blev lite hastverk mot slutet.”³⁰⁵

Följande citat inkom från deltagare i förvaltningsgruppen som menade att kravbilden skulle ha blivit bättre om mer tid hade funnits:

”Scenariorna hänger i luften. Slutprodukten blev en lista med lösryckta krav istället för ett krav på hur processen ska fungera. Lösryckta skall och börkrav säger inget om sammanhanget och hur produkten fungerar totalt sett.”³⁰⁶

”Absolut! Våra delar skulle fått längre tid än några (två?) månader på sig. Förutom att modellen med en uppdelning av de två grupperna i sig var olycklig, så var det tydligt att deltagarna fanns på olika nivåer, och med tid till mer diskussion och mer tid till reflexion mellan mötena hade kravbilden blivit bättre och förhoppningsvis mer visionär. Men, tiden under själva det avslutande mötet var inte det avgörande.”³⁰⁷

”möjligtvis hade kravbilden blivit mer genomtänkt. dessutom tycker jag att kravbilden saknade en mycket viktig komponent - ladok-koppling samt datorkontoantering mellan olika lärplattformar (för samarbeten mellan lärosäten)”³⁰⁸

”En arbetsgrupp där kompetens från olika områden borde ha arbetat fram ett förslag på kopplingar och presenterat. Detta borde ha budgeterats tid och pengar för. Tyvärr verkade detta moment bli ganska styvmoderligt behandlat.”³⁰⁹

Följande citat inkom från de deltagare i effektgruppen som menade sig inte veta huruvida kravbilden skulle ha blivit bättre om mer tid hade funnits:

”Svårt att säga. Problemet var nog egentligen inte tiden att koppla ihop objektsbeskrivningar med scenarios (vilket jag inte bedömer var en avgörande del av att formulera kravspecen), utan att hela processen gjordes helt bakvänt. Kravbilden gjordes först när nästan alla scenarios var klara. [--] Nu började vi i tekniska och funktionella detaljer och fick problem med att få ihop helheten...”³¹⁰

304 Enkät 2, enkätsvar 11, fråga 20.

305 Enkät 2, enkätsvar 01, fråga 20.

306 Enkät 2, enkätsvar 26, fråga 20.

307 Enkät 2, enkätsvar 24, fråga 20.

308 Enkät 2, enkätsvar 22, fråga 20.

309 Enkät 2, enkätsvar 27, fråga 20.

310 Enkät 2, enkätsvar 05, fråga 20.

”Troligen inte eftersom hela grunder för arbetet utgick ifrån fel perspektiv”³¹¹

”Ärligt talat vet jag inte om gruppen hade kunnat använda den tiden effektivt. Den visade inte prov på det tidigare i processen.”³¹²

4.7 Remittering av projektspecifikation och kravspecifikation

Vid det andra av de båda möten som hölls hösten 2004 med VHS, dåvarande Myndigheten för Sveriges nätuniversitet (nuvarande NSHU) och ett antal svenska lärosäten utsågs alltså en grupp med uppgift att ta fram ett projektdirektiv för vad som kom att bli SLUSS.³¹³ Förslaget låg färdigt i januari 2005 och remitterades sedan till intresserade lärosäten. Utifrån remissvaren slutjusterades direktiven för projektet SLUSS i februari samma år.³¹⁴

Ett liknande förfarande organiserades alltså i slutet av SLUSS-projektet. Vid det avslutande mötet för SLUSS den 20 september 2005 upprättades en remissversion av kravspecifikationen. Ett remissförfarande till de i SLUSS deltagande lärosätena organiserades därefter av projektledare Katrin Holmgren.³¹⁵

I enkät 2 ställdes frågan: ”Hur fungerade remitteringen av projektspecifikation och kravspecifikation till ditt lärosäte?” De bundna svarsalternativen 1, 2, 3 och 4 fanns, varvid 1 betecknade ”dåligt” och 4 betecknade ”mycket bra”.

24 enkättagare besvarade denna fråga. Av dessa satte 4 betyget 1 (16,7 procent), 6 betyget 2 (25,0 procent), 12 betyget 3 (50,0 procent) och 2 betyget 4 (8,33 procent). Sammantaget fördelades alltså drygt hälften av svaren, 58,3 procent, till de båda positivare betygen.

Den negativa kritik mot remissförfarandet som fogades till betygssättningarna kan förklaras både med lärosätesspecifika och projektspecifika faktorer. Enstaka enkättagare framhöll dels svagt intresse på det egna lärosätet, dels ovilja inom SLUSS-projektet att ta hänsyn till kritiken från lärosätena:

”få deltog i den processen, dåligt förankrat inom vår U/H”³¹⁶

”Remissen gick till rektor. Jag fick remissen, jag besvarade den. En enda man var inblandad i detta. Bra eller dåligt? Mina svar var skarpa och viss effekt hade de allt. Men ingen enda annan person vid mitt universitet märkte något av processen. Den var för dåligt planerad för det, och/eller att sända det till rektor leder kanske alltid till sådana resultat? Men den senare kritiken kring kravspecen hade inte påverkats av vad LU hade sagt. Så det är oväsentligt in retrospect.”³¹⁷

311 Enkät 2, enkätsvar 08, fråga 20.

312 Enkät 2, enkätsvar 06, fråga 20.

313 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20014, 53 min.

314 Luleå tekniska universitet 2005, s 6f.

315 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20014, 6 min.

316 Enkät 2, enkätsvar 26, fråga 19.

317 Enkät 2, enkätsvar 37, fråga 19.

”Remissrundan i sig var bra, men den rejäla kritik som kravspecen fick avfärdades sedan med dåliga bortförklaringar och att det saknades tid. Det enda raka hade varit att göra om kravspecen från grunden och remissa igen.”³¹⁸

Från de enkättagare som satte något av de båda högre betygen inkom följande 2 kommentarer:

”Vi hade chans att titta på underlaget och kommentera. Helt OK.”³¹⁹

”Vi fick ut det på rätt sätt. Resten var internt bekymmer :-)”³²⁰

I SLUSS-projektets slutrapport framhävs att intresset från lärosätena för remitteringen av kravspecifikationen var stort: ”Engagemanget var stort med 23 uttömmande remissvar.”³²¹

4.8 Sammanfattning

Under projektets gång framkom skarp kritik mot effekt- och förvaltningsgruppernas arbetsmodell/process. Bland annat kritiserades modellens momentuppdelning och det vis på vilket den antogs. Svar på enkäterna 1 och 2 visar emellertid att deltagarna i dessa båda grupper var splittrade i sina bedömningar av arbetsmodellen/processen. De båda medelvärdena för effekt- och förvaltningsgruppernas betygsättningar av sin arbetsmodell/process låg kring mitten av betygsskalan.

Projektledare Katrin Holmgren menar att kritiken mot arbetsmodellen/processen främst kom från en liten del av effekt- och förvaltningsgrupperna. Hon och Christian Krysander hävdar också att momentuppdelningen i arbetsmodellen var nödvändig för att projektet skulle kunna slutföras i tid.

I enkät 2 frågades huruvida projektledningen var lyhörd för kritik. 18 av 21 svarande menade att projektledningen hade varit lyhörd för kritik, alltså en överväldigande majoritet. En analys av svar på enkät 1 visar också att mer än hälften av de svarande ansåg att projektledningen hade varit snarare bra än dålig på att lyssna till den svarandes åsikt.

Samtidigt var emellertid den andel av de svarande som menade sig inte ha kunnat påverka arbetsmodellen/processen större än den andel som ansågs sig ha kunnat göra det. I projektets slutrapport lämnar projektledningen en tänkbar förklaring till dessa resultat:

”Projektledningen har prioriterat tidplan och milstolpeplan vilket har gjort att ledningsmetoden säkert har upplevts som ganska auktoritär.”³²²

318 Enkät 2, enkätsvar 16, fråga 19.

319 Enkät 2, enkätsvar 02, fråga 19.

320 Enkät 2, enkätsvar 29, fråga 19.

321 Holmgren och Krysander 2005, s 5.

322 Holmgren och Krysander 2005, s 14.

I enkät 2 betygsatte också de före detta deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna samarbetet och kommunikationen inom sina respektive arbetsgrupper. Såväl effektgruppen som förvaltningsgruppen satte var för sig betyg vars medelvärden låg på den över halvan av betygsskalan.

Den tyngsta kritikpunkten mot projektledningen vad gäller informationsspridning till deltagarna före projektstart rörde att det inte hade framgått hur stor den förväntade arbetsinsatsen var. Drygt hälften av deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna menade emellertid att informationsspridningen före projektstart hade varit bra eller mycket bra.

Kritiken från effekt- och förvaltningsgruppernas undergrupper mot de arbetsuppgifter som tilldelades dem var blandad. Den negativa kritiken rörde exempelvis att vissa enkätdeltagare ansåg sig ha varit fel kompetens på fel plats samt att den tid som stod till buds var orimligt kort i relation till uppgifternas omfattning. Dessutom framfördes uppfattningen att det var otydligt hur scenarier och objekt skulle kopplas samman i kravbilden.

Detta resultat motsvarar väl vad som konstateras i SLUSS-projektets slutrapport om informationsutbytet:

”Utvärderingen visade att informationen före och under processen varit tillfredsställande för hela gruppen. Inom de mindre arbetsgrupperna var den mindre tillfredsställande under processen.”³²³

Katrin Holmgren och Christian Kryssander menar vidare att de små undergrupperna, vilka endast bestod av 1-2 personer, löste sina uppgifter snabbast. De vill emellertid inte hävda att de mindre undergruppernas arbetsresultat höll högre kvalitet än de större undergruppernas. Analysen ovan av deltagarnas i undergrupperna självvärdering ger inte heller något stöd för en sådan uppfattning.

Däremot visar analysen ovan att en så stor andel som 70 procent av de svarande deltagarna i undergrupperna upplevde informationsutbytet inom sin undergrupp snarare som dåligt än som mycket bra.

I enkät 2 tillfrågades de före detta deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna om huruvida kravbilden skulle ha blivit bättre om mer tid hade funnits för sammankoppling av scenarier och objekt. Ingen av de svarande menade att kravbilden inte skulle ha blivit bättre om mer tid hade stått till buds. Ungefär hälften menade att kravbilden skulle ha blivit bättre med mer tid, medan den andra hälften menade sig inte veta. Bortfallet i denna undersökning var emellertid stort.

I enkät 2 tillfrågades de före detta deltagarna i arbetsgrupperna om hur remitteringen av kravspecifikationen till det egna lärosätet hade fungerat. En majoritet av de svarande menade att denna process hade fungerat väl. Projektledningen menade att engagemanget från lärosätenas sida vid remitteringen av kravspecifikationen hade varit stort.

323 Holmgren och Kryssander 2005, s 11.

5 Framtida liknande projekt

Följande avsnitt behandlar utvärderingens tredje fråga³²⁴:

Vilka framtida möjligheter och hinder finns för samarbete kring lärandestödjande plattformar?

Nedan presenteras de tidigare medlemmarnas i SLUSS tankar kring behov av framtida projekt om lärandestödjande plattformar (5.1). Därefter diskuteras de nya möjligheter som SLUSS kan anses ha skapat för sådana projekt (5.2). Slutligen diskuteras de hot som SLUSS har belyst mot projekt med dess karakteristika (5.3).

5.1 Behov av projekt om lärandestödjande plattformar

I enkät 2 ställdes frågan: ”Finns det ett behov på Ditt lärosäte av fortsatt samarbete med andra lärosäten kring lärandestödjande plattformar?” Enkättagarna ombads också att beskriva vari ett eventuellt bestående behov av fortsatt samarbete bestod.

23 enkättagare besvarade frågan. 6 av dessa betonade behovet av projekt om drivande av gemensamma utbildningar och pedagogiska aspekter av nätbaserat lärande:

”Ja, gemensamt drivande av nätpedagogisk utbildning. Många mindre lärosäten har inte ork att driva det själva. Och marknaden på varje ställe är för liten.”³²⁵

”fortsatt utveckling av pedagogiska ansatser och metoder som vi önskar ska stödjas av framtida LMS”³²⁶

8 enkättagare menade att ett behov finns av fortsatt samarbete kring support och användning av lärandestödjande plattformar. Detta innebär bland annat att diskussioner om effektivisering av support av lärandestödjande plattformar efterfrågades. Sådan effektivisering skulle kunna åstadkommas bland annat genom samordning av olika lärosätens support.³²⁷ Även en diskussion om hur lärandestödjande plattformar kan kopplas till LADOK fördes fram som

³²⁴ Karlsson 2006, s 1.

³²⁵ Enkät 2, enkätsvar 37, fråga 24.

³²⁶ Enkät 2, enkätsvar 03, fråga 24.

³²⁷ Enkät 2, enkätsvar 01 och 32, fråga 24.

önskvärd.³²⁸ Dessutom betonades behovet av diskussioner om hur samarbete mellan olika lärandestödjande plattformar kan gå till.³²⁹ Sådan samkörning är nödvändig för att lärosäten med olika lärandestödjande plattformar ska kunna bedriva gemensamma utbildningar.

2 svarande betonade ett behov av projekt för upprättande av användargrupper för lärosäten som väljer att använda samma lärandestödjande plattform.³³⁰ Även Christian Krysaner menar att det finns ett behov på många av de lärosäten som deltog i SLUSS av att starta användarföreningar för lärosäten som använder lärandestödjande plattformar. Eventuellt skulle det även vara positivt med föreningar för IT-användare på svenska universitet och högskolor. Alternativt skulle användare på universitet och högskolor kunna ansluta sig till befintliga användarföreningar på grundskole- och gymnasienivå.³³¹

I 2 svar på enkät 2 betonades också behovet av diskussioner om lärandestödjande plattformar med öppen källkod (Open Source):

”Framtidens LMS:er. mer om Open source och hur vi kan arbeta ihop inom Sverige med öppen programvara. Mer nytänkande i LMS:er - Inte det gamla vanliga trista linjära kanske.”³³²

Ytterligare projektidéer fördes fram av enskilda enkätdeltagare. Dessa rörde bland annat diskussioner kring kostnader och vinster med användning av lärandestödjande plattformar, kring utveckling av nya lärandestödjande plattformar och kring hur en lärandestödjande plattform i bästa fall är strukturerad:

”Möjligheten att hitta en nationell plattform där en och samma student kan gå olika kurser på olika lärosäten men logga in och använda på en och samma plattform”³³³

”Framför allt gällande en nationell syn på struktur/innehåll/layout och sammankoppling olika system emellan för att underlätta studentflexibilitet och samarbete mellan lärosäten i kurser.”³³⁴

Representanterna för de lärosäten som deltog i den gemensamma upphandlingen förde inte fram andra önskemål om framtida projekt än representanterna för de lärosäten som lät bli att delta i denna upphandling. Detta kan uppfattas som förvånande eftersom de lärosäten som deltog i den gemensamma upphandlingen befinner sig i ett annat läge vad gäller lärandestödjande plattformar än de lärosäten som inte deltog i denna upphandling.

Vidare anser Staffan Sarbäck att det finns goda skäl för lärosäten att slå sig samman i arbete med lärandestödjande plattformar, eftersom detta är ett nytt

328 Enkät 2, enkätsvar 22, fråga 24.

329 Enkät 2, enkätsvar 22 och 24, fråga 24.

330 Enkät 2, enkätsvar 01 och 36, fråga 24.

331 Krysaner 2006, ”Intervju med Christian Krysaner”, spår 20190, 65 min.

332 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 24.

333 Enkät 2, enkätsvar 27, fråga 26.

334 Enkät 2, enkätsvar 29, fråga 24.

område där kunskapsutveckling behövs och eftersom det därmed finns stora ekonomiska vinster att göra genom samarbete.³³⁵

Även andra institutioner än utbildningsenheter vid universitet och högskolor har visat intresse för slutprodukterna från SLUSS, vilket tyder på behov av diskussioner om lärandestödjande plattformar även utanför högskolesektorn. Katrin Holmgren berättar att olika personer har hört av sig för att få ta del av kravspecifikationen. Det har rört sig bland annat om IT-pedagoger från den kommunala sektorn, en forskare på lärandegemenskaper, Försvarshögskolan, privata konsulter och förlag.³³⁶ Även Christian Krysander har kontaktats av olika lärosäten, av Länsstyrelsen i Östergötlands län samt av ansvariga inom sjukvården som har önskat få tillgång till SLUSS-projektets kravbild och beskrivningar av scenarier.³³⁷

Katrin Holmgren berättar att hon och Christian Krysander anser kravbilden från SLUSS vara en unik sammanställning av lärares erfarenheter från nätbaserad undervisning. De skulle vilja vidareutveckla detta material till en pedagogisk handbok för nätbaserad undervisning.³³⁸ Ett sådant fortsatt arbete efterfrågades i enkät 2 av en svarande:

”Den skatt som finns i alla scenarios som tagits fram i kravbilden får inte bara försvinna utan behöver jobbas vidare på och användas på något bra sätt.”³³⁹

5.2 Möjligheter för projekt om lärandestödjande plattformar

Christian Krysander berättar att den kravspecifikation som togs fram inom SLUSS-projektet skrevs utifrån andra utgångspunkter än tidigare kravspecifikationer. Tidigare kravspecifikationer har strukturerats främst utifrån lärandestödjande plattformars tekniska struktur och har beskrivit vilka tekniska egenskaper som krävs för generella uppgifter, exempelvis kommunikation med e-post. Därvid beskrevs hur den lärandestödjande plattformen måste fungera rent tekniskt för att e-post ska kunna skickas. Den nya kravspecifikationen strukturerades istället utifrån de 56 olika momenten i nätbaserade utbildningar, det vill säga de sammanhang i vilka den lärandestödjande plattformen är tänkt att fungera, vilket innebär en drastisk förändring. En viss teknisk funktion hos en lärandestödjande plattform nämndes alltså i flera olika scenarier.³⁴⁰

Detta nya tillvägagångssätt vad gäller att framföra krav på lärandestödjande plattformar innebär att leverantörer av sådana uppfordras att fundera över varför de olika plattformarna har givits just de egenskaper de har. Krysander menar att vissa leverantörer har gjort stora förändringar av sina plattformar under det senaste halvåret och tror att detta visar på SLUSS-projektets inflytande.³⁴¹

335 Sarbäck 2006, spår 20696, ”Intervju med Staffan Sarbäck”, 2, 35 min.

336 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20015, 35 min.

337 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 50 min.

338 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20015, 30 min.

339 Enkät 2, enkätsvar 01, fråga 27.

340 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 7, 11 min.

341 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 7, 11 min.

Om de lärosäten som deltog i den gemensamma upphandling som följde på SLUSS väljer att avropa samma lärandestödande plattform så ger detta dem ytterligare större möjligheter att påverka utveckling av lärandestödande plattformar.

Därmed torde SLUSS-projektet ha skapat nya möjligheter för samverkan mellan lärosäten vad gäller gemensam support och drift av lärandestödande plattformar samt vad gäller gemensamma utbildningar.³⁴²

5.3 Hot mot projekt med SLUSS karakteristika

I det följande redovisas 7 hot mot projekt vars organisering liknar den som kännetecknade SLUSS.

Ett **första hot**, vilket gav upphov till reella problem inom SLUSS, gäller underskattande av svårigheterna med att förankra arbetsmodeller och metoder inom projekt med många deltagare. Svar på enkäterna 1 och 2 visar att dessa svårigheter underskattades inom SLUSS; skarp kritik framkom bland annat mot den momentuppdelade arbetsmodellen.

För att missnöje med ett projekts arbetsmodeller ska kunna undvikas rekommenderar projektledningen att dessa fastställs redan innan deltagare förbinder sig att delta. Därefter bör de deltagare engageras som uppfyller de kompetensprofiler som är relevanta för den fastställda arbetsmodellen.³⁴³ Krysanter betonar vikten av att dessa kompetensprofiler förmedlas till de potentiella deltagarna i förestående projekt.³⁴⁴

Projektledningen tar emellertid inte för givet att SLUSS-projektet skulle ha fått ett bättre slutresultat om längre tid hade funnits för förankring av arbetsmodeller.³⁴⁵

Projektledningen rekommenderar vidare att små grupper bildas när arbetsuppgifterna är väl avgränsade.³⁴⁶ Det rekommenderas också att arbetsgrupper inte ska fastställas innan arbetsmetoder har tagits fram. Därmed blir det lättare att förmedla en kompetensprofil som är relevant för projektet. Nackdelen är att det kan ta längre tid att bygga upp en fungerande organisation. Särskilt i högskolesektorn framhålls det som en möjlig fördel att låta arbetsmetoden växa fram, detta med längre projekttid som konsekvens.³⁴⁷

Som ett möjligt alternativ framhålls att högskolesektorn skulle kunna hämta arbetsmetoder från den privata sektorn där sådana är specificerade i förväg. Därmed skulle kalendertid och resurser kunna sparas.³⁴⁸

Ett **andra hot** som SLUSS påvisade gäller problemet med att samordna deltagare från olika geografiskt områden. Projektet tycks emellertid ha lyckats väl med att hantera detta hot.

342 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20015, 18 min, Krysanter 2006, "Intervju med Christian Krysanter", spår 20190, 45 min.

343 Holmgren och Krysanter 2005, s 4.

344 Krysanter 2006, "Intervju med Christian Krysanter", spår 20190, 68 min.

345 Holmgren och Krysanter 2005, s 15.

346 Holmgren och Krysanter 2005, s 14.

347 Holmgren och Krysanter 2005, s 13.

348 Holmgren och Krysanter 2005, s 13.

Christian Krysander menar att SLUSS-projektet lyckades mycket väl med den ”nära omöjliga uppgiften” att sammanföra deltagare från olika delar av landet. Han berömmar i detta sammanhang projektledare Katrin Holmgrens anmärkningsvärt goda organisationsförmåga.³⁴⁹

Även Staffan Sarbäck framhåller betydelsen av en stark projektledning för att samarbetsprojekt ska kunna ros i hamn. Det är viktigt att både kunna hålla tidplaner och att föra en öppen diskussion med de olika deltagarna.³⁵⁰

Krysander lyfter också fram den lämpliga utformningen av projektplatsen för SLUSS, det vill säga användningen av lärplattformen Classfrontier och användningen av Marratech, som förklaring till den lyckade koordineringen.³⁵¹

Katrin Holmgren menar att e-mötena var lättast att genomföra då en konkret slutprodukt skulle tas fram, såsom exempelvis framtagande av kostnadsanalysen.³⁵² Sammanlagt genomfördes cirka 80 procent av arbetsgruppernas möten som e-möten.³⁵³

Krysander framhåller emellertid också att under perioder då både han själv och Katrin Holmgren tvingades ägna sig åt andra arbetsuppgifter uppstod vissa luckor i kommunikationen.³⁵⁴

I SLUSS-projektets slutrapport framhålls att många av projektets deltagare förde fram kommentarer till projektledningen om samordning av deltagare från så många olika lärosäten som ingick i SLUSS:

”Många reflektioner till projektledningen har handlat om att få projekt med så många lärosäten och personer involverade har lyckats med att producera konkreta och användbara resultat.”³⁵⁵

De kommentarer på projektledningens koordineringsförmåga som framkom i enkät 2 var till övervägande del positiva:

”Intessant att träffa så många kompetenta kollegor, och heder åt de projektledarna som kunde hålla ordning på detta stora projekt.”³⁵⁶

”Jag ser mycket positivt på projekt som SLUSS och tycker att arbetet sköttes bra av projektledningen. Jag tror att vi i framtiden kommer att jobba mycket mer så här och på så sätt kommer att hitta former för nätbaserat projektarbete som detta som blir smidigare och effektivare”³⁵⁷

Kritiska röster fanns emellertid också:

349 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 25 min.

350 Sarbäck 2006, spår 20696, ”Intervju med Staffan Sarbäck”, 39 min.

351 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 25 min.

352 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20014, 91 min.

353 Holmgren och Krysander 2005, s 7.

354 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 25 min.

355 Holmgren och Krysander 2005, s 4.

356 Enkät 2, enkätsvar 14, fråga 27.

357 Enkät 2, enkätsvar 27, fråga 27.

”Det vi gjorde på sista specialmötet (då ej alla var inbjudna, tror jag), borde ha gjorts första dagen. Klassiker med post-it-lappar etc. Tänka först, jobba sedan.”³⁵⁸

I svar på enkät 2 framhölls också det positiva i att det finns en institution som NSHU, vilken kan initiera projekt för många olika lärosäten:

”Nätuniversitetet ser jag som en stor möjlighet som initierande och sammanhållande part.”³⁵⁹

Ett **tredje hot**, vilket resulterade i påtagliga problem för SLUSS-projektet, gäller projektdeltagarnas finansiering. Vissa lärosäten skickade representanter som inte kom att arbeta de 80 timmar inom SLUSS ramar som förväntades. Detta innebar i praktiken ett merarbete för övriga deltagare i arbetsgrupperna samt för projektledningen, huvuddelen därav i arbetet med scenarier och objekt.³⁶⁰

I enkät 2 tillfrågades de före detta deltagarna i SLUSS om vilka de ansåg ha varit projektets största brister. Det utan jämförelse mest frekvent nämnda problemet var just bristen på arbetstid i utförandet av arbetsgruppernas uppgifter.³⁶¹ Därvid lämnades bland andra följande kommentar:

”Det behövs tid för att kunna få samsyn/förståelse för olika pedagogiska inriktningar och terminologi.”³⁶²

I SLUSS-projektets slutrapport framhåller projektledningen rekommendationen till liknande projekt att förväntad arbetsinsats för deltagarna ska framgå redan i projektdirektiven, vilket inte var fallet i projektdirektiven för SLUSS.³⁶³ Det framhålls också att deltagare som inte kan genomföra förväntad arbetsinsats måste kunna kompensera för detta på annat vis:

”I de fall inte lärosäten kan ställa upp med arbetskraft måste det finnas någon överenskommelse om kompensation, eventuellt ökad finansiering.”³⁶⁴

Eftersom antalet budgeterade timmar för projektledningen inte var tillräckligt rekommenderas också att projektadministration budgeteras ”mycket högt”.³⁶⁵

Ett **fjärde hot**, vilket också skapade problem inom SLUSS, gäller bristande insikt om hur lång kalendertid som behövs för att samordna olika projekt. Behovet av kalendertid blir större ju fler deltagare ett projekt har. Problemet är särskilt påtagligt om deltagarna är geografiskt spridda.³⁶⁶

358 Enkät 2, enkätsvar 07, fråga 27.

359 Enkät 2, enkätsvar 06, fråga 26.

360 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 14 min.

361 Enkät 2, enkätsvar 02, 03, 05,13, 14, 22, 23, 25 och 29, fråga 21.

362 Enkät 2, enkätsvar 13, fråga 21.

363 Holmgren och Krysander 2005, s 15

364 Holmgren och Krysander 2005, s 4.

365 Holmgren och Krysander 2005, s 4.

366 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 65 min

I SLUSS-projektets slutrapport berättas att kritik framfördes mot att arbetsgruppernas uppgifter i praktiken skulle lösas under kortare kalendertid än vad projektdirektivet föreskrev.³⁶⁷ Slutrapporten konstaterar därför att:

”För projekt som drivs i organisationer där många är schemalagda är det av stor vikt att tidsplanering på detaljnivå kan göras. Det underlättar när resurser och aktiviteter ska planeras.”³⁶⁸

Detta är särskilt viktigt inom högskolesektorn:

”Samarbetsprojekt i högskolesektorn ska planeras noga i kalendertid för att undvika att arbetstoppar i projektet kolliderar med andra arbetstoppar som till exempel terminsavslut.”³⁶⁹

Denna rekommendation korresponderar väl mot flera svar både på enkät 1 och på enkät 2: ”Ont om tid! Alla har så mycket att göra...”³⁷⁰

Längre kalendertid behövs bland annat för förankring, framhålls i slutrapporten, detta för att undvika frustration under projektets gång.³⁷¹ Inom SLUSS-projektet skapade den snäva kalendertiden förutom problem med att förankra arbetsmodeller, också svårigheter med att lösa koordineringsproblem.

I slutrapporten konstateras emellertid också:

”Nästan alla upplever att tiden för processen ”krympte” när tidplanen detaljerades.”³⁷²

Ett **femte hot** mot projekt med SLUSS karakteristika är att svårigheterna underskattas med att delge samtliga de många och spridda deltagarna tillräcklig information. Inom SLUSS tycks detta problem i stort ha hanterats väl, men kritik har riktats framför allt mot bristen på tydlighet med hur stor arbetsinsats som förväntades av deltagarna i projektet. Krysander betonar att en projektledning måste vara tydlig med att ett projekt förutsätter att deltagarna utför vissa arbetsuppgifter mellan de inplanerade mötena. Inom projektet skulle denna information föras vidare i flera led då deltagare i arbetsgrupperna värvades. Detta kan till del förklara att informationen inte alltid gick fram till de avsedda slutmottagarna.³⁷³

Ett **sjätte hot** rör att en projektledning måste tydliggöra för extern arbetskraft vilka projektdokument som får spridas. SLUSS råkade ut för denna typ av missförstånd vid engagerandet av en konsult för färdigställandet av kravbilden och kravspeficikationen:

367 Enkät 1, processutvärdering, s 2f.

368 Holmgren och Krysander 2005, s 14.

369 Holmgren och Krysander 2005, s 4.

370 Enkät 2, enkätsvar 16, fråga 25.

371 Holmgren och Krysander 2005, s 15.

372 Holmgren och Krysander 2005, s 11.

373 Krysander 2006, ”Intervju med Christian Krysander”, spår 20190, 67 min.

”En viss missuppfattning om på vilken nivå som ett dokument ska vara i för att kunna skickas ut på remiss uppstod mellan projektledningen och konsulten. En rekommendation till andra projektledare är att kontrollera att externa konsulter är väl informerade om rådande praxis på universitet och högskolor.”³⁷⁴

Projektledningen var emellertid mycket nöjd med konsultens arbete.

”Agio System & Kompetens AB har väl motsvarat den kompetens som efterfrågats för anpassningen av kravspecifikationen. De kunde också ställa upp med väldigt kort varsel.”³⁷⁵

Ett **sjunde hot** har att göra med omsättningen inom moderorganisationerna (lärosätena) av kunskaper som har vunnits av dessas representanter i projekt. Det har visats att denna implementering var en svag länk i SLUSS; endast en minoritet av lärosätesrepresentanterna hade kunnat omsätta de nyvunna kunskaperna på sina respektive lärosäten.

I enkät 2 ställdes frågan: ”Hur kan i liknande projekt återkopplingen mot lärosätena förbättras så att nya kunskaper i högre grad tillämpas?”

Några enkätdeltagare menade att arbetet med kravbilden borde fortgå:

”Mera tydliggöra att tex kravbilden kan användas pedagogiskt. Kanske är detta något för et[t] efterföljande projekt att ta itu med det som finns i hela kravbilden.”³⁷⁶

”Det stora underlag med scenarios hade behövt kompletteras, redigeras och sedan publicerats på Nätuniversitetets hemsida.”³⁷⁷

Flera enkätdeltagare förklarade problemen med att omsätta kunskaperna från SLUSS på sina respektive lärosäten med organisationsproblem där; återkopplingen gick till fel personer på lärosätena:

”Det måste vara fler än 1-2 man per lärosäte som vet att något händer. Lärosätet bör mer massivt visa att man verkligen är intresserad av detta, att man tänker inte bara delta håglöst utan följa projektet (som man lägger pengar i) mera aktivt.”³⁷⁸

”Kanske genom att få med både tekniska och pedagogiska deltagare så att de grupperna får mötas oftare. Som det nu var så tror jag att det kan vara risk att kunskapen stannade på den avdelning som medverkade i projektet och inte alls spreds vidare.”³⁷⁹

374 Holmgren och Krysander 2005, s 14.

375 Holmgren och Krysander 2005, s 14.

376 Enkät 2, enkätsvar 01, fråga 22.

377 Enkät 2, enkätsvar 02, fråga 22.

378 Enkät 2, enkätsvar 37, fråga 22.

379 Enkät 2, enkätsvar 24, fråga 22.

”Identifiera och säkerställ att det är RÄTT personer som får återkopplingen. Alltså personer med både kompetens och ansvar.”³⁸⁰

Omsättningsproblemen förklarades av andra enkätdeltagare med felaktiga utgångspunkter inom SLUSS: ”vi måste utgå ifrån att olika utbildningar har olika behov”³⁸¹

5.4 Sammanfattning

Ett antal olika behov på svenska lärosäten av framtida projekt om lärandestödjande plattformar har diskuterats. Projekt om drivande av gemensamma utbildningar och pedagogiska aspekter av nätbaserat lärande lyftes fram av flera svarande på enkät 2. Bland annat betonades potentialen som pedagogiskt underlag hos den kravbild som togs fram inom SLUSS. Även framtida projekt kring support och användning av lärandestödjande plattformar, samt om hur en sådan plattform bör vara strukturerad lyftes fram. Användargrupper för lärosäten som väljer att använda samma lärandestödjande plattform efterfrågas också, liksom projekt om utveckling av nya lärandestödjande plattformar. Därvid efterfrågades i flera fall projekt med fokus på plattformar med öppen källkod (Open Source). Även behovet av diskussioner om hur samarbete mellan olika lärandestödjande plattformar kan gå till efterfrågades.

Även andra institutioner än lärosäten har kontaktat projektledare Katrin Holmgren och vice projektledare Christian Krysander för att få del av den kravspecifikation samt av de scenarier och objekt som togs fram inom SLUSS. Detta tyder på ett behov även utanför högskolesektorn av framtida projekt om lärandestödjande plattformar.

SLUSS har förändrat utgångsläget för framtida projekt om lärandestödjande plattformar. Kravspecifikationen som togs fram inom SLUSS ordnades utifrån de 56 kronologiskt strukturerade momenten i nätbaserade utbildningar. Detta nya tillvägagångssätt har gett svenska lärosäten inflytande över systemutveckling av lärandestödjande plattformar, berättar Krysander. Den nya kravspecifikationen har nämligen inneburit en uppfordran på leverantörer av lärandestödjande plattformar att fundera över varför plattformarna har getts just de egenskaper som de har. Krysander menar att vissa leverantörer har gjort stora förändringar av sina plattformar under det senaste halvåret och tror att detta visar på SLUSS-projektets inflytande.

Om de lärosäten som deltog i den gemensamma upphandling som följde på SLUSS väljer att avropa samma lärandestödjande plattform så ger detta dem ytterligare större möjligheter att påverka utvecklingen av lärandestödjande plattformar.

Ett hot mot projekt liknande SLUSS gäller underskattande av svårigheterna med att förankra arbetsmodeller och metoder inom projekt med många deltagare. Kritik framkom från effekt- och förvaltningsgrupperna bland annat mot projektledningens genomdrivande av att den momentuppdelade arbetsmodellen skulle användas. För att sådant missnöje ska kunna undvikas rekommenderar projektledningen i SLUSS slutrapport att arbetsmodeller fastställs redan innan

³⁸⁰ Enkät 2, enkätsvar 23, fråga 22.

³⁸¹ Enkät 2, enkätsvar 30, fråga 22.

projektdeltagare förbinder sig att medverka. Det rekommenderas också att låta arbetsmetoder växa fram under projektets gång förutsatt att detta är rimligt med hänsyn till givna tidsramar.

Ett hot som SLUSS-projektet lyckades bättre med att avvärja gäller problem med att samordna ett stort antal deltagare från olika geografiska områden. Christian Krysander och Staffan Sarbäck framhåller betydelsen av en stark projektledning som kan samtidigt föra en öppen dialog inom projektet och hålla tidsplaner. Krysander betonar också betydelsen av att projektplatsen, det vill säga användningen av lärplattformen Classfrontier och användningen av Marratech, utformades på ett lämpligt vis. I svar på enkät 2 framhölls också det positiva i befintligheten av en samordnande institution som NSHU.

I enkät 2 frågades vilken deltagarna ansåg ha varit projektets största brist. Det utan jämförelse mest frekvent nämnda problemet var bristen på arbetstid i arbetsgrupperna. Vissa av enkätdeltagarna arbetade inte heller de 80 timmar som förväntades av dem. Projektledningen framhåller därför i SLUSS slutrapport rekommendationen till liknande projekt att precisera den förväntade arbetsinsatsen redan i projektdirektiven, vilket inte hade gjorts i projektdirektiven för SLUSS. Det rekommenderas också att de lärosäten som inte kan ställa upp med det antal arbetstimmar som man har utfäst sig till, ska ges möjlighet att kompensera för detta på annat vis.

Ett ytterligare hot mot projekt med SLUSS karakteristika gäller bristande insikt om hur lång kalendertid som behövs för att samordna projekt med många och geografiskt spridda deltagare. För att samverkansproblem ska kunna lösas behövs längre kalendertid inom sådana projekt, än inom projekt med färre och samlade deltagare. I enkät 2 framkom kritik mot just att den planerade kalendertiden var för kort.

Projektets kanske svagaste länk har emellertid visat sig vara återkopplingen till de deltagande lärosätena; endast en minoritet av lärosätesrepresentanterna hade kunnat omsätta de nyvunna kunskaperna vid sitt lärosäte.

I svar på enkät 2 gavs några förslag på hur sådant återkopplingsarbete kan förbättras. Bland annat betonades betydelsen av att de personer på lärosätena som får återkopplingen har både kompetens och ansvar på området. Ett förslag till framtida projekt rör projektstrategi för omsättning på lärosätesnivå; scenarierna som togs fram i SLUSS-projektet skulle ha kunnat publiceras på NSHU:s hemsida, vilket skulle ha gett dem ytterligare spridning.

6 Sammanfattande diskussion

6.1 Nyttan med SLUSS för deltagande lärosäten och för NSHU

I föreliggande utvärdering bedöms nyttan med SLUSS för Myndigheten för Nätverk och Samarbete inom Högre Utbildning (NSHU) och för de i SLUSS deltagande lärosätena.

I det föregående har NSHU:s nytta definierats som stor i den mån som SLUSS har förverkligat sina syften. Ovan har argumenterats för rimligheten i detta. Huruvida projekt SLUSS fyllde sina syften har mätts på två olika vis. För det första har projektledningen tillfrågats om i vilken mån SLUSS uppfyllde sina olika syften. För det andra har i enkät 2 de före detta deltagarna i SLUSS arbetsgrupper fått betygssätta slutprodukterna från SLUSS.

Analysen av denna betygssättning utföll enligt det följande. Effekt-, förvaltnings- och kostnadsgruppernas medel-, median- och typbetyg sammantagna var för sig ligger på den övre halvan av betygsskalan.

Följande kritikpunkter kan dock riktas mot de slutprodukter som dessa grupper producerade.

Vad gäller kravbildens brister bör bemärkas att den inte färdigställdes helt. Därmed kunde inte kravspecifikationen utvärderas mot de scenarier som låg till grund för den. Emellertid anser både Katrin Holmgren och Christian Krysander att med hänsyn tagen till vilka resurser som stod till buds så är kravbilden tillfredsställande.

Projektledningens bedömning av kravspecifikationen är till övervägande del positiv. Enstaka kritiska kommentarer framkom emellertid i enkät 2. Dessa uttryckte bland annat uppfattningarna att kravspecifikationen är svårbegriplig och överdetaljerad.

Totalkostnadsanalysen tycks vara tillfredsställande. Deltagarna i kostnadsgruppen var de som satte högst betyg på sin arbetsgrupps slutprodukter, detta oavsett om medel, median- eller typvärden beaktas. Projektledningens bedömning är övervägande positiv. Christian Krysander framhåller emellertid kritikpunkten att totalkostnadsanalysen inte beskriver olika kostnader i detalj.

Någon marknadsanalys genomfördes inte inom projektet. Katrin Holmgren menar emellertid att syftet med marknadsanalysen till stor del fylldes, eftersom SLUSS initierade ett projekt om gemensam upphandling, vilket gav de deltagande lärosätena en marknadsöverblick.

SLUSS skulle också undersöka möjligheterna för gemensam support, drift och användarutbildning vad gäller lärandestödande plattformar. Holmgren och Krysander menar båda att mycket återstår att göras på denna punkt, men framhåller också att SLUSS har skapat goda förutsättningar för sådant arbete genom att nya kontakter mellan deltagarna i arbetsgrupperna uppkom under

projektets gång. Av samma skäl menar de att SLUSS har förbättrat de deltagande lärosätenas förutsättningar att bedriva gemensamma internetbaserade utbildningar, vilket var ett ytterligare syfte med SLUSS.

Arbetsgruppernas bedömningar av sina respektive slutprodukter var alltså till övervägande del positiva. Projektledningens bedömning av huruvida SLUSS hade uppnått sina syften var även den till övervägande del positiv. Alltså måste NSHU:s nytta med SLUSS beskrivas som relativt stor.

För att nyttan med SLUSS för de deltagande lärosätena skulle kunna bedömas så tillfrågades i enkät 2 de före detta deltagarna i SLUSS arbetsgrupper för det första om vilka syften det egna lärosätet hade med deltagandet i SLUSS, för det andra om vilken primär nytta det hade haft av SLUSS, för det tredje om vilken nytta lärosätet hade haft av slutprodukterna från SLUSS, för det fjärde om vilken nytta av slutprodukter som kunde förväntas i framtiden och för det femte om vilken övrig nytta lärosätet hade haft av SLUSS. Analysen utföll enligt det följande.

De svar som inkom på frågan om vilka skäl det egna lärosätet hade för deltagandet kan beskrivas med 3 olika idealtyper: upphandlingsskälet, det delvis därmed överlappande kunskapsskälet samt nätverksskälet. De olika lärosätesrepresentanternas svar delades in med avseende på vilken av dessa idealtyper svaret låg närmast.

Upphandlingsskälet innebär att ett lärosäte deltar i samverkansprojekt eftersom det eftersträvar en gemensam upphandling av lärandestödjande plattform.

Kunskapsskälet kan innebära att ett lärosäte eftersträvar kunskaper som underlättar en enskild upphandling av lärandestödjande plattform. Det kan i sådana fall sägas till sin innebörd vara delvis överlappande med upphandlingsskälet, eftersom den enda skillnaden består i huruvida den framtida upphandlingen planeras i gemensam eller enskild regi. Det kan emellertid även innebära att ett lärosäte eftersträvar andra typer av kunskaper om lärandestödjande plattformar, exempelvis kunskaper om hur sådana plattformar kan användas på ett mer pedagogiskt vis.

Nätverksskälet innebär att ett lärosäte eftersträvar nya kontakter med andra lärosäten som också har intresse av frågor kring lärandestödjande plattformar.

För var och en av dessa 3 idealtyper för huvudskäl att delta har en motsvarande idealtyp för uppnådd nytta definierats; upphandlingsnytta, kunskapsnytta och nätverksnytta.

En majoritet av de svarande på enkät 2 tycks ha ansett att deras respektive lärosäte hade uppnått avsedd nytta med deltagandet i SLUSS. Endast en av lärosätenas representanter i SLUSS hävdade i enkät 2 att dennes lärosäte inte hade haft någon nytta av deltagandet i SLUSS.

I enkät 2 tillfrågades också de före detta deltagarna i SLUSS arbetsgrupper om huruvida det egna lärosätet hade haft någon nytta av slutprodukterna från SLUSS. 7 svarande menade att deras respektive lärosäte hade haft någon nytta av slutprodukterna från SLUSS, medan 9 menade att lärosätet inte hade haft någon sådan nytta. Dessa 9 trodde emellertid samtliga att slutprodukterna kommer bli eller skulle kunna bli användbara vid framtida upphandlingar (upphandlingsnytta alternativt kunskapsnytta med betoning på framtida upphandling). Även kunskapsnytta mer generellt uppgavs som tänkbar framtida nytta. Uppfattningen att slutprodukterna inte har kommit till nytta för det egna lärosätet ska alltså inte

tolkas som ett missnöje med dessa: ingen enkättagare kan sägas ha uttalat ett onyanserat missnöje med slutprodukterna från SLUSS.

Sammantaget förväntade sig 20 av 30 svarande enkättagare framtida nytta för det egna lärosätet med slutprodukterna från SLUSS, medan 2 inte förväntade sig någon sådan nytta.

Det bör emellertid noteras att bortfallet i undersökningen om lärosätenas nuvarande och framtida nytta av SLUSS slutprodukter var nära 50 procent.

Slutligen ställdes i enkät 2 frågan huruvida deras respektive lärosäte hade haft någon övrig nytta av SLUSS. Sammanfattningsvis kan sägas att de flesta enkättagare tycks ha funnit projektet som kunskapsgenerator vara en tillgång för lärosätet. Vissa skattade emellertid högre de möjligheter som projektet gav till upphandling av lärandestödjande plattform.

Det kan också noteras att en enkättagare angav en övrig nytta, vilken måste definieras som en fjärde typ; expressiv nytta. Denna är till skillnad från de övriga 3 typerna av nytta inte instrumentell till sin karaktär. Istället betraktas här själva deltagandet i projektet som ett egenvärde.

Att endast en före detta deltagare i SLUSS arbetsgrupper uppgav att det egna lärosätet inte hade haft någon nytta av SLUSS talar för att lärosätenas sammantagna nytta med SLUSS bör bedömas som stor. Detsamma kan sägas om att inte någon uppgav att dennes lärosäte varken hade haft eller skulle kunna tänkas få någon nytta av SLUSS slutprodukter. Dessutom angav flera enkättagare kunskap och kontakter som viktig övrig nytta av SLUSS.

Utvärderingen ger emellertid stöd för uppfattningen att lärosätenas nytta av SLUSS hade kunnat bli större än den blev. I enkät 2 tillfrågades de före detta deltagarna i arbetsgrupperna om huruvida de hade vunnit någon kunskap genom deltagandet i SLUSS samt om huruvida de hade kunnat omsätta de nya kunskaperna på sina respektive lärosäten.

87 procent av de svarande enkättagarna (26 av 30) ansåg sig ha vunnit någon kunskap genom deltagandet i SLUSS. 15 markerade det erbjudna svarsalternativet "Kunskap om pedagogiska aspekter av internetbaserad utbildning" medan 16 uppgav "Kunskap om lärandestödjande plattformar". De övriga kunskaper som angavs rörde kravbilda- och kravspecifikationshantering samt krav och villkor på lärandestödjande plattformar, upphandlingar, andra lärosätens kunskaper och behov på dessa områden, kostnader som är förenade med lärandestödjande plattformar, upplägg och pedagogiska aspekter av nätbaserade kurser samt projektledning.

Vissa enkättagare specificerade hur kunskapsomsättningen vid lärosätena hade gått till. Kunskaperna hade kommit till användning dels i direkt arbete med lärandestödjande plattformar och upphandlingar, dels i samverkan med andra lärosäten och dels i pedagogiska förbättringar av nätbaserade kurser.

Med tanke på att 87 procent av enkättagarna menade sig ha vunnit någon kunskap genom deltagandet i projektet är det anmärkningsvärt att endast 37 procent, eller 11 stycken, menade sig ha kunnat omsätta de nya kunskaperna på sitt lärosäte. Med andra ord hade endast 37 procent kunnat omvandla sina nyvunna kunskaper till nytta på organisationsnivå. Lika många menade sig inte ha kunnat göra det.

Det kan tänkas att lärosätesrepresentanternas kunskaper från SLUSS-projektet kommer att överföras till lärosätenivå i framtiden. Projektspansör Staffan Sarbäck framhåller också att de ovan presenterade uppgifterna kan underdriva graden av omsättning. Det är nämligen hans uppfattning att vissa lärosäten som

har förändrat sitt arbete med lärandestödande plattformar i riktningar som SLUSS förespråkade menar sig inte ha följt SLUSS rekommendationer, men däremot ha inspirerats av dem. Skillnaden består ibland endast i formuleringen, menar Sarbäck.³⁸²

Emellertid kan det tänkas att det finns problem på lärosätetsnivå med kunskapsöverföring från projekt som har drivits tillsammans med andra lärosäten. Staffan Sarbäck framhåller också att de frågor som diskuterades inom SLUSS är komplicerade. Alltså krävs det en stor arbetsinsats för att sätta sig in i dem. Det tycks troligt att de personer på lärosätena som var insatta i dessa frågor var de som deltog i SLUSS. Att andra personer på lärosätena som skulle delta i omsättningen inte hade lika goda kunskaper före SLUSS kan vara en förklaring till omsättningsproblemet.³⁸³

Katrin Holmgren menar att SLUSS-projektet inte utgick från någon tanke om hur lärosätesrepresentanternas kunskaper skulle överföras till lärosätetsnivå.³⁸⁴ Enligt Christian Kryssander hade deltagarna i arbetsgrupperna mindre kontakt under projektets gång med sina respektive lärosäten än vad projektledningen hade hoppats och även uppmuntrade till.³⁸⁵

Även svar på enkät 1 ger stöd för att återkopplingen till de i SLUSS deltagande lärosätena var svag redan under projektets gång. Frågan ställdes:

”Har du haft stöd, input etc från personer på ditt lärosäte som inte ingår i projektet?”³⁸⁶

38 procent av de 21 svarande menade sig ha haft sådant stöd eller sådan input, medan 57 procent menade sig inte ha haft det.³⁸⁷ Alltså var den andel av enkätdeltagarna som ansåg sig ha haft stöd eller input från sitt lärosäte mindre än den andel som ansågs sig inte ha haft det. Detta tyder på att återkopplingen till de i SLUSS deltagande lärosätena var svag redan under projektets gång.

Åke Kihlström och Birger Simonsson behandlar i *Samverkan för sysselsättning och egenförsörjning* (2004) samverkan mellan olika organisationer inom ramen för storstadssatsningen i Göteborg. Delar av deras resonemang är relevanta för att skapa förståelse kring SLUSS-deltagarnas möjligheter att förvärva kunskaper och omsätta dessa vid sina lärosäten.

Kihlström och Simonsson menar att svagheter med samverkansprojekt består i att de inte innehåller någon mekanism för kunskapsöverföring från deltagarna i projekt till dessas moderorganisationer. Därmed faller inte samverkan naturligt på plats i de rådande ordinarie strukturerna.³⁸⁸ Vedung (2005) sammanfattar resonemangen:

”Svagheter uppenbaras när samverkansprojekten upphör och lärdomarna i form av kompetens och upparbetade personkontakter med olika institutioner

382 Sarbäck 2006, spår 20696, ”Intervju med Staffan Sarbäck”, 21 min.

383 Sarbäck 2006, spår 20696, ”Intervju med Staffan Sarbäck”, 17 min.

384 Holmgren 2006b, ”Intervju med Katrin Holmgren”, spår 20015, 27 min.

385 Kryssander 2006, ”Intervju med Christian Kryssander”, spår 20190, 59 min.

386 Enkät 1, processutvärdering s 7.

387 Enkät 1, processutvärdering s 7.

388 Vedung, Evert 2005, s 46.

skall implementeras i moderinstitutioner och andra organ. Ibland sker ingen implementering alls, ibland är den ofullständig, ibland fungerar den en kort tid för att sedan försvinna. [---] Det är implementeringsfunktionen som är samverkansprojektens Akilleshäla.³⁸⁹

Kihlströms och Simonssons resonemang ger också en förklaring till varför de studerade moderorganisationerna under projektets gång var relativt ovilliga att understödja sina projektrepresentanter med resurser. De belyser svårigheten med att räkna fram de ekonomiska kostnaderna och vinsterna för respektive samverkande organisation. Detta, menar de, kan leda till svårigheter för de utsända representanterna att försvara samverkan i återrapporteringen till sina moderorganisationer.³⁹⁰

För att närmare utreda detta problem med SLUSS bör också diskuteras vilka deltagare i SLUSS som lärde sig mest inom projektet och vilka som omsatte störst del av sina kunskaper vid sina lärosäten. Med sikte på en sådan diskussion tillfrågades i enkät 2 deltagarna i arbetsgrupperna om vilken befattning de hade vid sina respektive lärosäten. De delades in i 4 grupper; "Undervisning", "IT", "Övrig administration" och "Student". De 3 förstnämnda kategorierna jämfördes med avseende på dels kunskaper de förvärvade inom SLUSS, dels vilka möjligheter de har haft att omsätta de nya kunskaperna på sina respektive lärosäten.

En tydlig skillnad kunde observeras mellan kategorierna "Undervisning" och "IT" med avseende på hur stor andel som ansåg sig ha förvärvat olika typer av kunskaper. Den andel av kategorin "Undervisning" som ansåg sig ha förvärvat någon kunskap över huvud taget genom deltagandet var mindre än motsvarande andel av "IT", 82 respektive 90 procent. En klart mindre andel av deltagarna i "Undervisning" än av deltagarna i "IT" ansåg sig också ha förvärvat "Kunskap om pedagogiska aspekter av internetbaserad utbildning"; 18 respektive 60 procent. Detsamma gällde för "Kunskap om lärandestödjande plattformar", 36 respektive 60 procent.

Skillnader mellan deltagarkategorierna fanns också vad gäller möjligheten att omsätta de nya kunskaperna på det egna lärosätet. Både "Undervisning" och "IT" hade fler deltagare som menade sig *inte* ha kunnat omsätta sina kunskaper än som menade sig ha kunnat göra det, men skillnaden var större inom kategorin "Undervisning" (27 procent ja, 55 procent nej) än inom "IT" (40 procent ja, 50 procent nej).

Dessutom var andelen som hade kunnat omsätta sina kunskaper från SLUSS mindre för "Undervisning" (27 procent) än för "IT" (40 procent).

Alltså har SLUSS-deltagarna i "Undervisning" både förvärvat mindre kunskap genom deltagandet i projektet och i mindre utsträckning kunnat omsätta de nya kunskaperna. Katrin Holmgren menar att detta skulle kunna förklaras med att SLUSS ägnades mer åt tekniska aspekter av lärandestödjande plattformar än planerat och mindre åt pedagogiska aspekter.³⁹¹

En alternativ förklaring är att pedagogers verksamhet behöver längre tid för omsättning av nya kunskaper, eftersom universitetskursers upplägg och innehåll fastställs i god tid innan en termin påbörjas. Inom IT-relaterad verksamhet kan

389 Vedung, Evert 2005, s 44.

390 Vedung, Evert 2005, s 51.

391 Holmgren 2006b, "Intervju med Katrin Holmgren", spår 20015, 30 min.

däremot förändringar göras tidigare efter att nya kunskaper har vunnits. Det formativa ögonblick då kunskapsöverföring kan ske från individnivå till lärosätetsnivå ligger alltså i sådana fall tidigare för administration av lärandestödande plattformar än för undervisning.

Projektadministratör Lena Vestin framhäver en annan förklaring; personer med IT-relaterade arbetsuppgifter kan tänkas ha en större vana av att arbeta i projekt än pedagoger. Därmed kan de tänkas ha en större förmåga att ta till sig kunskaper inom projektet samt att omsätta dessa kunskaper på sitt lärosäte. Dessutom tycks de personer i SLUSS arbetsgrupper som ägnade sig åt IT-relaterade arbetsuppgifter ha känt eller känt till varandra redan före projektstart, menar Vestin.³⁹² Detta kan ha gjort det lättare för dessa personer än för andra deltagare i arbetsgrupperna att tillgodogöra sig nya kunskaper inom projektet.

Kihlströms och Simonssons resonemang kan också användas för att förklara varför vissa projektdeltagare lärde sig mer än andra och dessutom kunde omsätta en större del av sina nyvunna kunskaper inom sina moderorganisationer. Vedungs sammanfattning:

”Vid återkommande intervjuer visade det sig att flertalet projekt- och processledare hade lång erfarenhet av arbete i projektform, inte bara i den egna stadsdelen utan i flera olika sammanhang. De var ofta en typ av projektrallare, som sade sig ha svårt att gå tillbaka till linjen och inordna sig i en ordinarie verksamhet. De hade ambitionen att förändra rutiner, samarbetsformer och metoder och menade att det finns små möjligheter att göra det inom de relativt trånga ramar som finns inom ordinarie verksamhet. Ett sådant skäl var att personalen i dessa organisationer var ansträngd av alltför många ärenden och uttryckningar för att hinna få tid att planera och strukturera om verksamheten. Detta kan bara göras i projekt.”³⁹³

Det skulle kunna tänkas att de deltagare i SLUSS arbetsgrupper som vid sina respektive lärosäten arbetade med IT-relaterade frågor är en sådan grupp av ”projektrallare”, vilkas kunskaper främst kommer till pass inom projekt. Ett intressant ämne för vidare undersökningar är därför huruvida de personer som deltog i SLUSS arbetsgrupper och som hade IT-relaterade uppgifter vid sina respektive lärosäten också fungerade som lärosätesrepresentanter i det upphandlingsprojekt som följde på SLUSS.

6.2 Arbetsgruppernas arbetsmodeller och processer

Föreliggande utvärdering ska också bedöma formen för samarbetet i projektet. Här fokuseras vad gäller arbetsgrupperna främst på effekt- och förvaltningsgrupperna. Detta har motiverats med att skarp kritik framkom från dessa två grupper under projektets gång.

Kritiken rörde bland annat effekt- och förvaltningsgruppernas arbetsmodell/process. Därvid kritiserades modellens momentuppdelning och det vis på vilket den antogs. Svar på enkäterna 1 och 2 visar emellertid att deltagarna i de båda grupperna var splittrade i sina bedömningar av arbetsmodellen/processen.

³⁹² Vestin 2006, ”Intervju med Lena Vestin”, spår 20007, 24 min.

³⁹³ Vedung, Evert 2005, s 49 f.

De båda medelvärdena för effekt- och förvaltningsgruppernas respektive betygsättningar av sin arbetsmodell/process låg kring mitten av betygsskalan.

Projektledare Katrin Holmgren menar att kritiken mot arbetsmodellen/processen främst kom från en liten del av effekt- och förvaltningsgrupperna. Hon och Christian Krysander hävdar också att momentuppdelningen i arbetsmodellen var nödvändig för att projektet skulle kunna slutföras i tid.

I enkät 2 frågades huruvida projektledningen var lyhörd för kritik. 18 av 21 svarande menade att projektledningen hade varit lyhörd för kritik, alltså en överväldigande majoritet. En analys av svar på enkät 1 visade också att mer än hälften av de svarande ansåg att projektledningen hade varit snarare bra än dålig på att lyssna till den svarandes åsikt.

Samtidigt var emellertid den andel av de svarande som menade sig inte ha kunnat påverka arbetsmodellen/processen större än den andel som ansågs sig ha kunnat göra det. I projektets slutrapport lämnar projektledningen en tänkbar förklaring till dessa resultat:

”Projektledningen har prioriterat tidplan och milstolpeplan vilket har gjort att ledningsmetoden säkert har upplevts som ganska auktoritär.”³⁹⁴

I enkät 2 betygsatte också de före detta deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna samarbetet och kommunikationen inom sina respektive arbetsgrupper. Såväl effektgruppen som förvaltningsgruppen satte var för sig betyg vars medelvärden låg på den över halvan av betygsskalan.

Den tyngsta kritikpunkten mot projektledningen vad gäller informationsspridning till deltagarna före projektstart rörde att det inte hade framgått hur stor den förväntade arbetsinsatsen var. Drygt hälften av deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna menade emellertid att informationsspridningen före projektstart hade varit bra eller mycket bra.

Kritiken från effekt- och förvaltningsgruppernas undergrupper mot de arbetsuppgifter som tilldelades dem var blandad. Den negativa kritiken rörde exempelvis att vissa enkätdeltagare ansåg sig ha varit fel kompetens på fel plats samt att den tid som stod till buds var orimligt kort i relation till uppgifternas omfattning. Dessutom framfördes uppfattningen att det var otydligt hur scenarier och objekt skulle kopplas samman i kravbilden.

Detta resultat motsvarar väl vad som konstateras i SLUSS-projektets slutrapport om informationsutbytet:

”Utvärderingen visade att informationen före och under processen varit tillfredsställande för hela gruppen. Inom de mindre arbetsgrupperna var den mindre tillfredsställande under processen.”³⁹⁵

Katrin Holmgren och Christian Krysander menar vidare att de små undergrupperna, vilka endast bestod av 1-2 personer, löste sina uppgifter snabbast. De vill emellertid inte hävda att de mindre undergruppernas arbetsresultat höll högre kvalitet än de större undergruppernas. Analysen ovan av

394 Holmgren och Krysander 2005, s 14.

395 Holmgren och Krysander 2005, s 11.

deltagarnas i undergrupperna självvärdering ger inte heller något stöd för en sådan uppfattning.

Däremot visar analysen ovan att en så stor andel som 70 procent av de svarande deltagarna i undergrupperna upplevde informationsutbytet inom sin undergrupp som snarare dåligt än mycket bra.

I enkät 2 tillfrågades de före detta deltagarna i effekt- och förvaltningsgrupperna om huruvida kravbilden skulle ha blivit bättre om mer tid hade funnits för sammankoppling av scenarier och objekt. Ingen av de svarande menade att kravbilden inte skulle ha blivit bättre om mer tid hade stått till buds. Ungefär hälften menade att kravbilden skulle ha blivit bättre med mer tid, medan den andra hälften menade sig inte veta. Bortfallet i denna undersökning var emellertid stort.

I enkät 2 tillfrågades de före detta deltagarna i arbetsgrupperna om hur remitteringen av kravspecifikationen till det egna lärosätet hade fungerat. En majoritet av de svarande menade att denna process hade fungerat väl. Projektledningen menade att engagemanget från lärosätenas sida vid remitteringen av kravspecifikationen hade varit stort.

6.3 Framtida liknande projekt

Ett antal olika behov av framtida projekt om lärandestödjande plattformar har lyfts fram i föreliggande utvärderingsrapport. Projekt om drivande av gemensamma utbildningar och pedagogiska aspekter om nätbaserat lärande lyftes fram av flera av deltagarna i enkät 2. Bland annat betonades potentialen som pedagogiskt underlag hos den kravbild som togs fram inom SLUSS. Även framtida projekt kring support och användning av lärandestödjande plattformar, samt om hur en sådan plattform bör vara strukturerad lyftes fram. Användargrupper för lärosäten som väljer att använda samma lärandestödjande plattform efterfrågades också, liksom projekt om utveckling av nya lärandestödjande plattformar. Därvid önskades i flera fall projekt med fokus på plattformar med öppen källkod (Open Source). Även behovet av diskussioner om hur samarbete mellan olika lärandestödjande plattformar kan gå till efterfrågades.

Även andra institutioner än lärosäten har kontaktat projektledare Katrin Holmgren och vice projektledare Christian Krysander för att få del av den kravspecifikation samt av de scenarier och objekt som togs fram inom SLUSS. Detta tyder på ett behov även utanför högskolesektorn av framtida projekt om lärandestödjande plattformar.

SLUSS har förändrat utgångsläget för framtida projekt om lärandestödjande plattformar. Kravspecifikation som togs fram inom SLUSS ordnades utifrån de 56 kronologiskt strukturerade momenten i nätbaserade utbildningar. Detta var en nymodighet, berättar Krysander. Denna förändring har gett svenska lärosäten inflytande över systemutveckling av lärandestödjande plattformar. Den nya kravspecifikationen har nämligen inneburit en uppfordran på leverantörer av lärandestödjande plattformar att fundera över varför plattformarna har getts just de egenskaper som de har. Krysander menar att vissa leverantörer har gjort stora förändringar av sina plattformar under det senast halvåret och tror att detta visar på SLUSS-projektets inflytande.

Om de lärosäten som deltog i den gemensamma upphandling som följde på SLUSS väljer att avropa samma lärandestödjande plattform så ger detta dem

ytterligare större möjligheter att påverka utvecklingen av lärandestödjande plattformar.

Ett hot mot projekt liknande SLUSS gäller underskattande av svårigheterna med att förankra arbetsmodeller och metoder inom projekt med många deltagare. Kritik framkom från effekt- och förvaltningsgrupperna bland annat mot projektledningens genomdrivande av att den momentuppdelade arbetsmodellen skulle användas. För att sådant missnöje ska kunna undvikas rekommenderar projektledningen i SLUSS slutrapport att arbetsmodeller fastställs redan innan projektdeltagare förbinder sig att medverka. Det rekommenderas också att låta arbetsmetoder växa fram under projektets gång förutsatt att detta är rimligt med hänsyn till givna tidsramar.

Ett hot som SLUSS-projektet lyckades bättre med att avvärja gäller problem med att samordna ett stort antal deltagare från olika geografiska områden. Christian Krysander och Staffan Sarbäck framhåller betydelsen av en stark projektledning som kan samtidigt föra en öppen dialog inom projektet och hålla tidsplaner. Krysander håller också fram betydelsen av att projektplatsen, det vill säga användningen av lärplattformen Classfrontier och användningen av Marratech, utformades på ett lämpligt vis. I svar på enkät 2 framhölls också det positiva i befintligheten av en samordnande institution som NSHU.

I enkät 2 frågades deltagarna i arbetsgrupperna om vilken de ansåg ha varit projektets största brist. Det utan jämförelse mest frekvent nämnda problemet var bristen på arbetstid i arbetsgrupperna. Vissa av enkätdeltagarna arbetade inte heller de 80 timmar som förväntades av dem. Projektledningen framhåller därför i SLUSS slutrapport rekommendationen till liknande projekt att precisera den förväntade arbetsinsatsen redan i projektdirektiven, vilket inte hade gjorts i projektdirektiven för SLUSS. Det rekommenderas också att de lärosäten som inte kan ställa upp med det antal arbetstimmar som man har utfäst sig till, ska ges möjlighet att kompensera för detta på annat vis.

Ett ytterligare hot mot projekt med SLUSS karakteristika gäller bristande insikt om hur lång kalendertid som behövs för att samordna projekt med många och geografiskt spridda deltagare. För att samverkansproblem ska kunna lösas behövs längre kalendertid i sådana projekt, än inom projekt med färre och samlade deltagare. I enkät 2 framkom kritik mot just att den planerade kalendertiden var för kort.

Projektets kanske svagaste länk visade sig emellertid ha varit återkopplingen till de deltagande lärosätena av de kunskaper som lärosätesrepresentanterna förvärvade inom SLUSS; endast en minoritet av representanterna hade kunnat omsätta de nyvunna kunskaperna vid sitt lärosäte. I svar på enkät 2 gavs några förslag på hur sådant återkopplingsarbete kan förbättras. Bland annat betonades betydelsen av att de personer på lärosätena som får denna återkoppling har både kompetens och ansvar på området. Ett annat förslag till framtida projekt rör projektstrategi för omsättning på lärosätesnivå; scenarierna som togs fram i SLUSS-projektet hade kunnat publiceras på NSHU:s hemsida, vilket skulle ha gett dem ytterligare spridning.

I Kihlströms och Simonssons diskussion kring implementeringsproblem i Storstadssatsningen i Göteborg framhålls en annan rekommendation till framtida projekt. De menar att om samverkansformen fyller sitt uppdrag, vilket på projektnivå kan sägas ha varit fallet med SLUSS, så bör samverkansformen

garanteras varaktighet.³⁹⁶ Kanske kan detta förslag ge inspiration till framtida diskussioner kring omsättning på lärosäten av kunskaper om lärandestödande plattformar som lärosätesrepresentanter har vunnit inom projekt.

³⁹⁶ Vedung 2005, s 52 f.

7 Referenser

Enkäter

”Enkät 1, Processutvärdering.” Sammanställning av den enkätundersökning som utfördes inom SLUSS-projektet i maj 2005. Sammanställningen förvaras hos Katrin Holmgren, Luleå tekniska universitet, Luleå.

”Enkät 2.” Enkätundersökning utförd över internet inom ramen för föreliggande utvärdering i maj 2006. Enkäten finns att tillgå på <http://www.mdh.se/isb/mea/sluss/> (2006-05-05).

Intervjuer

Holmgren 2006a, ”Telefonintervju Katrin Holmgren”. Intervjun utförd av Gustav Jakob Petersson den 25 april 2006.

Holmgren 2006b, spår 20014, spår 20015, spår 20016, ”Intervju med Katrin Holmgren”. Intervjun utförd av Gustav Jakob Petersson den 18 september 2006. Intervjun bevaras hos Gustav Jakob Petersson, Mälardalens högskola, Eskilstuna.

Krysanter 2006, spår 20190, ”Intervju med Christian Krysanter”. Intervjun utförd av Gustav Jakob Petersson den 3 november 2006. Intervjun bevaras hos Gustav Jakob Petersson, Mälardalens högskola, Eskilstuna.

Sarback 2006, spår 20696, ”Intervju med Staffan Sarback”. Intervjun utförd av Gustav Jakob Petersson den 22 november 2006. Intervjun bevaras hos Gustav Jakob Petersson, Mälardalens högskola, Eskilstuna.

Vestin 2006, spår 20007, ”Intervju med Lena Vestin”. Intervjun utförd av Gustav Jakob Petersson den 18 september 2006. Intervjun bevaras hos Gustav Jakob Petersson, Mälardalens högskola, Eskilstuna.

Primärkällor

Holmgren, Katrin och Christian Krysanter, 2005, ”SLUSS slutrapport”. Rapporten förvaras hos Katrin Holmgren, Luleå tekniska universitet, Luleå.

Karlsson, Ove, 2006, ”Förslag till utvärdering av lärandestödjande plattform”. Rapporten förvaras hos Gustav Jakob Petersson, Mälardalens Högskola, Eskilstuna.

Luleå tekniska universitet, 2005, "SLUSS projektspecifikation – Gemensam kravbild för lärandeplattformar för svenska högskolor och universitet." Rapporten förvaras hos Katrin Holmgren, Luleå tekniska universitet, Luleå.

Nätuniversitetet, 2005, "Projektdirektiv - Gemensam kravbild för lärandestödjande plattform för svenska högskolor och universitet." Rapporten förvaras hos Katrin Holmgren, Luleå tekniska universitet, Luleå.

Sekundärkällor

Vedung, Evert, 2005, *Storstadssatsningen i Göteborg 2000-2005*. Gävle; Institutet för bostads- och urbanforskning, Uppsala universitet. Ingår som expertbilaga i Rapport Integration 2005.

Bilaga 1: Tabeller

Tabell 1. Arbetsgruppsdeltagarnas uppfattningar om kvaliteten på de slutprodukter som respektive grupp tog fram.	23
Tabell 2. Förvärvad kunskap redovisad för deltagarkategorier och olika kunskaper.	41
Tabell 3. Omsättning av SLUSS-deltagares kunskaper vid det egna lärosätet. Enkät svar redovisade för deltagarkategorier.	44
Tabell 4. Arbetsgruppsdeltagarnas uppfattningar om arbetsmodellen/processen för SLUSS arbetsgrupper.	50
Tabell 5. Effekt- och förvaltningsgruppernas uppfattningar om arbetsmodellen/processen för dessa båda arbetsgrupper.	54
Tabell 6. Undergruppernas betygssättningar av sina arbetsresultat.	57
Tabell 7. Effekt- och förvaltningsgruppernas medlemmars uppfattningar om samarbetet och kommunikationen inom deras respektive arbetsgrupper.	62